

၄၄၈၀

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဘာရနိက္ခိယာရကသံဃသမိတိယာ

ပကသိတာ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ

နိဒါနကထာ

မရမ္မရဋ္ဌေ ပုဋ္ဌသဘာသနသမိတိယာ
ပုဋ္ဌကယန္တာလယေ ပုဋ္ဌါပိတာ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ နိဒါနကထာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ နာမာယံ ဂန္ဓော ပိဋကတ္ထယသာရဘူတော သကလလောကေ ပဋိပတ္တိဒီပကဂန္ဓာနံ အဂ္ဂေါ ဟောတိ သေဋ္ဌော ပမုခေါ ပါမောက္ခော ဥတ္တမော ပဝရော စာတိ ဝိညူဟိ ပသတ္ထော။ တတ္ထ ဟိ သင်္ဂီတိတ္ထယာရူဠဿ တေပိဋကဗုဒ္ဓဝစနဿ အတ္ထံ သံခိပိတွာ သိက္ခတ္ထယသင်္ဂဟိတံ မြဟ္မစရိယံ ပရိပုဏ္ဏံ ပကာသိတံ သုဝိသဒဗ္ဗ။ ဧဝံ ပသတ္ထဿေတဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ နိဒါနကထာယပိ ဘဝိတဗ္ဗမေဝ။ တသ္မာဒါနိ တမ္ပကာသနတ္ထမိဒံ ပဉ္စကမ္ပံ ဝုစ္စတိ—

“သော ပနေသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ကေန ကတော၊ ကဒါ ကတော၊ ကတ္ထ ကတော၊ ကသ္မာ ကတော၊ ကိမတ္ထံ ကတော၊ ကိံ နိဿာယ ကတော၊ ကေန ပကာရေန ကတော၊ ကိဿ သကလလောကေ ပတ္ထဋ္ဌော”တိ။

တတ္ထ ကေန ကတောတိ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဝရေန တေပိဋကသင်္ဂဟဋ္ဌကထာကာရေန ကတော။

ကဒါ ကတောတိ အမှာကံ ဘဂဝတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သကလလောကနာထဿ ပရိနိဗ္ဗုတိကာလတော ပစ္ဆာ ဒသမေ ဝဿသတကေ (၉၇၃-ဗုဒ္ဓဝဿေ) ကတော။

ကတ္ထ ကတောတိ သိဟဋ္ဌဒီပေ အနုရာဓပုရေ မဟာဝိဟာရေ ကတော။

ကသ္မာ ကတောတိ ဝိသုဒ္ဓိကာမာနံ သာဓုဇနာနံ တဒဓိဂမုပါယံ သမ္မာပဋိပတ္တိနယံ ဉ္စပေတုကာမတာသင်္ခါတေန အတ္တနော အဇ္ဈာသယေန သဇ္ဇောဒိတတ္တာ၊ သံဃပေါလတ္ထေရေန စ အဇ္ဈေသိတတ္တာ ကတော။

တ္ထေ ပန ဌတွာ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ ဥပ္ပတ္တိ ကထေတဗ္ဗာ၊ သာ စ မဟာဝံသေ (စူဠဝံသောတိပိ ဝေါဟရိတေ ဒုတိယဘာဂေ) သတ္တတိံသမပရိစ္ဆေဒေ ပန္နရသာဓိကဒ္ဓိသတဂါထာတော (၃၇၊ ၂၁၅) ပဋ္ဌာယ ဗာတ္ထိံသာယ ဂါထာဟိ ပကာသိတာယေဝ။ ကထံ?—

မဟာဝံသ-ဗုဒ္ဓဃောသကထာ

- ၂၁၅။ **မောဓိမဏ္ဍသမီပမှိ၊ ဇာတော ပြာဟုဏမာဏဝေါ။**
ဝိဇ္ဇာ-သိပ္ပ-ကလာ-ဝေဒီ၊ တီသု ဝေဒေသု ပါရဂူ။
- ၂၁၆။ သမ္မာ ဝိညာတသမယော၊ သဗ္ဗဝါဒဝိသာရဒေါ။
ဝါဒတ္ထိ ဇမ္ဗုဒီပမှိ၊ အာဟိဏ္ဍန္တော ပဝါဒိကော။
- ၂၁၇။ ဝိဟာရမေက'မာဂမ္မ၊ ရတ္တိ° ပါတဉ္ဇလီမတံ။
ပရိဝတ္တေတိ သမ္ဗုဏ္ဏ-ပဒံ သုပရိမဏ္ဍလံ။
- ၂၁၈။ တတ္ထေကော **ရေဝတော** နာမ၊ မဟာထေရော ဝိဇာနိယ။
“မဟာပညော အယံ သတ္တော၊ ဒမေတုံ ဝဋ္ဋတိ”တိ၊ သော။
- ၂၁၉။ “ကော နု ဂဠိဘရာဝေန၊ ဝိရဝန္တော”တိ အဗြုဝိ။
“ဂဠိဘာနံ ရဝေ အတ္ထံ၊ ကိ° ဇာနာသိ”တိ အာဟ တံ။
- ၂၂၀။ “အဟံ ဇာနေ”တိ ဝုတ္တော သော၊ ဩတာရေသိ သကံ မတံ။
ပုဋ္ဌံ ပုဋ္ဌံ ဝိယာကာသိ၊ ဝိရဒ္ဓမ္မိ စ ဒဿယိ။
- ၂၂၁။ “တေန ဟိ တံ သကံ ဝါဒ-မောတာရေဟိ”တိ စောဒိတော။
ပါဠိ'မာဟာ'ဘိဓမ္မဿ၊ အတ္ထ'မဿ န သော'ဝိဂါ။
- ၂၂၂။ အာဟ “ကဿေ'သ မန္တော”တိ၊ “ဗုဒ္ဓမန္တော”တိ သော'ဗြုဝိ။
“ဒေဟိ မေတံ”တိ ဝုတ္တေ ဟိ၊ “ဂဏှ ပဗ္ဗဇ္ဇ တံ”ဇုတိ။
- ၂၂၃။ မန္တတ္ထိ ပဗ္ဗဇိတွာ သော၊ ဥဂ္ဂဏှိ ပိဋကတ္တယံ။
ကောယနော အယံ မဂ္ဂေါ၊ ဇုတိ ပစ္ဆာ တ'မဂ္ဂဟိ။
- ၂၂၄။ ဗုဒ္ဓဿ ဝိယ ဂမ္ဘီရ-ဃောသတ္တာ နံ ဝိယာကရုံ။
ဗုဒ္ဓဃောသောတိ ဃောသော ဟိ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဝိယ မဟိတလေ။
- ၂၂၅။ တတ္ထ ဉာဏောဒယံ° နာမ၊ ကတွာ ပကရဏံ တဒါ။
ဓမ္မသင်္ဂဏိယာကာသိ၊ ကစ္ဆံ သော **အဋ္ဌသာလိနိ° ၂**။

၁-ဉာဏောဒယံ နာမ ပကရဏံ ဣဒါနိ ကုဟိန္ဒိပိ န ဒိဿတိ။

၂-ဣဒါနိ ဒိဿမာနာ ပန အဋ္ဌသာလိနိ သိဟဋ္ဌဒိပိကာယေငှ၊ န ဇမ္ဗုဒီပိကာ၊ ပရတော (၅၄-၅၅-ပိဋေသု)
ဓေ အာဝိဘဝိဿတိ။

- ၂၂၆။ ပရိတ္တန္တကထဉ္ဇေဝ^၁၊ ကာတုံ အာရဘိ ဗုဒ္ဓိမာ။
တံ ဒိသွာ ရေဝတော ထေရော၊ ဣဒံ ဝစနမဗြံဝိ။
- ၂၂၇။ “ပါဠိမတ္တံ ဣဓာနိတံ၊ နတ္ထိ အဋ္ဌကထာ ဣဓ^၂။
တထာစရိယဝါဒါ စ၊ ဘိန္နုပပါ န ဝိဇ္ဇရေ။
- ၂၂၈။ သီဟဋ္ဌကထာ သုဒ္ဓါ၊ မဟိန္ဒေန မတိမတာ။
သင်္ဂီတိတ္ထယမာရူဠံ၊ သဗ္ဗာသဗ္ဗုဒ္ဓဒေသိတံ။
- ၂၂၉။ သာရိပုတ္တာဒိဂီတံ စ၊ ကထာမဂ္ဂံ သမေက္ခိယ။
ကတာ သီဟဋ္ဌဘာသာယ၊ သီဟဋ္ဌေသု ပဝတ္တတိ။
- ၂၃၀။ တံ တတ္ထ ဂန္တာ သုတွာ တံ၊ မာဂဓာနံ နိရုတ္တိယာ။
ပရိဝတ္တေဟိ၊ သာ ဟောတိ၊ သဗ္ဗလောကဟိတာဝဟာ”။
- ၂၃၁။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပသန္ဓော သော၊ နိက္ခမိတွာ တတော ဣမံ။
ဒီပံ အာဂါ ဣမဿေဝ^၃၊ ရညော ကာလေ မဟာမတိ။
- ၂၃၂။ မဟာဝိဟာရံ သဗ္ဗတ္ထော၊ ဝိဟာရံ သဗ္ဗသာဓုနံ။
မဟာပဓာနဃရံ ဂန္တာ၊ သံဃပါလဿ သန္တိကာ။
- ၂၃၃။ သီဟဋ္ဌကထံ သုတွာ၊ ထေရဝါဒံ စ သဗ္ဗသော။
“ဓမ္မဿာမိဿ ဧသောဝ၊ အဓိပ္ပာယော”တိ နိစ္ဆိယ။
- ၂၃၄။ တတ္ထ သံဃံ သမာနေတွာ၊ “ကာတုံ အဋ္ဌကထံ မမ။
ပေါတ္ထကေ ဒေထ သဗ္ဗေ”တိ၊ အာဟ၊ ဝိမံသိတုံ သ တံ။

၁-ပရိတ္တန္တကထန္တိ ပိဋကတ္ထယဿ သင်္ခေပကော အတ္ထဝဉ္စနာဘူတာ ခုဒ္ဒကဋ္ဌကထာတိ အဓိပ္ပေတာ ဘလေယု။

၂-ဒတ္ထ သင်္ဂီတိတ္ထယာရူဠာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရဿ သန္တိကာ နဂ္ဂဟိတာ သိဿာနုသိဿ-
ပရမုဒ္ဓာဘာတာ မူလဋ္ဌကထာ ကဿ ဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ သဗ္ဗသော အန္တရဟိတာတိ ဝိမံသိတဗ္ဗံ။

၃-ဣမဿေဝါတိ ဣမဿေဝ မဟာနာမရညော ကာလေ ၉၅၃-၉၇၅-ဒုဒ္ဒဝဿေ။ အယဉ္ဇ
ဝဿပရိစ္ဆေဒေါ သီဟဋ္ဌရာဇဝံသံ နိဿာယ အသိတော။ ယုဇေဝိယဗိဇ္ဇကဏာနံ ပန မတေန
၉၄၁-၉၆၄-ဒုဒ္ဒဝဿ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဇေယျပရိယံ။

- ၂၃၅။ သံဃော ဂါထာဒွယံ တဿာ’ဒါသိ “သမတ္ထိယံ တဝ။
ဧတ္ထ ဒဿေဟိ၊ တံ ဒိသွာ၊ သဗ္ဗေ ဒေမာတိ ပေါတ္ထကေ”^၁။
- ၂၃၆။ ပိဋကတ္တယ’မေတ္ထေဝ၊ သဒ္ဓိ° အဋ္ဌကထာယ သော။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ နာမာ’ကာ၊ သင်္ဂဟေတွာ သမာသတော။
- ၂၃၇။ တတော သံဃံ သမူဟေတွာ၊ သမ္ပုဒ္ဓမတကောဝိဒံ။
မဟာဗောဓိသမီလမ္ပိ၊ သော တံ ဝါစေတု’မာရဘိ။
- ၂၃၈။ ဒေဝတာ တဿ နေပုညံ၊ ပကာသေတုံ မဟာဇနေ။
ဆာဒေသုံ ပေါတ္ထကံ သောဝိ၊ ဒုတ္တိက္ခတ္တုမ္ပိ တံ အကာ^၂။
- ၂၃၉။ ဝါစေတုံ တတိယေ ဝါရေ၊ ပေါတ္ထကေ သမုဒါဟဋ္ဌေ။
ပေါတ္ထကဒွယ’မညမ္ပိ၊ သဏ္ဌပေသုံ တဟိ° မရူ။
- ၂၄၀။ ဝါစယိ°သု တဒါ ဘိက္ခု၊ ပေါတ္ထကတ္တယ’မေကတော။
ဂန္ထတော အတ္ထတော ဝါဝိ၊ ပုဗ္ဗာပရဝသေန ဝါ။
- ၂၄၁။ သေရဝါဒေဟိ ပါဠိဟိ၊ ပဒေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝါ။
အညထတ္တမဟူ နေဝ၊ ပေါတ္ထကေသုပိ တိသုပိ။

၁-၂၃၄-၅ ဂါထာသု အယမတ္ထယောဇနာ—“တတ္ထ မဟာဝိဟာရေ သံဃံ သမာနေတွာ သံဃ-
သန္နိပါတံ ကာရေတွာ အာစရိယဗုဒ္ဓဇောသော ဝေမာဟ ‘အဋ္ဌကထံ ကာတုံ သဗ္ဗေ
ပါဠိ-အဋ္ဌကထာ-ပေါတ္ထကေ မမ ဒေတာ’တိ။ သော သံဃော တံ ဝိမံသိတုံ သံယုတ္တ-
နိကာယတော ‘အန္တောဇ္ဇော’တိအာဒိကံ စ၊ ‘သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ’တိအာဒိကံ စာတိ ဂါထာ-
ဒွယံ တဿ အဒါသိ ‘ဧတ္ထ တဝ သမတ္ထိယံ ဣဏ္ဏပ္ပဘာဝံ ဒဿေဟိ၊ တံ ဒိသွာ သဗ္ဗေ
ပေါတ္ထကေ ဒေမာ’တိဝတွာ”တိ။ ဣဒိနာ ပန အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ “အာစရိယ-
ဗုဒ္ဓဇောသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ကရောန္တော တဒေဝ ဂါထာဒွယံ ဩလောကေတွာ၊ ကိဉ္စိပိ အညံ
ပေါတ္ထကံ အနောလောကေတွာ အကာသိ”တိ။ တဿ ပနတ္ထဿ ယုတ္တာယုတ္တဝိစာရဏာ
ပရတော (၃၉-၄၅-ပိဋေသု) အာဂမိဿတိ။

၂-၂၃၈ ဂါထာယ အယမတ္ထော—“ဒေဝတာ တဿ ဗုဒ္ဓဇောသဿ နေပုညံ နိပုဏဉ္ဇကပ္ပဘာဝံ
မဟာဇနဿ ပကာသေတုံ တေန လိခိတံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂပေါတ္ထကံ ဆာဒေသုံ ပဋိစ္စာဒေတွာ
အပဿိယဘာဝံ ပါပေတွာ ဋ္ဌပေသုံ။ သောဝိ ဗုဒ္ဓဇောသော ဒုတိယမ္ပိ တံ လိခိ၊ တမ္ပိ
ဒေဝတာ ဆာဒေသုံ။ တတိယမ္ပိ လိခိ”တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဒုတ္တိက္ခတ္တုမ္ပိ တံ အကာ”တိ။
ဣဒမေဝ မဟာဝံသဝစနံ နိဿာယ ဝိညာရေတွာ ကထိတဿ ဗုဒ္ဓဇောသုပုတ္တိယာ နာမ
ကထာယ ကေရတ္တေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ တိက္ခတ္တုမ္ပိ လိခိတွာ နိဋ္ဌာပိတဘာဝေါ ပကာသိတော။
ဤဒိသိ ပန ကထာ ဗဟူနံ ဝိမှယဇနနိပိ ပရိက္ခကာနံ သံသယဇနနိ ဟောတိ။ တသ္မာ
ဣဒိဿာပိ ဝိစာရဏာ ပရတော (၄၇-၈-ပိဋေသု) ဒဿိယိဿတိ။

၂၄၂။ အထ ဥဋ္ဌေါသယိ သံဃော၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌော ဝိသေသတော။
နိဿံသယံ'သ မေတ္တေယျော၊ ဣတိ ဝတွာ ပုနပ္ပုနံ။

၂၄၃။ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌကထာယာ'ဒါ၊ ပေါတ္ထကေ ပိဋကတ္တယေ။
ဂန္ထာကရေ ဝသန္တော သော၊ ဝိဟာရေ ခူရသင်္ကရေ။

၂၄၄။ ပရိဝတ္တေသိ သဗ္ဗာပိ၊ သိဟဋ္ဌဋ္ဌကထာ တဒါ။
သဗ္ဗေသံ မူလဘာသာယ၊ မာဂဓာယ နိရုတ္တိယာ။

၂၄၅။ သတ္တာနံ သဗ္ဗဘာသာနံ၊ သာ အဟောသိ ဟိတာဝဟာ။
ထေရိယာစရိယာ သဗ္ဗေ၊ ပါဠိံ ဝိယ တ'မဂ္ဂဟုံ။

၂၄၆။ အထ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စေသု၊ ဂတေသု ပရိနိဋ္ဌိတိံ။
ဝန္တိတုံ သော မဟာဗောဓိံ၊ ဇမ္ဗုဒိပံ ဥပါဂမိ"တိ"။

အယဉ္ဇ ပန မဟာဝံသကထာ ၁၉၅၀-ခရိတ္တဝသေ ဟာမင်မဟာဝိဇ္ဇာလယ၂-
ပုဒ္ဒဏယန္တေ ရောမက္ခရေန မုဒ္ဒိကဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂပေါတ္ထကဿ ပုရေစာရိက-
ကထာယံ “အနေကာနေတ္ထ အတ္ထိ ဝိစာရေတဗ္ဗာနံ”တိ ဝတွာ ဓမ္မာနန္တ-
ကောသမ္ဘိနာမကေန ဝိစက္ခဏေန ဝိစာရိတာ။ တမေတ္ထ ယုတ္တာယုတ္တ-
ဝိစိနာယ ဒသေတွာ အနုဝိစာရဏမ္ဘိဿ ကရိဿာမ။

ဇာတိဒေသဝိစာရဏာ

(၁) တတ္ထ ဟိ တေန ဓမ္မာနန္တေန “ဗုဒ္ဓဃောသော ဗောဓိမဏ္ဍသမိပေ
(ဗုဒ္ဓဂယာယံ) ဇာတောတိ န ယုတ္တမေတ”န္တိ ဝတွာ တံသာဓနတ္ထာယ
စတ္တာရိ ဗျတိရေကကာရဏာနိ ဒဿိတာနိ။ ကထံ?

(က) “ဗုဒ္ဓဃောသေန ပကာသိတေသု တံကာလိကဝတ္ထုသု ဧကမ္ဘိ တံ
နတ္ထိ၊ ယံ မဂဓေသု ဥပ္ပန္န”န္တိ ပဌမံ ကာရဏံ ဒဿိတံ။ တဒကာရဏမေဝ။
အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော ဟိ သင်္ဂဟဋ္ဌကထာယော ကရောန္တော

၁-သော မဟာဗောဓိံ ဝန္တိတုံ ဇမ္ဗုဒိပံ ဥပါဂမိတိ ဣဒံ ဝစနံ ပုရိမဝစနေဟိ အသံသဋ္ဌံ ဝိယ ဟောတိ။
ပုဗ္ဗေ ဟိ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဗောဓိမဏ္ဍသမိပေ ဇာတော”တိ စ၊ “သိဟဋ္ဌဋ္ဌပံ ဂန္ထာ
သိဟဋ္ဌဋ္ဌကထာယော မာဂဓဘာသာယ ပရိဝတ္တေဟိတိ တဿာစရိယေန ရေဝတတ္ထေရေန
ဝုတ္တော”တိ စ ဝုတ္တံ။ တဿာ ဣဓာပိ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ ဝေတ္တိ တဒနုရူပါ “တာ ဘာသာပရိ-
ဝတ္တိတဋ္ဌကထာယော အာဒါယ သာသနဇ္ဇောတနတ္ထံ ဇမ္ဗုဒိပံ ဥပါဂမိ”တိ ဝေမာဒိနာ
သာသနဇ္ဇောတနမူလိကာ ဧဝ ဘဒ္ဒိတုံ အရဟတိ၊ န ပန မဟာဗောဓိဝန္တနမူလိကာတိ။

ပေါရာဏဋ္ဌကထာယောယေဝ သံခိပိတွာ၊ ဘာသာပရိဝတ္တနမတ္တေန စ ဝိသေ-
သေတွာ အကာသိ၊ န ပန ယံ ဝါ တံ ဝါ အတ္တနော ဒိဋ္ဌသုတံ ဒသေတွာ။
ဝုတ္တံ ဟေတံ အာစရိယေန—

“သံဝဏ္ဏနံ တဉ္စ သမာရဘန္တော၊
တဿာ မဟာအဋ္ဌကထံ သရီရံ။
ကတွာ မဟာပစ္စရိယံ တထေဝ၊
ကုရုန္တိနာမာဒိသု ဝိသုတာသု။

ဝိနိစ္ဆယော အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တော၊
ယော ယုတ္တမတ္တံ အပရိစ္စဇန္တော။
အထောပိ အန္တောဂဓထေရဝါဒံ၊
သံဝဏ္ဏနံ သမ္ပ သမာရဘိဿ”န္တိ^၁ စ။

“တတော စ ဘာသန္တရမေဝ ဟိတွာ၊
ဝိတ္တာရမဂ္ဂဉ္စ သမာသယိတွာ။
ဝိနိစ္ဆယံ သဗ္ဗမသေသယိတွာ၊
တန္တိက္ကမံ ကိဉ္စ အဝေါက္ကမိတွာ။

သုတ္တန္တိကာနံ ဝစနာနမတ္တံ၊
သုတ္တာနုရူပံ ပရိဒီပယန္တိ။
ယသ္မာ အယံ ဟေဿတိ ဝဏ္ဏနာပိ၊
သက္ကစ္စ တသ္မာ အနုသိက္ခိတဗ္ဗာ”တိ^၂ စ။

ယထေဝ စ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန အတ္တနော အဋ္ဌကထာသု တံကာလိ-
ကာနိ မာဂမိကာနိ ဝတ္ထုနိ န ပကာသိတာနိ၊ တထေဝ သီဟဋ္ဌိကာနိပိ
ဒက္ခိဏဇ္ဇန္တိယရဋ္ဌိကာနိပိ။ န ဟိ တတ္ထ ဝသဘရာဇကောလတော (၆၀၉-၆၅၃-
ဗုဒ္ဓဝဿ) ပစ္ဆာ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုနိ ဒိဋ္ဌာနိ ဌပေတွာ မဟာသေနရာဇဝတ္ထု^၂၊
အာစရိယော စ တတော တိသတမတ္တဝဿဟိ ပစ္ဆာတရေ မဟာနာမ-
ရဉ္စော ကာလေ (၉၅၃-၉၇၅-ဗု-ဝ) သီဟဋ္ဌဒီပမုပါဂတော။ တသ္မာ
အဋ္ဌကထာသု တံကာလိကမာဂမိကဝတ္ထုနိ အပ္ပကာသနမတ္တေန န သက္ကာ
တက္ကတ္တာ န မာဂမိကောတိ ဉာတုန္တိ။

(ခ) ပုနပိတေန “သဗ္ဗေသုပိ ဗုဒ္ဓဇောသဂန္တေသု ဥတ္တရဋ္ဌိယဘေသာယတ္တံ ပစ္စက္ခတော ဝိဇ္ဇဿ ဝိယ ပကာသနံ နတ္ထိ”တိ ဂုတိယံ ကာရဏံ ခဿိတံ။ တဿပိ အကာရဏဘာဝေါ ပုရိပဝစနေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အပိဝ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ နာမ သံယုတ္တဋ္ဌကထာယံ၊ သုမဟိလဝိလာသိနိယာ နာမ ဝိသနိကာယဋ္ဌကထာယံ ဝ ဝုတ္တသံဝဏ္ဏနာယပိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတ္ထ ဟိ—

“ယထေဝ ဟိ ကလပ္ပနဒီတိရတော ရာဗောတုဝိဟာရဥါရေန ထူပါရာပံ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဟိရညဝတိကာယ နာမ နဒိယာ ပါရိပတိရတော သာလဝနံ ဥယျာနံ၊ ယယာ အနုရာဓပုရဿ ထူပါရာမော၊ ဧဝံ တံ ကုသိနာရာယ ဟောတိ၊ ဇူပါရာမတော ခက္ခိဏဥါရေန နဂရံ ပဝိသနမဂ္ဂေါ ပါဝိနပုခေါ ဂန္တော ဥတ္တရေန နိဝတ္တတိ၊ ဧဝံ ဥယျာနတော သာလပန္နိ ပါဝိနပုခေါ ဂန္တော ဥတ္တရေန နိဝတ္တာ၊ တဿာ တံ ဥပဝတ္တနန္တိ ဝုစ္စတိ”တိ^၁—

ပစ္စက္ခတော ဝိဇ္ဇဿ ဝိယ ပကာသနဗ္ဗိ ဝိဿတေဝ၊ တဗ္ဗိ ပန ပေါရာဏ-ဋ္ဌကထာဟိ ဘာသာပရိဝတ္တနမတ္တပေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ တာဝိသာယ အတ္တ-သံဝဏ္ဏနာယ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရကာလတောယေဝ ပဘုတိ ဝုတ္တာယ ဧဝ ဘဝိတဗ္ဗတ္တာတိ၊

(ဂ) ပုနပိ တေန “ဥဏ္ဏဿာတိ အဂ္ဂိသန္တာပဿ၊ တဿ ဝနခါဟာဒီသု သမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဝိသုဒ္ဓိမဇ္ဈေ (၁၊ ၃၀-ပိဋ္ဌေ) ဝုတ္တသံဝဏ္ဏနံ ပကာ-သေတွာ “တဿာ ပနဿ အဝဟသနိယဘာဝေါ ပါကဇ္ဇောယေဝါ”တိ ဝ ဟိဋ္ဌေတွာ “ဋ္ဌိယရဋ္ဌေ ပန ဥတ္တရဘေသေသု ဂိမှကာလေ ဝတ္ထုတ္ထာဒနရဟိတာ မာနသကာယတ္ထဝိ သုရိယသန္တာပေန ဧကံသတော ခယုတိ၊ တံ န ဇေနန္တိ ခက္ခိဏဋ္ဌိယဘေသိကာ”တိ တတိယံ ကာရဏံ ခဋ္ဌတရဘာဝေန ခဿိတံ။ တတ္ထ ပန ယဒိ “သုရိယသန္တာပေန ဧကံသတော ခယုတိ”တိ^၂ ဧတံ ဥဇုကတော သုရိယရသ္မိသန္တာပေနေန ခမုဘာဝံ သန္တာယ ဝုဋ္ဌေယျ၊ ဧဝံ သတိ ခုံသမကသဝါတာတပသရိသပသပ္ပဿာနန္တိ ပဗေ အာတပသဗ္ဗေန သမာ-နတ္ထတ္တာ န ယုတ္တပေဝ၊ ယဒိ ပန သုရိယသန္တာပသဉ္စာတေန ဥဏ္ဏဥတုနာ ခမုဘာဝံ သန္တာယ ဝုဋ္ဌေယျ၊ ဧဝံ သတိ ဥတ္တရဋ္ဌိယဘေသေသု၊ အညတ္ထ ဝ တာဝိသေသု အတိဥဏ္ဏဋ္ဌာနေသု သုရိယသန္တာပသဉ္စာတဿ ဥဏ္ဏဥတုနော

ပဋိသန္ဓေတရံ ဝိသုဒ္ဓိသန္ဓေပဋိသန္ဓေတရံ အယမတ္ထော န န ယုတ္တော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ (၃၊ ၅၀)

“သီတံ ဥဏှန္တိ ဥတုဝိသဘာဝဝသေန ဝုတ္တ”န္တိ။

သာ ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပဒတ္တသံဝဏ္ဏနာ ပေါရာဏသုတ္တန္တဋ္ဌကထာဟိ အာဂတာ ဘဝေယျ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ပပဉ္စသုဒ္ဓါနိယာ နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ သဗ္ဗာသဝသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ (၁၊ ၅၀) “ဥဏှန္တိ စေတ္ထ အဂ္ဂိသန္တာပေါဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သူရိယသန္တာပဝသေန ပနေတံ ဝတ္ထု ဝုတ္တ”န္တိ။ ဧတ္ထ စ သစာယမတ္ထော အာစရိယေန အတ္တနော မတိဝသေန ဝုတ္တော အဿ၊ တဿ ဝတ္ထုဿ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တဘာဝဉ္စ တဿာ အတ္တသံဝဏ္ဏနာယ အတ္တနော မတိဘာဝဉ္စ ယုတ္တဘာဝဉ္စ ပကာသေယျ။ အာစရိယော ဟိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပေါရာဏဋ္ဌကထာသု အဝုတ္တတ္ထံ ဝိသေသေတွာ ဒဿေတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ တာဒိသံ ဉှပကဝစနဗ္ဗိ ပကာသေတိယေဝ၊ ယထာ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယံ (၁၊ ၇၂) “ဧတ္ထ အာဏတ္တိယနိဿဂ္ဂိယထာဝရာပိ ပယောဂါ ယုဇ္ဇန္တိ၊ အဋ္ဌကထာသု ပန အနာဂတတ္တာ ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ”တိ ဝစနံ၊ ယထာ စ ပပဉ္စသုဒ္ဓါနိယံ (၁၊ ၃၀) “အဝိစာရိတမေတံ ပေါရာဏေဟိ၊ အယံ ပန အတ္တနော မတိ”တိ ဝစနံ။ န စေတ္ထ ကိဉ္စိပိ ဉှပကဝစနံ ပကာသိတံ။ တသ္မာ “ယဒေတံ ‘ဥဏှဿာတိ အဂ္ဂိသန္တာပဿာ’တိ စ၊ ‘ဥဏှန္တိ စေတ္ထ အဂ္ဂိသန္တာပေါဝ ဝေဒိတဗ္ဗော’တိ စ ဝစနံ၊ ဧတံ ပေါရာဏသုတ္တန္တဋ္ဌကထာဝစန”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

(ဃ) ပုနပိ တေန “ပပဉ္စသုဒ္ဓါနိယာ နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယံ ဂေါပါလကသုတ္တံ သံဝဏ္ဏေန္တော” ဗုဒ္ဓဃောသော ‘မဂဂေဒေဟရဋ္ဌာနံ အန္တရေ ဂင်္ဂါယ နဒိယာ မဇ္ဈေ ဝါလုကတ္ထလဒီပကာ အတ္ထိ’တိ သဒ္ဓဟတိ မညေ။ ဗုဒ္ဓဃောသေန ပန ဒိဋ္ဌဂင်္ဂါ သီဟဋ္ဌဒီပေ မဟာဝေလိဂင်္ဂါယေဝ၊ န ပန ဣန္ဒိယရဋ္ဌိကာနံ သေဋ္ဌသမ္ပတာ မဟာဂင်္ဂါတိ ပါကဇ္ဇောယေဝါယမတ္ထော”တိ စတုတ္ထံ ကာရဏံ ဒဿိတံ။ တံ ပန ဣဒါနိ မဟာဂင်္ဂါယ မဇ္ဈေ တသ္မိံ ဌာနေ တာဒိသံ ဒီပကံ အဒိသ္မာ “ပုဗ္ဗေပိ ဧဝမေဝ ဘဝေယျာ”တိ ဧကံသတော ဂဟေတွာ ဝုတ္တဝစနမတ္တမေဝ။ နဒိယော ပန သဗ္ဗဒါပိ တေနေဝါကာရေန တိဋ္ဌန္တိတိ န သက္ကာ ဂဟေတုန္တိ ပါကဇ္ဇောယေဝါယမတ္ထော။ တသ္မာ ယထာ ပုဗ္ဗေ တဿ ဂေါပါလဿ ကာလေ တသ္မိံ ဌာနေ မဇ္ဈေ ဂင်္ဂါယ တာဒိသာ ဒီပကာ သံဝိဇ္ဇမာနာ အဟေသုံ၊ တထေဝ ပေါရာဏဋ္ဌကထာသု သေ အတ္ထော

သံဝဏ္ဏိတော၊ တဒေဝ စ ဝစနံ အာစရိယေန ဘာသာပရိဝတ္တနံ ကတွာ ပကာသိတန္တိ ဧဝမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ တမ္ပိ အကာရဏမေဝါတိ။

မြာဟ္မဏကုလဝိစာရဏာ

(၂) အထ “မြာဟ္မဏမာဏဝေါ”တိ ပဒမ္ပိ တေန ဧဝံ ဝိစာရိတံ—

(က) “ဗုဒ္ဓဃောသော ‘မြာဟ္မဏကုလဇာတော’တိ န သက္ကာ ဂဟေတုံ။ ကသ္မာ ဝေဒကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇ္ဇတနာ သဗ္ဗေပိ မြာဟ္မဏာ

မြာဟ္မဏောဿ မုခမာသိဒ်၊ ဗာဟူ ရာဇဈေး ကတး။
ဦရူ တဒဿ ယဒ် ဝေရး၊ ပဉ္စျံ ခူဒြော အဇာယတာ”တိ။

ဣမံ ပုရိသသုတ္တံ နာမ မန္တံ ဇာနန္တိတိ သဒ္ဓဟိယာ။

အယံ ပနဿာ အတ္ထော—‘မြာဟ္မဏော အဿ (မြဟ္မုနော) မုခံ အာသိ။ ဗာဟူ ရာဇဉ္ဇော ကတော၊ ခတ္တိယာ အဿ ဗာဟူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယော ဝေဿော၊ သော အဿ ဦရူ။ သုဒ္ဓေါ အဿ ပါဒေဟိ အဇာယိ’တိ။

ဗုဒ္ဓဃောသော ပန ‘ပဏ္ဍိတမြာဟ္မဏော’တိ ဉ္ဇတောပိ တံ ဂါထံ န အညာသိ။ တထာ ဟိ တေန **ဗန္ဓုပါဒါပစ္စာ**တိ ပဒဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ ‘တေသံ ကိရ အယံ လဒ္ဓိ—မြာဟ္မဏာ မြဟ္မုနော မုခတော နိက္ခန္ဓာ၊ ခတ္တိယာ ဥရတော၊ ဝေဿာ နာဘိတော၊ သုဒ္ဓါ ဇာဏုတော၊ သမဏာ ပိဋ္ဌ-ပါဒတော’တိ၊ တိဿံ ဝေဒဂါထာယ အသမာနတ္ထော ဝဏ္ဏိတော”တိ။

အယံ ပနေတ္ထ အနုဝိစာရဏာ—ယဒိ စ တံကာလိကာနမ္ပိ မြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓိ တထေဝ ဘဝေယျ ယထာ ဧတိဿံ ဂါထာယံ ဝုတ္တာ၊ သာ စတ္ထဝဏ္ဏနာ အာစရိယဿ မတိမတ္တာ။ ဧဝံ သတိ သာ ဝိစာရဏာ ယုတ္တာ ဘဝေယျ။ ဧတိဿံ ပန ဂါထာယံ “မြာဟ္မဏောဿ မုခမာသိဒ်”တိ ပဌမပါဒေန “မြာဟ္မဏာ မြဟ္မုနော မုခတော ဇာတာ”တိ အတ္ထော ဥဇုကတော န လဗ္ဘတိ။ ဗုဒ္ဓကာလေ ပန မြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓိ “မြာဟ္မဏာ မြဟ္မုနော မုခတော ဇာတာ”တိ ဧဝမေဝ အဟောသိတိ ပါကဠောယေဝါယမတ္ထော။ တထာ ဟိ **ဒိဃနိကာယေ** ပါထိကဝဂ္ဂေ **အဂ္ဂညသုတ္တေ** (၃၊ ၆၇)—

“ဒိဿန္တိ ခေါ ပန ဝါသေဋ္ဌ မြာဟ္မဏာနံ မြာဟ္မဏိယော ဥတုနိယောပိ ဂတ္တိနိယောပိ ဝိဇာယမာနာပိ ပါယမာနာပိ။ တေ စ

၁-ဣရုဝေဒ၊ ၁၀-မဏ္ဍလ၊ ၉၀။ တထာ အထဋ္ဌာဝေဒ ၁၉၊ ၆၊ ၆။

၂-ဒိ-ဋ္ဌ ၁-၂၂၇၊ မ-ဋ္ဌ ၂-၃၁၅-ပိဋ္ဌေသု။

မြာဟ္မဏာ ယောနိဇာဝ သမာနာ ဧဝမာဟံသု—မြာဟ္မဏောဝ
သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော၊ ဟိနာ အညေ ဝဏ္ဏော။ မြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော
ဝဏ္ဏော၊ ကဏှာ အညေ ဝဏ္ဏော။ မြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ၊ နော
အမြာဟ္မဏာ။ မြာဟ္မဏာဝ မြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရဿ မုခတော
ဇာတာ မြဟ္မဇာ မြဟ္မနိမ္မိတာ မြဟ္မဒါယာဒါတိ။ တေ မြဟ္မာနဇ္ဈေဝ
အတ္တာစိက္ခန္တိ၊ မုဿ စ ဘာသန္တိ၊ ဗဟုဉ္စ အပုညံ ပသဝန္တိ”တိ—

ဘဂဝတာ မဟာကာရဏိကေန ဝါသေဋ္ဌဘာရဒွါဇာနံ မြာဟ္မဏမာဏဝကာနံ
ဘာသိတံ၊ တေဟိ စ တံ အဘိနန္တိတံ။ တေ ပန ဒွေပိ မာဏဝကာ ဇာတိဝသေန
ပရိသုဒ္ဓမြာဟ္မဏာ စေဝ ဟောန္တိ တိဏ္ဍမ္ပိ ဝေဒါနံ ပါရဂုနော စ။ တသ္မာ
“မြာဟ္မဏာ မြဟ္မုနော မုခတော နိက္ခန္တော”တိ ဝစနဿ တံကာလိကာနံ
မြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓိဝသေန ဝုတ္တဘာဝေါ ပါကဋ္ဌောယေဝ။ ယထာ စေတံ၊ ဧဝံ
“ခတ္တိယာ ဥရတော၊ ဝေဿာ နာဘိတော၊ သုဒ္ဓါ ဇာဏုတော၊ သမဏာ
ပိဋ္ဌိပါဒတော”တိ ဝစနမ္ပိ “တံကာလိကမြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓိညဟိ ပေါရာဏဋ္ဌ-
ကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တ”န္တိ သဒ္ဓဟိတွာ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန တံ သဗ္ဗံ
ပေါရာဏဋ္ဌကထာတော ဘာသာပရိဝတ္တနမတ္တေန ဝိသေသေတွာ ပကာသိတံ
ဘဝေယျ။ တသ္မာ တာယပိ ဝေဒဂါထာယ အာစရိယဿ အမြာဟ္မဏဘာဝ-
သာဓနံ အနုပပန္နမေဝါတိ။

(ခ) ပုနပိ တေန အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ အမြာဟ္မဏဘာဝသာ-
ဓနတ္ထံ ဒုတိယမ္ပိ ကာရဏံ ဧဝမာဟဋ္ဌံ—

“မြာဟ္မဏဂန္ဓေသု ဂပ္ပဃာတဝါစကံ ဩနုဟာတိ ပဒံ ပါဠိယံ ဘူနဟု
(ဘူနဟနော)ဣတိ ဒိဿတိ။ မာဂဏ္ဍိယသုတ္တေ ဘရိယာယ မေထုနသံဝါသာ-
ဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဂပ္ပဿ နာသကတ္ထံ သန္ဓာယ မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာ-
ဇကော ဘဂဝန္တိ ‘ဘူနဟု(ဘူနဟနော)သမဏော ဂေါတမော’တိ” အာဟ။
တံ ဗုဒ္ဓဃောသော န ဇာနာတိတိ ပါကဋ္ဌောယေဝ တဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ။
တတ္ထ ဟိ တေန ဘူနဟုနော(ဘူနဟနဿာ)တိ ပဒံ ‘ဟတဝဓိနော မရိယာ-
ဒကာရကဿာ’တိ” ဝဏ္ဏိတ”န္တိ။

တမ္ပိ အယုတ္တမေဝ။ န ဟိ မာဂဏ္ဍိယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏာပရိဘောဂမတ္တ-
မေဝ သန္ဓာယ ဘူနဟုဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ အထ ခေါ ဆန္ဒမ္ပိ လောကာမိ-
သာရမ္မဏာနံ အပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ တသ္မိံ ဟိ သုတ္တေ—

“စက္ခု ခေါ် မာဂဏ္ဍိယ ရူပါရာမံ ရူပရတံ ရူပသမ္ပဒိတံ၊ တံ တထာဂတဿ ဒန္တံ ဂုတ္တံ ရက္ခိတံ သံဝုတံ၊ တဿ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ဣဒံ နု တေ ဧတံ မာဂဏ္ဍိယ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ တေဒေဝ ခေါ ပန မေ ဘော ဂေါတမ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု၊ ဧဝံ ဟိ နော သုတ္တေ ဩစရတိတိ။ပ။ မနော ခေါ မာဂဏ္ဍိယ ဓမ္မာရာမော ဓမ္မရတော ဓမ္မသမ္ပဒိတော၊ သော တထာဂတဿ ဒန္တော ဂုတ္တော ရက္ခိတော သံဝုတော၊ တဿ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ဣဒံ နု တေ ဧတံ မာဂဏ္ဍိယ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ တေဒေဝ ခေါ ပန မေ ဘော ဂေါတမ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု၊ ဧဝံ ဟိ နော သုတ္တေ ဩစရတိ”တိ ။

ဧဝံ ဘဂဝတော စ အနုယောဂေါ မာဂဏ္ဍိယဿ စ ပဋိညာ အာဂတာ။

ဧတ္ထ ဟိ မေထုနပ္ပဋိသေဝနဝသေန ဖောဠဗ္ဗာရမ္မဏပရိဘောဂဟေတု ဧဝ ဂဟ္တပတိဋ္ဌာနံ သမ္ဘဝတိတိ တဒပရိဘောဂမေဝ သန္ဓာယ “ဘူနဟု”တိ ဝတ္ထု အရဟတိ၊ တဒညေသံ ပန ပဉ္စန္ဓံ ရူပါဒိအာရမ္မဏာနံ၊ တတ္ထာပိ ဝိသေသတော ဓမ္မာရမ္မဏဿ သုဒ္ဓမနောဝိညာဏေန ပရိဘောဂဟေတု နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဂဟ္တပတိ-ဋ္ဌာနန္တိ တေသံ အပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဘူနဟုတိ ဝတ္ထု န အရဟတိယေဝ၊ မာဂဏ္ဍိယေန ပန သဗ္ဗာနိပိ တာနိ သန္ဓာယ ဂုတ္တဘာဝေါ ပဋိညာတော၊ ကာရဏန္ဓဿ ဒဿိတံ “ဧဝံ ဟိ နော သုတ္တေ ဩစရတိ”တိ။ တသ္မာ ကိဉ္စာပိ ဒါနိ မြာဟ္မဏဂန္ဓေသု ဘူနဟု-(တြုနဟာ) သဒ္ဓေါ ဂဟ္တဃာတနတ္ထေ ဒိဿတိ၊ မာဂဏ္ဍိယသုတ္တေ ပနေသော အတ္ထော န ယုဇ္ဇတိတိ အာစရိယေန “ဟတဝဓိ မရိယာဒကာရဏော”တိ အယမေဝတ္ထော ပေါရာဏဋ္ဌကထာယ ဘာသာပရိ-ဝတ္တနဝသေန ပကာသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဂ) ပုနပိ တေန “ဣဒမ္ပန ဗုဒ္ဓဃောသဿ အမြာဟ္မဏဘာဝသာဓကံ ပစ္စိမကာရဏံ၊ သော ဟိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** သီလနိဒ္ဒေသေ (၁၊ ၃၁) မြာဟ္မဏာနံ ပရိဟာသံ ကရောန္တော ‘ဧဝံ ဣမိနာ ပိဏ္ဍပါတပဋိသေဝနေန ပုရာဏန္တ ဇိဃန္တာဝေဒနံ ပဋိဟဒ္ဓိမိ၊ နဝဉ္စ ဝေဒနံ အပရိမိတဘောဇနပစ္စယံ **အာဟရ-ဟတ္တက အလံသာဋက တတြဝနက ကာကမာသက ဘုတ္တဝမိတက မြာဟ္မဏာနံ**

အညတရော ဝိယ န ဥပ္ပါဒေဿာမီတိ ပဋိသေဝတီ’တိ အာဟ။ ဣဒံ ပန
 ကေဿ ဘိန္နုဗြာဟ္မဏလဒ္ဓိကဿာပိ ဝစနံ သိယာတိ တဒေဝ ဒဠကရဏံ
 ကတွာ န သက္ကာ ‘ဗုဒ္ဓဃောသော အဗြာဟ္မဏော’တိ ဝတ္ထု”န္တိ တတိယံ
 ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ တံ ပန အတိသံဝေဇနီယဝစနမေဝ။ န ဟေတံ အာစရိယေန
 ဗြာဟ္မဏာနံ ပရိဟာသံ ကာတုကာမေန ဝုတ္တံ၊ န စ တံ ပရိဟာသဝစနေန
 သံယောဇေတဗ္ဗဌာနံ၊ အညဒတ္ထု ယထာဘူတမတ္ထံ ဒဿေတွာ သဗြဟ္မစာရီနံ
 ဩဝါဒါနုဿာသနိဒါနဝသေန ဝတ္ထုဗ္ဗဌာနံ၊ တထာယေဝ စ အာစရိယေန
 ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ယေ လောကေ ပရဒတ္ထုပဇီဝိနော သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ
 အညေ ဝါပိ စ ပုဂ္ဂလာ၊ တေ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏရဟိတာ အသံဝရေဌိတာ ကဒါစိ
 အတိပဏီတံ ရသံ ပဟူတံ လဒ္ဓါ အပရိမိတမ္ပိ ဘုဠေယျု၊ ဝိသေသတော
 ပန ဗြာဟ္မဏာ လောကိကဝတ္ထုဝသေန စ၊ ဇာတကာဒိဿာသနိကဝတ္ထုဝသေန
 စ တာဒိဿာ အဟေသုန္တိ ပါကဋ္ဌာ။ ဣမသ္မိ° ဟိ လောကေ ဝဿသတ-
 သဟဿေဟိ ဝါ ဝဿကောဋီဟိ ဝါ အပရိစ္ဆိန္နဒ္ဓါနေ ကော သက္ကာ ဝတ္ထု၊
 “နေဒိဿာ ဘူတပုဗ္ဗာ”တိ။ တဿွာ တာဒိသေဟိ ဝိယ န အပရိမိတဘောဇနေဟိ
 ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဩဝါဒါနုဿာသနိဒါနဝသေန ဝုတ္တံ။ တဒေဝံ အတ္ထသံဟိတမ္ပိ
 သမာနံ အယောနိသောမနသိကရောတော အနတ္ထမေဝ ဇာတံ၊ ယထာ
 သဘရိယဿ မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏဿ အနာဂါမိမဂ္ဂဖလတ္ထာယပိ ဒေသိတာ
 ဂါထာ° တေသံ ဓိတုယာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တတီတိ သံဝေဂေါယေဝေတ္ထ
 ဗြူဟေတဗ္ဗောတိ။

ပတဉ္စလိဝါဒဝိစာရဏာ

(၃) အထ တေန “ပါတဉ္စလိမတံ ပရိဝတ္ထေတီ”တိ ဝစနမ္ပိ ဧဝံ ဝိစာရိတံ။

(က) “ဗုဒ္ဓဃောသော ပတဉ္စလိဿ ဝါ အညေသံ ဝါ ဥတ္တရဇ္ဈန္ဒိယရဋ္ဌိကာနံ
 ဝါဒံ အပ္ပကမေဝ အညာသိ။ ပတဉ္စလိဝါဒေသု ဟိ အဏိမာ လဃိမာတိ
 ဣဒမေဝ ဒွယံ ဒဿေသိ၊ တတုတ္တရိ ယောဂသုတ္တံ အဇာနန္တော၊ ပတဉ္စလိ-
 ဝါဒဿ စ တုလေတွာ ဒီပနာ တဿ ဂန္တေသု န ဒိဿတိ၊ ပတဉ္စလိနာ
 ကတပကရဏဉ္စ ပတဉ္စလိတိ နာမမတ္တမ္ပိ စ တတ္ထ ဒီပိတံ နတ္ထိ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပန
 ပညာဘူဒိနိဒ္ဒေသေ ‘ပကတိဝါဒီနံ ပကတိ ဝိယာ’တိ၊ ပကတိဝါဒ (သံချာဝါဒ)
 နာမမတ္တံ ပကာသိတံ၊ တတ္ထေဝ စ ‘ပဋိညာ ဟေတုတိအာဒိသု ဟိ လောကေ

ဝစနာဝယဝေါဟေတူတိ ဝုစ္စတိ'တိ ဥဒါဟရိတံ၊ တေန ဉာယတိ 'ဗုဒ္ဓဃောသော
ဣဒ္ဓိယတက္ကနယဒိပကေ ဉာယဂန္ထသ္မိံ ကိဉ္စ မူလဘာဂမတ္တံ အပရိပုဏ္ဏံ
ဇာနာတိ'တိ"။

တံ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ကေဝလံ အာစရိယဿ အဟ္တာစိက္ခဏမတ္တမေဝ။
အတိဂမ္ဘီရဿ ဟိ အတိဂရုကာတဗ္ဗဿ သုပရိသုဒ္ဓဿ ပိဋကတ္တယဿ
အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ ကရောန္တေန သုပရိသုဒ္ဓေါယေဝ ပါဠိနယော စ အဋ္ဌကထာ-
နယော စ ပေါရာဏသေရဝါဒါ စာတိ ဤဒိသာယေဝ အတ္တာ ပကာသေတဗ္ဗာ၊
ယံ ဝါ ပန အတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ ဥပကာရကံ သဒ္ဓဝိနိစ္ဆယပဋိသံယုတ္တံ လောကီယ-
ဂန္ထဝစနံ၊ တဒေဝ စ ယဘာရဟံ ပကာသေတဗ္ဗံ၊ န ပန အနုပကာရာနိပိ
တံတံဂန္ထတက္ကတ္တုနာမာနိ စ၊ တေဟိ ဝုတ္တဝစနာနိ စ ဗဟူနိ၊ န စ တေသံ
အပ္ပကာသနေန “န တေ အဋ္ဌကထာစရိယော ဇာနာတိ”တိ ဝတ္ထုဗ္ဗော။ ယဒိ
ဟိ ယံ ယံ လောကီယဂန္ထံ အတ္တနာ ဇာနာတိ၊ တံ သဗ္ဗံ အနုပကာရမ္ပိ
အတ္တနော အဋ္ဌကထာယမာနေတွာ ပကာသေယျ၊ အတိဝိတ္တာရာ စ သာ
ဘဝေယျ အပရိသုဒ္ဓါ စ အသမ္ဗာနိတာ စ သာသနိကဝိညူဟိတိ အာစရိယေန
ပတဉ္ဇလိဝါဒါဒယော န ဝိတ္တာရေန ပကာသိတာတိ ဉာတဗ္ဗံ၊ အညဒတ္ထု ယေဟိ
ယေဟိ လောကီယဂန္ထေဟိ ကိဉ္စ ကိဉ္စ အာစရိယေန အာနေတွာ ပကာသိတံ၊
တေ တေ စ ဂန္ထာ၊ အညေပိ စ တာဒိသာ အာစရိယေန ဉာတာတွေဝ
ဇာနိတဗ္ဗာ ဝိညူဟိ၊ ယထာ သမုဒ္ဓဿ ဧကဒေသံ ဒိသ္မာ သဗ္ဗောပိ သမုဒ္ဓေါ
ဒေသောတိ ဉာယတိ။ အာစရိယော ပန ယတ္ထ ယတ္ထ ဝေဒပဋိသံယုတ္တဝစနာနိ
အာဂတာနိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝေဒဂန္ထေဟိပိ ကိဉ္စ ကိဉ္စ အာနေတွာ ပကာသေသိ-
ယေဝ။ တထာ ဟိ အာစရိယေန သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယံ နာမ ဒိသနိကာယ-
ဋ္ဌကထာယံ—

“တိဏ္ဏံ ဝေဒါနန္တိ ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒါန”န္တိ ၂ စ၊

“ဣတိဟာသပဉ္စမာနန္တိ အထဗ္ဗဏဝေဒံ စတုတ္ထံ ကတွာ ဣတိဟ
အာသ ဣတိဟ အာသာတိ ဤဒိသဝစနပဋိသံယုတ္တော ပုရာဏ-
ကထာသင်္ခါတော ဣတိဟာသော ပဉ္စမော ဧတေသန္တိ ဣတိဟာသ-
ပဉ္စမာ၊ တေသံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ဝေဒါန”န္တိ ၂ စ၊

“ယိဋ္ဌံ ဝုစ္စတိ မဟာယာဂေါ”တိ ၃ စ၊

“အဂ္ဂိဟောမန္တိ ဧဝရူပေန ဒါရုနာ ဧဝံ ဟုတေ ဣဒံ နာမ
ဟောတီတိ အဂ္ဂိဇုဟနံ။ ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိပိ အဂ္ဂိဟောမာနေဝ၊
ဧဝရူပါယ ဒဗ္ဗိယာ ဤဒိသေဟိ ကဏာဒီဟိ ဟုတေ ဣဒံ နာမ
ဟောတီတိ ဧဝံ ပဝတ္ထိဝသေန ပန ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ”တိ^၁ စ၊

“သာသပါဒီနိ ပန မုခေန ဂဟေတွာ အဂ္ဂိမ္ပိ ပက္ခိပနံ၊ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇေပ္ပိတွာ
ဇုဟနံ ဝါ မုခဟောမ”န္တိ^၂ စ—

ဧဝမာဒီနာ ဝေဒပဋိသံယုတ္တဝစနာနိ ဝေဒဂန္ထာနုရူပတော ဝဏ္ဏိတာနိ။ တာနိ
စ ပေါရာဏဋ္ဌကထာတော ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန ဝုတ္တာနိပိ ဘဝေယျံ၊
ဝေဒဂန္ထေသု ပန အကောဝိဒေန ယာထာဝတော ဘာသာပရိဝတ္တနံ ကာတုမ္ပိ
န သုကရမေဝ၊ တသ္မာ အာစရိယဿ ဝေဒဂန္ထေသု ကောဝိဒဘာဝေါပိ
ပါကဋ္ဌောယေဝ။ ဧဝံ ဝေဒဂန္ထေသု စ တဒညလောကိယဂန္ထေသု စ
သုကောဝိဒဿေဝ သမာနဿ တေသံ ဝိတ္တာရတော အပ္ပကာသနံ ယထာ-
ဝုတ္တကာရဏေနေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိ စ အာစရိယော အတ္တနော ဂန္ထာရမ္ဘေယေဝ—

“တတော စ ဘာသန္တရမေဝ ဟိတွာ၊
ဝိတ္တာရမဂ္ဂဉ္စ သမာသယိတွာ။
ဝိနိစ္ဆယံ သဗ္ဗမသေသယိတွာ။ပ။
ယသ္မာ အယံ ဟေဿတိ ဝဏ္ဏနာပိ”တိ^၃ စ၊

“အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဋ္ဌဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
တန္တိနယာနုစ္ဆရိကံ၊ အာရောပေတွာ ဝိဂတဒေါသံ။

သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသပဒီပါနံ။

သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသိနံ။

ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတ-မတ္ထံ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ”တိ^၄ စ—

ဧဝံ ပေါရာဏဋ္ဌကထာနံ ဘာသာပရိဝတ္တနသံခိပနဝသေန ဝိသေသေတွာ
အဘိနဝဋ္ဌကထာယော ကရိဿာမီတိ ပဋိညံ ကတွာ ယထာပဋိညာတမေဝ
အကာသိ၊ န အတ္တနော ဉ္ဇုဏပ္ပဘာဝေန ဝိသေသေတွာတိပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ

အဋ္ဌကထာသု ပတဇ္ဇလိဝါဒါဒိနံ ဝိတ္ထာရတော အပ္ပကာသနမာရဗ္ဗ “ဗုဒ္ဓ-
ဃောသော ပတဇ္ဇလိဝါဒါဒိနိ ပရိပုဏ္ဏံ န ဇာနာတိ”တိ ဝစနံ ကေဝလံ
အာစရိယဿ အပ္ပာစိက္ခဏမတ္တမေဝါတိ။

ကဗ္ဗသတ္တဝိစာရဏာ

(၄) ပုနပိ သော ဧဝမာဟ “ကိဉ္ဇာပိ ဗုဒ္ဓဃောသော ရာမာယဏမဟာ-
ဘာရတသင်္ခါတာနံ မဟာကဗ္ဗသတ္တာနံ သုကုသလော ဝိယ န ဒိဿတိ။
တထာပိ တာနိ ဒဿေသိ။ ကထံ? အက္ခာနန္တိ ဘာရတယုဇ္ဈနာဒိကံ၊ တံ
ယသ္မိံ ဌာနေ ကထိယတိ၊ တတ္ထ ဂန္တုမြဲ န ဝဇ္ဇတိတိ” စ၊ တဿ (သမ္မပလာ-
ပဿ) ဒွေ သမ္ဘာရာ ဘာရတယုဒ္ဓသိတာဟရဏာဒိနိရတ္ထကကထာပုရေက္ခာ-
ရတာ တထာရူပိကထာကထနဉ္ဇာတိ ၂ စ ဒဿေသိ”တိ။

တံ ပန ပုရိမဝစနတောပိ အဟေတုကတရံ ကေဝလံ အနာဒရိက္ခရဏ-
မတ္တမေဝ။ အတိဂမ္ဘီရတ္ထဿ ဟိ အတိဂရုကရဏီယဿ ပိဋကတ္တယဿ
အတ္ထသံဝဏ္ဏနာယံ နိရတ္ထကဿ သမ္မပလာပသမုဒါယဘူတဿ ကဗ္ဗသတ္တဿ
ဝိတ္ထာရတော ပကာသနေန ကိံ သိယာ ပယောဇနံ၊ အညဒတ္ထု သာယေဝဿ
အသမ္မာနိတာ၊ အနာဒရိယာ စ ဝိညူဟိတိ။

ဗာဟုသစ္စဂုဏမက္ခန္ဓ

(၅) ပုနပိ ဓမ္မာနန္ဒော အာစရိယဿ ဗာဟုသစ္စဂုဏံ မက္ခေတုကာမော
ဧဝမာဟ—“တဿ (ဗုဒ္ဓဃောသဿ) သမယန္တရကောဝိဒသင်္ခါတံ ဗာဟုသစ္စံ
န တတော ဥတ္တရိတရံ ဟောတိ၊ ယံ အာရုဏိကာနံ ဂန္တန္တရကောဝိဒါနံ
သီဟဠိကဘိက္ခုနံ ယံ ဝါ ကောဒသမေ ခရိတ္တဝဿသတကေ (၁၀၀၁-
၁၁၀၀) ဥပ္ပန္နာနံ ဒက္ခိဏဇုနိယရဠိကာနံ အနုရုဒ္ဓ-ဓမ္မပါလာဒိနံ ဘိက္ခုန”န္တိ။

တံ ပန သဗ္ဗထာပိ အယုတ္တဝစနမေဝ။ ယဒိ ဟိ အာရုဏိကာ ဝါ သီဟဠိက-
ဘိက္ခု၊ ပေါရာဏာ ဝါ အာစရိယအနုရုဒ္ဓ-ဓမ္မပါလတ္ထေရာဒယော သမယန္တရ-
ဗာဟုသစ္စဝသေန အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန သမာနာ ဝါ ဥတ္တရိတရာ ဝါ
ဘဝေယျံ၊ တေ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ အဋ္ဌကထာဟိ အနာရဒ္ဓစိတ္တာ
ဟုတ္တာ တတော သုန္ဒရတရာ ပရိပုဏ္ဏတရာ စ အဘိနဝဋ္ဌကထာယော
ကရေယျံ၊ န ပန တေ တထာ ကရေန္တိ၊ န ကေဝလံ န ကရေန္တိယေဝ၊

အထ ခေါ် တေသံ ကောပိ န ဧဝံ ဝဒတိ “အဟံ ဗုဒ္ဓဃောသေန ဗာဟုသစ္စ-
ဝသေန သမသမောတိ ဝါ ဥတ္တရိတရော”တိ ဝါ၊ အညဒတ္ထ၊ တေ အာစရိယဿ
အဋ္ဌကထာယောယေဝ သံဝဏ္ဏေန္တိ စ ဥပတ္တဗ္ဗေန္တိ စ၊ အာစရိယဋ္ဌာနေ စ
ဌပေန္တိ။ တေနတံ ဉာယတိ သဗ္ဗထာပိ အယုတ္တဝစနန္တိ။

မဟာယာနိကနယဝိစာရဏာ

(၆) ပုန သော တာဝတ္ထကေနာပိ အသန္တုဋ္ဌော အာစရိယံ အဝမ-
ညန္တော ဝေမာဟ—“မဟာယာနိကာယဿ ပဓာနာစရိယဘူတာနံ အဿ
ဃောသ-နာဂဇ္ဇုနာနံ နယံ ဝါ၊ နာမမတ္တမ္ဘိ ဝါ တေသံ န ဇာနာတိ မညေ
ဗုဒ္ဓဃောသော”တိ။ တံ ပန အတိဝိယ အဓမ္မိကံ နိရတ္တကဉ္စ နိဂ္ဂဟဝစနမတ္တမေဝ။
န ဟိ နိကာယန္တရိကာနံ ဝါဒနယာနံ အတ္တနော အဋ္ဌကထာယံ အပ္ပကာသနေန
သော တေ န ဇာနာတိတိ သက္ကာ ဝတ္ထု။ နန အာစရိယေန အာဂမဋ္ဌကထာသု
ဂန္တာရဗ္ဗေယေဝ—

“သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသပဒီပါနံ။
သုနိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသိန”န္တိ စ၊

ဣဓာပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ—

“မဟာဝိဟာရဝါသိနံ၊ ဒေသနာနယနိဿိတံ။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ဘာသိဿ”န္တိ ၁ စ၊

“တဿာ အတ္တသံဝဏ္ဏနံ ကရောန္တေန ဝိဘဇ္ဇဝါဒိမဏ္ဍလံ ဩတရိတွာ
အာစရိယေ အနဗ္ဘာစိက္ခန္တေန သကသမယံ အဝေါက္ကမန္တေန ပရသ-
မယံ အနာယူဟန္တေန သုတ္တံ အပ္ပင်္ဂါဗာဟန္တေန ဝိနယံ အနုလော-
မေန္တေန မဟာပဒေသေ ဩလောကေန္တေန ဓမ္မံ ဒီပေန္တေန အတ္တံ
သင်္ဂါဟေန္တေန တမေဝတ္ထံ ပုနရာဝတ္တေတွာ အပရေဟိပိ ပရိယာ-
ယန္တရေဟိ နိဒ္ဒိသန္တေန စ ယသ္မာ အတ္တသံဝဏ္ဏနာ ကာတဗ္ဗာ
ဟောတိ”တိ ၂ စ၊

“သာသနံ ပနိဒ္ဒိ နာနာ-ဒေသနာနယမဏ္ဍိတံ။
ပုဗ္ဗာစရိယမဂ္ဂေါ စ၊ အဗ္ဗောဓိန္တော ပဝတ္တတိ။
ယသ္မာ တသ္မာ တဒုဘယံ၊ သန္နိဿာယတ္ထဝဏ္ဏနံ။
အာရတိဿာမိ ဧတဿာ”တိ ၃ စ၊

ပဋိညံ ကတွာ ယထာပဋိညာတပ္ပကာရေနော အဋ္ဌကထာယော ကတာ။
ဧဝမေတာသံ ကရဏေ ကာရဏဓမ္မတ္ထ ပကာသေတဗ္ဗံ၊ တသ္မာ ဒါနိ တမ္ပကာ-
သနတ္ထံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပရိနိဗ္ဗုတိကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာစရိယ-
ဗုဒ္ဓဿောသဿ ကာလော၊ တာဝ သာသနပ္ပဝတ္တိက္ခမမိ ဝက္ခာမ။

သာသနပ္ပဝတ္တိက္ခမော

ဘဂဝတော ဟိ ပရိနိဗ္ဗုတိကာလတော ပစ္ဆာ ဝဿသတပ္ပန္နရေ ဗုဒ္ဓ-
သာသနေ ကောစိပိ ဝါဒဘေဒေါ နာမ နတ္ထိ။ ဝဿသတကာလေ ပန
ဒုတိယသင်္ဂီတိကာရေဟိ ထေရေဟိ နိက္ခမိတာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဘိက္ခု။ ပက္ခံ
လဘိတွာ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ အညထာ ကတွာ မဟာသင်္ဂီတိနာမေန ဝိသုံ
သင်္ဂီတိမကံသု။ တဒါ သင်္ဂီတိဒွယာရူဠပုရာဏဓမ္မဝိနယမေဝ သမ္ပုဋိစ္ဆန္တာနံ
ထေရာနံ ဂဏော ထေရဝါဒေါတိ စ တဒညေသံ မဟာသင်္ဃိကောတိ စ
ဝေါဟရိယန္တိ။

ပုန မဟာသင်္ဃိကတော (၁) ဂေါကုလိကော (၂) ကေဗျောဟာရိ-
ကောဘိဒ္ဓေ အာစရိယဂဏာ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန ဂေါကုလိကတော(၃)ပညတ္တိဝါဒေါ
(၄) ဗာဟုလိကော (ဗဟုသုတိကော)တိ ဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန ဗာဟုလိ-
ကတောပိ (၅) စေတိယဝါဒိဂဏော ဥပ္ပန္နောတိ ဧတေ ပဉ္စ မူလဘူတေန
မဟာသင်္ဃိကေန သဟ ဆ ပါဠိယေက္ကာ အာစရိယဂဏာ အဟေသုံ။

ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒတောပိ (၁) မဟိသာသကော (၂) ဝဇ္ဇိပုတ္တကောတိ ဒ္ဓေ
အာစရိယဂဏာ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန မဟိသာသကတော (၃) သဗ္ဗတ္တိဝါဒေါ
(၄) ဓမ္မရုတ္တိကောတိ ဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန သဗ္ဗတ္တိဝါဒတောပိ (၅) ကဿပိယော၊
တတောပိ (၆) သင်္ကန္တိကော၊ တတောပိ (၇) သုတ္တဝါဒိတိ တယော ဥပ္ပန္နာ။
ဝဇ္ဇိပုတ္တကတောပိ (၈) ဓမ္မောတ္တရိယော (၉) ဘဒ္ဒယာနိကော (၁၀) ဆန္ဒာ-
ဂါရိကော (၁၁) သမ္ပိတိယောတိ စတ္တာရော ဥပ္ပန္နောတိ တေ ကောဒသ
မူလဘူတေန ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒေန သဟ ဒွါဒသ အာစရိယဂဏာ အဟေသုံ။
ဣတိ ဣမေ စ ဒွါဒသ ပုရိမာ စ ဆာတိ အဋ္ဌာရသ အာစရိယဂဏာ
ဒုတိယတတိယသင်္ဂီတိနံ အန္တရေ ဇာတာ အဟေသုံ။

တေသု မူလဘူတော ထေရဝါဒဂဏောယေဝ ပေါရာဏဓမ္မဝိနယ-
ဂရုကော ဟုတွာ အနုနမနမိကံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓိံ ပေါရာဏိကံ
ဓမ္မဝိနယံ ဓာရေသိ။ ဣတရေ ပန သတ္တရသ ဘိန္နဂဏာ ပေါရာဏိကံ ဓမ္မဝိနယံ

အညထာ အကံသု။ တေန တေသံ ဓမ္မဝိနယော ကတ္ထစိ ဦနော ကတ္ထစိ အဓိကော ဟုတွာ အပရိပုဏ္ဏော စေဝ အဟောသိ အပရိသုဒ္ဓေါ စ။ တေန ဝုတ္တံ ဒီပဝံသေ ပဉ္စမပရိစ္ဆေဒေ—

၃၀။ “နိက္ကမ္ပိတာ ပါပဘိက္ခု။ ထေရေဟိ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ။
အညံ ပက္ခံ လဘိတွာန၊ အဓမ္မဝါဒီ ဗဟူ ဇနာ။

၃၁။ ဒသသဟဿာ သမာဂန္တော၊ အကံသု ဓမ္မသင်္ဂဟံ။
တသ္မာယံ ဓမ္မသင်္ဂဟိ၊ မဟာသင်္ဂဟိတိ ဝုစ္စတိ။

၃၂။ မဟာသင်္ဂဟိကာ ဘိက္ခု။ ဝိလောမံ အကံသု သာသနေ။
ဘိန္နိတွာ မူလသင်္ဂဟံ၊ အညံ အကံသု သင်္ဂဟံ။

၃၃။ အညတြ သင်္ဂဟိတံ သုတ္တံ၊ အညတြ အကရိံသု တေ။
အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ဘိန္နိံသု၊ ဝိနယေ နိကာယေသု စ ပဉ္စသု။ ပ။

၄၉။ အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ဘိန္နိံသု၊ ဧကဒေသဉ္စ သင်္ဂဟံ။
ဂန္ထဉ္စ ဧကဒေသံ ဟိ၊ ဆဇ္ဇေတွာ အညံ အကံသု တေ။

၅၀။ နာမံ လိင်္ဂံ ပရိက္ခာရံ၊ အာကပ္ပကရဏီယာနိ စ။
ပကတိဘာဝံ ဇဟိတွာ၊ တဉ္စ အညံ အကံသု တေ။

၅၁။ သတ္တရသ ဘိန္နဝါဒါ၊ ဧကဝါဒေါ အဘိန္နကော။
သဗ္ဗေဝဋ္ဌာရသ ဟောန္တိ၊ ဘိန္နဝါဒေန တေ သဟ။

၅၂။ နိဂြောဓောဝ မဟာရက္ခော၊ ထေရ ဝါဒါနမုတ္တမော။
အနုနံ အနဓိကဉ္စ၊ ဧကဝလံ ဇိနသာသနံ။
ကဏ္ဍကာ ဝိယ ရုက္ခမ္ပိ၊ နိဗ္ဗတ္တာ ဝါဒသေသကာ။

၅၃။ ပဌမေ ဝဿသတေ နတ္ထိ၊ ဒုတိယေ ဝဿသတန္တရေ။
ဘိန္နာ သတ္တရသ ဝါဒါ၊ ဥပ္ပန္နာ ဇိနသာသနေ”တိ”။

အသောကရညော စ ကာလေ ပရိဟိနလာဘသက္ကာရာ အညတိတ္ထိယာ လာဘသက္ကာရံ ပတ္တယမာနာ ဘိက္ခုသု ပဗ္ဗဇိတွာ သကာနိ သကာနိ ဒိဋ္ဌိ-
ဂတာနိ ဒီပေန္တိ “အယံ ဓမ္မော၊ အယံ ဝိနယော၊ ဣဒံ သတ္ထုသာသန”န္တိ။ ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလာဘမာနာပိ သယမေဝ ဧကသေ ဆိန္နိတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ဝိဟာရေသု ဝိစရန္တာ ဥပေါသထကမ္မာဒိကရဏကာလေ

သံဃမဇ္ဈံ ပဝိသန္တိ၊ တေ ဘိက္ခုသံဃေန ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန နိဂ္ဂဟမာနာပိ ဓမ္မဝိနယာနုလောမာယ ပဋိပတ္တိယာ အသဏ္ဌဟန္တာ အနေက- ရူပံ သာသနဿ အဗ္ဗုဒ္ဓေ မလဉ္စ ကဏ္ဍကဉ္စ သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ ကေစိ အဂ္ဂိံ ပရိစရန္တိ၊ ကေစိ ပဉ္စာတပေ တပန္တိ၊ ကေစိ အာဒိစ္စံ အနုပရိဝတ္တန္တိ၊ ကေစိ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ ဝေါဘိန္ဒိဿာမာတိ တထာ တထာ ပဂ္ဂဏန္တိ။ တဒါ ဘိက္ခု- သံဃော န တေဟိ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ အကာသိ၊ အသောကာ- ရာမေ သက္က ဝဿာနိ ဥပေါသထော ဥပစ္ဆိဇ္ဇိ။

ဣမဉ္စ ပန ပဝတ္တိံ ဥပါဒါယ ဧဝမိ သက္ကာ ဂဟေတုံ “သတ္တရသန္တံ ဘိန္ဒုဝါဒဂဏာနံ ဓမ္မဝိနယဿ ပစ္စိမကာလေသု အပရိသုဒ္ဓတရတာဝေါ ဤဒိသေနပိ ကာရဏေန အဟောသိ”တိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဗုဒ္ဓသာသနဘူတေ ပရိသုဒ္ဓဓမ္မဝိနယေ “ကောစိပိ နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတော နာမ နတ္ထိ အညတြ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ ပရမတ္ထတော အတ္တာပိ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗေပိ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ အဗ္ဗုဒ္ဓါ အသဿတာ အနတ္တာယေဝါ”တိ အတ္ထော အတိဝိယ ပါကဋ္ဌော ဟောတိ၊ တထာပိ ဒါနိ အထေရဝါဒိကာနံ ဂန္ဓေသု စ ပုဗ္ဗေ ဝေတုလ္လ- ဝါဒါဒိသု စ “ဗုဒ္ဓေါ နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတော အတ္တာ”တိ စ၊ “သဗ္ဗေပိ သက္ကာ နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အတ္တာ”တိ စ အတ္ထော ဒိဿတိ။

အထ အသောကော ဓမ္မရာဇာ သာသနံ ဝိသောဓေတုကာမော **မောဂ္ဂလိ- ပုတ္တတိဿတ္ထေရဿ** သန္တိကေ ပဌမမေဝ သမယံ ဥဂ္ဂဏိတွာ ဧကလဒ္ဓိကေ ဧကလဒ္ဓိကေ ဘိက္ခု၊ ဧကတော ကာရေတွာ ဧကမေကံ ဘိက္ခုသမူဟံ ပက္ခောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ “ကိံဝါဒိ ဘန္ဓေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ။ ၀.တော ယေ ယေ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ သဿတဝါဒိ”တိ ဝါ, “ဧကစ္စသဿတဝါဒိ”တိ ဝါ ဧဝမာဒိနာ အတ္တနော အတ္တနော ဝါဒါနုရူပံ မိစ္ဆာဝါဒံ အာဟံသု၊ တေ တေ “နယိမေ ဘိက္ခု၊ အညတိတ္ထိယာ ဣမေ”တိ တထတော ဥတွာ တေသံ သေတကာနိ ဝတ္ထာနိ ဒတွာ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ သဋ္ဌိသဟဿမတ္တာ အဟေသုံ။

အထညေ ဘိက္ခု၊ ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ “ဝိဘဇ္ဇဝါဒိ မဟာရာဇ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝုတ္တေ “သုဒ္ဓိံ ဒါနိ ဘန္ဓေ သာသနံ၊ ကရောတု ဘိက္ခုသံဃော ဥပေါသထ”န္တိ ဝတွာ အာရက္ခဉ္စ ဒတွာ နဂရံ ပါဝိသိ။ သမဂ္ဂေါ သံဃော သန္နိပတိတွာ ဥပေါသထံ အကာသိ။ တသ္မိံ သမာဂမေ **မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေ** ယာနိ

စ တဒါ ဥပ္ပန္နာနိ ဝတ္ထုနိ ယာနိ စ အာယတိံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ တေသံ ပဋိဗာဟနတ္ထံ သတ္တာရာ ဒိန္နနယဝသေနဝ တထာဂတေန ဌာပိတမာတိကံ ဝိဘဇန္တော ပရပုဂါဒမဒ္ဒနံ ကထာဝတ္ထု နာမ အဘိဓမ္မပိဋကေ ပဉ္စမံ ပကရဏံ အဘာသိ။ တတော မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရပ္ပမုခါ တိပိဋကပရိယတ္တိဓရာ ပဘိန္ဒပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာ သဟဿံ ဘိက္ခု ထေရဝါဒိနော သင်္ဂီတိဒ္ဓယာရူဠံ ပရိသုဒ္ဓိံ ပေါရာဏဓမ္မဝိနယံ ပုန သင်္ဂါယိတွာ သုရက္ခိတံ ရက္ခိံသု။

အထ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရော နဝသု ပစ္စန္နဌာနေသု သာသနပတိ-
ဌာပနတ္ထံ နဝ နာယကတ္ထေရေ ဥတ္တိနိတွာ ပေသေသိ။ တေသု အဋ္ဌဟိ ထေရေဟိ
အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တဌာနံ ဂန္ဓာ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပတိဌာပိတေ **မဟာ-
မဟိန္ဒတ္ထေရော** ဆတ္ထိံသာမိကဒ္ဓိသတေ (၂၃၆) ဗုဒ္ဓဝဿေ ဇမ္ဗုဒီပတော သီဟဌ-
ဒီပံ ဂန္ဓာ **ဒေဝါနိပိယတိဿရာဇပ္ပမုခံ** ဒီပကဇနသမူဟံ ပသာဒေတွာ
ဗုဒ္ဓသာသနံ သမ္ပတိဌာပေသိ၊ တေန စ ရညာ ဒိန္နံ **မဟာမေဃဝနုယျာနံ**
ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထ **မဟာဝိဟာရံ** နာမ သံဃာရာမံ ပတိဌာပေသိ။ တတော
ပဘုတိ သီဟဌဒီပေ ဗုဒ္ဓသာသနံ ယာဝ **ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇ** ကာလာ နိကာယန္တရ-
ဝါဒါကုလရဟိတံ နိမ္မလံ သုပရိသုဒ္ဓိံ ဟုတွာ သမုဇ္ဇလိတ္ထ။ ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇ-
ကာလတော ပန ပဌာယ နိကာယန္တရဝါဒိပိ သီဟဌဒီပမုပါဂမိံသု။ တဒါ
ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒိနော ယထာ ပုရာဏဓမ္မဝိနယော တေဟိ နိကာယန္တရဝါဒေဟိ
အသမ္ပိဿော အမလိနော ပကတိပရိသုဒ္ဓေါ ဟုတွာ တိဋ္ဌေယျ၊ တထာ တံ
မဟုဿာဟေန သုရက္ခိတံ ရက္ခိံသု။ ကထံ ?

အဘယဂိရိနိကာယုပ္ပတ္တိ

ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇာ ဟိ (၄၂၅-ဗုဒ္ဓဝဿေ)ရဇံ ပတွာ ပဉ္စမာသမတ္တကာလေ
ဗြာဟ္မဏတိဿဒါမရိကေန သတ္တဟိ စ ဒမိဋ္ဌယောဓေဟိ ဥပဒ္ဓုတော သင်္ဂါမေ စ
ပရာဇိတော ပလာယိတွာ သာမိကာနိ စုဒ္ဓသဝဿာနိ နိလိယိတွာ အညတရ-
ဝေသေန ဝသတိ။ တဒါ လင်္ကာဒီပေ မနုဿာ စောရဘယေန ဒုပ္ပိက္ခဘယေန
စ ဥပဒ္ဓုတာ ဘိက္ခုနံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဌာတုံ န သက္ကောန္တိ၊ တေန ဘိက္ခု
ယေဘုယျေန တတော ဇမ္ဗုဒီပံ ဂန္ဓာ ဓမ္မဝိနယံ ဓာရေန္တာ ဝိဟရန္တိ။
လင်္ကာဒီပေယေဝ ဩဟိနာပိ ထေရာ ယထာလဒ္ဓေဟိ ကန္တမူလပဏ္ဍေဟိ
ယာပေန္တာ ကာယေ ဝဟန္တေ နိသီဒိတွာ ပရိယတ္တိဓမ္မံ သဇ္ဈာယံ ကရေန္တိ။

အဝဟန္တေ ဝါလုကံ ဥဿာပေတွာ တံ ပရိဝါရေတွာ သီဿာနိ ဧကဋ္ဌာနေ
 ကတွာ ပရိယတ္တိံ သမ္ပသန္တိ။ ဧဝံ ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ သာဋ္ဌကထံ တေပိဋကံ
 အဟာပေတွာ ဓာရယိံသု။ ယဒါ ပန ဝဇ္ဇဂါမဏိရာဇာ ဒမိဋ္ဌရာဇာနံ ဟန္တာ
 (၄၅၅-၄၆၆ ဗုဒ္ဓဝဿဗျန္တရေ) ပုနပိ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ တေ ထေရာ
 ဇေမ္ပဒီပတော ပစ္စာဂတတ္ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ တေပိဋကံ သောဓေန္တော ဧကက္ခရမ္ပိ
 အသမေန္တံ နာမ န ပဿိံသု ၂။ ယောပိ စ မဟာနိဒ္ဒေသော တသ္မိံ
 ကာလေ ဧကဿေဝ ဒုဿီလဘိက္ခုနော ပဂုဏော အဟောသိ၊ သောပိ မဟာ-
 တိပိဋကတ္ထေရေန မဟာရက္ခိတတ္ထေရံ တဿ သန္တိကာ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ
 ရက္ခိတော အဟောသိ။ ဧဝံ ဒုတ္တိက္ခရဋ္ဌက္ခောဘုပဒ္ဒဝေဟိ ပိဋိတတ္တာ ဒုဒ္ဓရ-
 သမယေပိ ဓမ္မဝိနယံ သက္ကစ္စံ ဓာရယိံသု။

ရာဇာ အဘယဂိရိံ နာမ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ အတ္တနော ကတူပကာရပုဗ္ဗဿ
 မဟာတိဿတ္ထေရဿ အဒါသိ။ သော ပန ထေရော ကုလသံသဂ္ဂဗဟုလတ္တာ
 မဟာဝိဟာရဝါသီဟိ ဘိက္ခုဟိ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ကတွာ နိဟဋ္ဌော။ တဒါဿ
 သိဿော မဟလမဿုတိဿနာမကော ထေရော တံ ကမ္မံ ပဋိဗာဟိ၊ တေနဿ
 သံဃော ဥက္ခေပနီယကမ္မံ အကာသိ။ သော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ကုဇ္ဈိတွာ
 အဘယဂိရိဝိဟာရမေဝ ဂန္တာ တေန မဟာတိဿတ္ထေရေန ဧကတော ဟုတွာ
 ဝိသုံ ဂဏံ ဝဟန္တော ဝသိ။ တေ စ ဒွေ ထေရာ န မဟာဝိဟာရံ ပုနာဂမိံသု ၃။
 တတော ပဋ္ဌာယ သီဟဋ္ဌဒီပေ မဟာဝိဟာရဝါသီ၊ အဘယဂိရိဝါသီတိ ဒွေ
 နိကာယာဇာတာ။ ဣဒံ တာဝ သီဟဋ္ဌဒီပေ သာသနပရိဟာနိယာ ပဌမံ
 ကာရဏံ။

ဓမ္မရူပိနိကာယုပတ္တိ

တဒါ စ ရာဇာ အဘယဂိရိဝါသီသုယေဝ ဘိက္ခုသု ဝိသေသတော ပသန္တော
 ဟုတွာ တေယေဝ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပဝါရေတွာ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ရာဇမဟာ-
 မတ္တာဒယောပိ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ဗဟူ ဇနာ တသ္မိံ စ အာရာမေ
 အညတ္ထ စ ဗဟူ အာဝါသေ ကတွာ တေသံ ဒေန္တိ။ ဧဝံ အဘယဂိရိဝါသီနော
 ဘိက္ခု ဗဟူနံ အဘိညာတဇနာနံ သက္ကတာ စေဝ ဟောန္တိ ပူဇိတာ စ မာနိတာ
 စ။ ပုန စ အဘယဂိရိဝါသီနော မဟလမဿုတိဿတ္ထေရာဒယော ဣန္ဒြိယရဋ္ဌတော
 အာဂဘံ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဂဏပရိယာပန္နဿ ဓမ္မရူပိနိကာယဿ ဓမ္မဝိနယဘူတံ

၁-မဟာဝံသေ ၃၃၊ ၇၈-ဂါထာ။ ၂-အံ-ဋ္ဌ ၁-၇၁၊ အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၄၂၇ ပိဋေ။
 ၃-ဝိ-ဋ္ဌ ၂-၂၇၄-ပိဋေ။ ၄-မဟာဝံသေ ၃၃၊ ၇၉-ဂါထာဒီသု။ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၁-ပိဋေ။
 ၁၁ ၇ ၁ ၇

သက္ကတဘာသာရောပိတံ အဘိနဝမ္ပိ ပိဋကံ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယံ၊ တေန တေပိ ဓမ္မရုစိနိကာယိကာ နာမ အဟေသုံ။ ဣဒံ သိဟဋ္ဌဒီပေ သာသနပရိဟာနိယာ ဒုတိယံ ကာရဏံ။

ပိဋကတ္တယဿ ပေါတ္ထကာရောပနံ

မဟာဝိဟာရဝါသိနော ပန ပေါရာဏိကံ ပါဠိဘာသာယ သဏ္ဌိတံ ပရိသုဒ္ဓ- ပိဋကမေဝ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ၊ တဉ္စ မုခပါဌေနေဝ ဓာရေန္တိ။ တဒါ ပန ထေရာ ပစ္ဆိမဇနာနံ သတိပညာဟာနိံ ဒိသ္မာ ဗုဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ တံကာလာ မုခပါဌေနာဘတံ သာဠကထံ ပိဋကတ္တယံ ပေါတ္ထကေ အာရော- ပေတုံ သမာရဘိံသု။ သမာရဘမာနာ စ တေ **အနုရာဇရာဇောနိပုရ**တော အဋ္ဌသဋ္ဌိမိလပ္ပမာဏေ၊ **မလယဇနပဒေ မာတုလ**နဂရေ **အာလောက-** လေဏေ ဝသန္တာ ကေဿ တန္တေသိကဿ ဇနပဒါမိပတိနော အာရက္ခံ ဂဟေတွာ တံ **ပေါတ္ထကာရောပနကမ္မ**မကံသု။^၁ တေနိဒံ ဉာယတိ “တဒါ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ထေရာ ရာဇရာဇမဟာမတ္တေဟိ အလဒ္ဓူပကာရာ ဟုတွာ အတ္တနော ဗလေနော ပိဋကတ္တယဿ ပေါတ္ထကာရောပနကမ္မမကံသု”တိ စ၊ “တဉ္စ ယထေဝ ပစ္ဆိမဇနာနံ သတိပညာဟာနိံ ဒိသ္မာ ကတံ၊ တထေဝ ဒုတ္တိက္ခရဋ္ဌက္ခောဘာဒိဘယုပဒ္ဓုတကာလေသု ဒုဒ္ဓရဘာဝမ္ပိ ဒိသ္မာ”တိ စ၊ တထာ “အဘယဂိရိဝါသိနံ သမ္ပုဋ္ဌိတ္တိတသမယန္တရဝါဒေဟိ အနာကုလနတ္ထမ္ပိ ကတ”န္တိ စ။ ဧဝံ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ထေရာ ပရိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒပိဋကံ သမယန္တရေဟိ အသမ္ပိဿနတ္ထာယ ယထာ ပုရေ၊ တထာ ပါဠိဘာသာယ ဧဝ ပေါတ္ထကေ အာရောပေတွာပိ သုရက္ခိတံ ရက္ခိံသု။ ယဒိ ဟိ တဒါ တေပိဋကံ ပေါတ္ထကေသု အနာရောပိတမဿ၊ ပစ္ဆာကာလေသု သမယန္တရတော အာဂတသုတ္တာနိ “နေတာနိ အမှာက”န္တိ ပဋိက္ခိပိတုံ န သုကရာနိ ဘဝေယျုံ။ ယတော စ ခေါ တဒါ သာဠကထံ တေပိဋကံ ပေါတ္ထကေသု အာရောပိတံ၊ တတောယေဝ အနာ- ဂတကာလေသု သမယန္တရာဂတသုတ္တာနိ တေဟိ ပေါတ္ထကေဟိ သံသန္တေတွာ ပဋိက္ခိပိတုံ သုကရာနိ ဟောန္တိ။

တထာ ဟိ **ဘာတိယရာဇ**ကာလေ (၅၂၄-၅၅၂-ဗု-ဝ) မဟာဝိဟာရဝါသိနံ အဘယဂိရိဝါသိနိ ဝိနယေ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တဒါ ရာဇာ **ဒီသကာရာယနံ** နာမ ဗြာဟ္မဏဇာတိကံ အမတ္တံ ထေရာနံ သန္တိကံ ပေသေသိ။ သော ဥဘိန္တံ

၁-မဟာဝံသေ ၃၃၊ ၈၉။ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၂-ပိဋေ။ ၂-68 Miles.
၃-မာတလေ ဣတိ တေရဟိ ဝေါဟာရော။ ၄-မဟာဝံသေ ၃၃၊ ၁၀၀-၁၀၁-ဂါထာသု။

သုတ္တံ သုတွာ ဝိနိစ္ဆယံ အဒါသိ။ တထာ ဝေါဟာရကတိဿရာဇကာလေ
 စ (၇၅၀-၇၀၀ ဗု-၀) ဂေါဋ္ဌာဘယရာဇကာလေ စ (၇၉၇-၈၁၀ ဗု-၀)
 ထေရဝါဒိကာ ပေါတ္ထကာရူဠေန ဓမ္မဝိနယေန သံသန္ဓေတွာ အဓမ္မဝါဒံ
 ပဋိက္ခိပိံသု။

အဓမ္မဝါဒပုတ္တိ

အယံ ပန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သာသနမလဘူတာနံ အဓမ္မဝါဒါနံ ဥပ္ပတ္တိ။
အသောကရညော ဟိ ကာလေ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတွာ နိက္ကမိတာ **အညတိတ္ထိယာ**
 ဗုဒ္ဓသာသနော အလဒ္ဓပတိဋ္ဌာ ကောဓာဘိဘူတာ **ပါဠိလိပုတ္တတော** နိက္ခမိတွာ
ရာဇဂဟသမိပေ နာလန္ဒာယံ သန္တိပတိတွာ၊ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓယိံသု “မဟာဇနဿ
 ဗုဒ္ဓသာသနော အနဝဂါဟတ္ထာယ သကျာနံ ဓမ္မဝိနယော နာသေတဗ္ဗော၊ တဉ္စ
 ခေါတေသံ သမယံ အဇာနန္တေဟိ န သက္ကာ ကာတုံ၊ တသ္မာ ယေန ကေနစိ
 ဥပါယေန ပုနပိ တတ္ထ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗမေဝါ”တိ။ တေ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓယိတွာ ပုန
 အာဂန္တာ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒိနမန္တရံ ပဝိသိတုံ အသက္ကောန္တာ တဒညေသံ
 သတ္တရသန္တံ မဟာသင်္ခါကာဒိနိကာယာနံ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနော
 အညတိတ္ထိယဘာဝံ အဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပိဋကတ္တယမုဂ္ဂဏိတွာ တဉ္စ
 ဝိပရိဝတ္တေတွာ တတော **ကောသမ္ပိ** ဂန္တာ ဓမ္မဝိနယနာသနာယ ဥပါယံ
 မန္တယိတွာ ၂၅၃-ဗုဒ္ဓဝဿေ ဆသု ဌာနေသု ဝသန္တာ (၁) **ဟေမဝတိကော**
 (၂) **ရာဇဂိရိကော** (၃) **သိဒ္ဓတ္ထိကော** (၄) **ပုဗ္ဗသေလိယော** (၅) **အပရ-**
သေလိယော (၆) **ဝါဇီရိယော** (၇) **ဝေတုလ္လော** (၈) **အန္ဓကော** (၉)
အညမဟာသံသိကောတိ နဝ အဘိနဝေ နိကာယေ ဥပ္ပါဒေသုံ၊ တေသံ
 နာမာနိ စ လဒ္ဓိယော စ **ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာယံ** အာဂတာယေဝ။

တေသု ဟေမဝတိကာ သဒ္ဓမ္မပတိရူပကံ ဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝေန ဒဿေတွာ

(၁) **ဝဏ္ဏပိဋကံ** နာမ ဂန္ထံ အကံသု။

ရာဇဂိရိကာ (၂) **အင်္ဂုလိမာလပိဋကံ**၊

သိဒ္ဓတ္ထိကာ (၃) **ဂူဠဝေဿန္တရံ**၊

ပုဗ္ဗသေလိယာ (၄) **ရဋ္ဌပါလဂန္ထိတံ**၊

အပရသေလိယာ (၅) **အာဠဝကဂန္ထိတံ**၊

ဝဇီရပဗ္ဗတဝါသိနော ဝါဇီရိယာ (၆) ဂူဠဝိနယံ နာမ ဂန္တိ အကံသု။

တေယေဝ သဗ္ဗေ မာယာဇာလတန္တ-သမာဇာတန္တာဒိကေ အနေကေ
တန္တဂန္တေ စ၊ မရိဝိကပ္ပ-ဟေရုပ္ပကပ္ပါဒိကေ အနေကေ ကပ္ပဂန္တေ စ
အကံသု။

ဝေတုလ္လဝါဒိနော ပန (၇) ဝေတုလ္လဝိဋ္ဌကမကံသု။

အန္ဓကာ စ (၈) ရတနဂူဠာဒိကေ ဂန္တေ၊

အညမဟာသံဃိကာ စ (၉) အက္ခရသရိယာဒိသုတ္တန္တေ အကံသု။

တေသု ပန သဒ္ဓမ္မပတိရူပကေသု ဝေတုလ္လဝါဒေါ၊ ဝါဇီရိယဝါဒေါ၊ ရတန-
ဂူဠသုတ္တန္တိ ဣမာနိယေဝ တိဏိ လင်္ကာဒီပမုပါဂတာနိ၊ အညာနိ ပန ဝဏ္ဏ-
ဝိဋ္ဌကာဒိနိ ဇမ္ဗုဒီပေယေဝ နိဝတ္တန္တိတိ နိကာယသင်္ဂဟေ ဝုတ္တံ။ ဝဏ္ဏဝိဋ္ဌကာဒိနမ္ပိ
ပန လင်္ကာဒီပမုပါဂတစ္ဆာယာ ဒိဿတေဝ။ တထာ ဟိ သမန္တပါသဒိကာယ
ဝိနယဋ္ဌကထာယံ (၃၊ ၉-ပိဋ္ဌေ)

“ဝဏ္ဏဝိဋ္ဌက အင်္ဂုလိမာလဝိဋ္ဌက ရဋ္ဌပါလဂဇ္ဇိတ အာဠဝကဂဇ္ဇိတဂူဠမဂ္ဂ
ဂူဠဝေဿန္တရ ဂူဠဝိနယ ဝေဒလ္လဝိဋ္ဌကာနိ ၂ ပန အဗုဒ္ဓဝစနာနိ ယေဝါတိ
ဝုတ္တံ”န္တိ စ။

သရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တဋ္ဌကထာယမ္ပိ (၂၊ ၁၈၆-ပိဋ္ဌေ)

“ဂူဠဝိနယံ ဂူဠဝေဿန္တရံ ဂူဠမဟောသဓိ ဝဏ္ဏဝိဋ္ဌကံ အင်္ဂုလိမာလ-
ဝိဋ္ဌကံ ရဋ္ဌပါလဂဇ္ဇိတံ အာဠဝကဂဇ္ဇိတံ ဝေဒလ္လဝိဋ္ဌကန္တိ ၂ အဗုဒ္ဓဝစနံ
သဒ္ဓမ္မပတိရူပကံ နာမာ”တိ စ—

တေသံ ပဋိက္ခေပေါ ဒိဿတိ။ န ဟိ တာနိ အသုတွာ၊ တေသဉ္စ အတ္ထံ
အဇာနိတွာ သီဟဋ္ဌဋ္ဌကထာစရိယေဟိ တာနိ ပဋိက္ခိဗိတုံ သက္ကာ၊ နာပိ တံ
ပဋိက္ခေပဝစနံ ဇမ္ဗုဒီပိကဋ္ဌကထာစရိယာနံ ဝစနံ ဘဝိတုံ၊ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရဿ

၁-နိကာယသင်္ဂဟေ ၉-ပိဋ္ဌေ။

၂-ဧတ္ထ “ဝေပုလ္လံ၊ ဝေဒလ္လံ၊ ဝေတုလ္လန္တိ အတ္ထတော ဧကံ၊ ဗောဓိသတ္တဝိဋ္ဌကဿေဝ နာမ”န္တိ ဝေဒိတဗျံ။
တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အသင်္ဂေန နာမ အာစရိယေန အဘိဓမ္မသမုစ္စယေ နာမ မဟာယာနိကဂန္တေ
(၇၉-ပိဋ္ဌေ) “ဝေပုလ္လံ ကတံ? ဗောဓိသတ္တဝိဋ္ဌကသန္ဓယုတ္တံ ဘာသိတံ။ ယဒုစ္စတေ ဝေပုလ္လံ၊ တံ
ဝေဒလ္လမပျူစတေ၊ ဝေတုလ္လမပျူစတေ။ ကိမတ္ထံ ဝေပုလ္လမုစ္စတေ? သဗ္ဗသတ္တာနံ ဟိတသုခါဓိ-
ဋ္ဌာနတော၊ ဥဒါရဂန္တိရဓမ္မဒေသနာတော စ။ ကိမတ္ထမုစ္စတေ ဝေဒလ္လံ? သဗ္ဗာဝရဏဝိဒလနတော။
ကိမတ္ထမုစ္စတေ ဝေတုလ္လံ? ဥာမာနဓမ္မာနံ တုလနာဘာဝတော”တိ။

သီဟဋ္ဌဒီပံ ဂမနသမယေ တေသံယေဝ အဘာဝတော။ တသ္မာ တာနိ စ တဒညာနိ စ မဟာယာနိကပိဋကာနိ တံကာလိကာနိ ယေဘုယျေန သီဟဋ္ဌဒီပမုပါဂတာနိတိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ တေသု စ ဝန္တိပုတ္တကဂဏပရိယာပန္နဿ ဓမ္မရူစိနိကာယဿ ပိဋကာနံ တဒုပါဂမနံ ပုဗ္ဗေဝ ဝုတ္တံ။ တဒညေသံ ပန တဒုပါဂမနံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝေတုလ္လဝါဒဿ ပဌမနိဂ္ဂဟော

ဝေါဟာရကတိဿရညော ကာလေ (၇၅၀-၇၈၀-ဗု-၀) အဘယဂိရိဝါ-
သိနော ဓမ္မရူစိနိကာယိကာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သာသနဝိနာသနတ္ထာယ
ဘိက္ခုဝေသဓာရိဟိ ဝေတုလ္လဝါဒိဗြာဟ္မဏေဟိ ရစိတံ ဝေတုလ္လပိဋကံ သမ္ပဋိဂ္ဂ-
ဟေတွာ “ဣဒံ ဗုဒ္ဓဘာသိတ”န္တိ ဒဿေန္တိ။ တံ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ထေရ-
ဝါဒိကာ ဓမ္မဝိနယေန သံသန္နေတွာ အဓမ္မဝါဒေါတိ ပဋိက္ခိပိံသု။ တံ သုတွာ
ရာဇာ သဗ္ဗသတ္တပါရဂုံ ကပိလံ နာမ အမစ္စံ ပေသေတွာ ဝိနိစ္ဆယံ ကာရာ-
ပေတွာ အဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝံ ဥတွာ သဗ္ဗံ ဝေတုလ္လပေါတ္ထကံ ဈာပေတွာ
တလ္လဒ္ဓိကေ စ ပါပဘိက္ခု။ နိဂ္ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓသာသနံ ဇောတေသိံ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ
မဟာဝံသေ—

၃၆၊ ၄၁။ “ဝေတုလ္လဝါဒံ မဒ္ဒိတွာ၊ ကာရေတွာ ပါပနိဂ္ဂဟံ။
ကပိလေန အမစ္စေန၊ သာသနံ ဇောတယီ စ သော”တိ။

သာဂလိယနိကာယုပ္ပတ္တိ

ပုနပိ တေ အဘယဂိရိဝါသိနော ဝေါဋ္ဌာဘယရညော ကာလေ (၇၉၇-
၈၁၀-ဗု-၀) ဝေတုလ္လဝါဒံ တထေဝ ဒဿေန္တိ။ တဒါ ပန တေသု ဥသိလိယာ-
တိဿော နာမ မဟာထေရော ဝေါဟာရကတိဿရာဇကာလေ ဝေတုလ္လ-
ဝါဒီနံ ဘိက္ခုနံ ကတနိဂ္ဂဟံ သုတွာ “ဝိစာရဏသမ္ပန္နဿ ရညော သမယေ
တထေဝ ဘဝေယျ၊ န ဘဒ္ဒကမေတ”န္တိ စိန္နေတွာ “န မယံ တေဟိ ဧကတော
ဟောမာ”တိ တိသတမတ္ထေ ဘိက္ခု။ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏဂိရိဝိဟာရံ ဂန္တော
ဓမ္မရူစိနိကာယတော ဝိသုံ ဟုတွာ၊ ဝသိ။ တေသု သာဂလော နာမ မဟာ-
ထေရော တတ္ထေဝ ဒက္ခိဏဂိရိမှ ဝသန္တော အာဂမဗျာချာနမကာသိ။ တတော
ပဋ္ဌာယ တံ ထေရမာရန္တ တဿန္တေဝါသိနော သာဂလိယာ နာမ အဟေသုံ။

တေသမ္ပိ ဝါဒေါ ပစ္ဆာ မဟာသေနရာဇကောလေ ဇေတဝနဝိဟာရေ ပတ္တရိ^၁။

ဝေတုလ္လဝါဒဿ ဒုတိယနိဂ္ဂဟော

ဂေါဌာဘယော ပန ရာဇာ ပဉ္စသု^၂ ဝိဟာရေသု မဟာဘိက္ခုသံဃံ ကေတော သန္တိပါတေတွာ တံ ပဝတ္တိ^၃ ပုစ္ဆိတွာ ဝေတုလ္လဝါဒဿ အဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝံ ဥတွာ တံဝါဒိနော သဠိ ပါပဘိက္ခု။ လက္ခဏာဟတေ ကတွာ ရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ဝေတုလ္လပေါတ္ထကာနိ စ ဈာပေတွာ ဗုဒ္ဓဿသနံ ဇောတေသိ^၄။

တဒါ ရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာဇိတေသု တေသု ဘိက္ခုသု ကေဝိ ကာဝီရပဋ္ဌနံ ဂန္ဓာ တတ္ထ ဝသန္တိ။ တသ္မိ^၅ စ သမယေ ဧကော အညတိတ္ထိယမာဏဝကော ဒေသန္တရတော ကာဝီရမာဂန္ဓာ ပဋ္ဌနဂါမိကေဟိ တေသံ ဘိက္ခုနံ ကတူပဟာရံ ဒိသ္မာ လာဘသက္ကာရံ နိဿာယ တေသံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ သံဃမိက္ခောတိ နာမေန ပါကဋ္ဌော အဟောသိ။ သော မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယံ နိဿာယ ဂေါဌာဘယရညာ ဝေတုလ္လဝါဒဟေတု တေသံ ဘိက္ခုနံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇိတဘာဝံ ဥတွာ မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ကုဒ္ဓေါ ဟုတွာ “ဝေတုလ္လဝါဒံ ဝါ နေ ဂါဟာပေဿာမိ၊ ဝိဟာရေ ဝါ နေသံ ဥဗ္ဗုလေတွာ ဝိနာသေဿာမိ”တိ သိဟဋ္ဌဒီပံ ဂန္ဓာ ရာဇာနံ ပဿာဒေတွာ တဿ ဒွေ ပုတ္တေ သိပ္ပံ သိက္ခာပေဿာမိတိ အာရဘိ။ တထာပိ အတ္တနော ဝါဒဿ ဇာနနသမတ္ထံ ဇေဋ္ဌတိဿံ ဩဟာယ အနာဂတေ အတ္တနော ဝစနံ ကာရာပေတုံ သက္ကုဏေယျံ ကနိဋ္ဌံ မဟာသေနကုမာရမေဝ သင်္ဂဏိတွာ သိပ္ပံ သိက္ခာပေသိ။ ပိတုနော အစ္စယေန ဇေဋ္ဌတိဿကုမာရေ ရဇ္ဇံ ပုတ္တေ (၇၁၀-၇၁၉-ဗု-၀)သော တဿ ရညော ဘိတော ကာဝီရပဋ္ဌနမေဝ ဂတော^၆။

မဟာသေနရညော ပန ကာလေ (၇၁၉-၇၄၅-ဗု-၀) သော ပုန သိဟဋ္ဌဒီပမာဂန္ဓာ အဘယဂိရိဝိဟာရေ ဝသန္တော မဟာဝိဟာရဝါသိဟိ ဝေတုလ္လဝါဒံ ဂါဟာပေတုံ နာနာပကာရေဟိ ဝါယာမမကာသိ။ တထာပိ တေဟိ တံ ဂါဟာပေတုံ အသက္ခောန္တော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ နာနာကာရဏေဟိ

၁-နိကာယ ၁၃-ပိဋေ။

၂-မဟာဝိဟာရ၊ ဓေတိယ၊ ထူပါရာမ၊ ဣဿရသမဏက၊ ဝေဿဂိရိဝိဟာရသင်္ခါတေသု။

၃-မဟာဝံသေ ၃၆၊ ၁၁၁-၁၁၂-ဂါထာသု၊ နိကာယ ၁၃-ပိဋေ။

၄-မဟာဝံသေ ၃၆၊ ၁၁၃-ဂါထာဒိသု၊ နိကာယ ၁၄-ပိဋေ။

သညာပေတွာ “ယော ကောစိ ကေဿပိ ဘိက္ခုဿ မဟာဝိဟာရဝါသိနော အာဟာရံ ဒဒေယျ၊ တဿ သတံ ဒဏ္ဍော”တိ ရညော အာဏာယ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ။ တဒါ မဟာဝိဟာရဝါသိနော နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တာ တယော ဒိဝသေ ဘိက္ခမလဒ္ဓါ မဟာပါသာဒေ သန္နိပတိတွာ “သစေ မယံ ခုဒါဟေတု အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဂဏှေယျာမ၊ ဗဟူ ဇနာ တံ ဂဟေတွာ အပါယ-
ဂါမိနော ဘဝိဿန္တိ၊ မယဉ္စ သဗ္ဗေ သာဝဇ္ဇာ ဘဝိဿာမ၊ တသ္မာ န မယံ ဇီဝိတဟေတုပိ ဝေတုလ္လဝါဒံ ပဋိဂ္ဂဟိဿာမာ”တိ သမ္ပန္နယိတွာ မဟာ-
ဝိဟာရာဒိကေ သဗ္ဗဝိဟာရေ ဆဇ္ဇေတွာ **ရောဟဏဇနပဒဉ္စ မလယပဒေသဉ္စ**
အဂမိံသု။

ဝေတုလ္လဝါဒေါ

ကိဒိသော **ဝေတုလ္လဝါဒေါ** နာမ၊ ယတော မဟာဝိဟာရဝါသိနော အတိဝိယ ဇိဂုစ္ဆိံသုတိ? ဣဒါနိ ဝေတုလ္လဝါဒဿ သရူပံ သဗ္ဗာကာရေန ပကာသေတုံ န သက္ကာ၊ ဝေတုလ္လနာမေန ပေါတ္တကာနံ ဝါ နိကာယဿ ဝါ တေရဟိ အပါကဋ္ဌဘာဝတော။ အဘိဓမ္မပိဋကေ ပန ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌ-
ကထာယံ ၂ ကတိပယာ ဝေတုလ္လဝါဒါ အာဂတာ။ ကထံ?—

“ပရမတ္ထတော မဂ္ဂဖလာနေဝ သံဃော၊ မဂ္ဂဖလေဟိ အညော သံဃော နာမ နတ္ထိ၊ မဂ္ဂဖလာနိ စ န ကိဉ္စိ ပဋိဂ္ဂဟန္တိ၊ တသ္မာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ သံဃော ဒက္ခိဏံ ပဋိဂ္ဂဟာတိ”တိ စ (၁)။

“မဂ္ဂဖလာနေဝ သံဃော နာမ၊ န စ တာနိ ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတုံ သက္ကောန္တိ၊ တသ္မာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ သံဃော ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတိ”တိ စ (၂)။

“မဂ္ဂဖလာနေဝ သံဃော နာမ၊ န စ တာနိ ကိဉ္စိ ဘုဉ္စန္တိ၊ တသ္မာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ သံဃော ဘုဉ္စတိ ပိဝတိ ခါဒတိ သာယာတိ”တိ စ (၃)။

မဂ္ဂဖလာနေဝ သံဃော နာမ၊ န စ သက္ကာ တေသံ ကိဉ္စိ ဒါတုံ၊ န စ တေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတုံ၊ နာပိ တေသံ ဒါနေန ကောစိ ဥပကာရော ဣဇ္ဈတိ၊ တသ္မာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ သံဃဿ ဒိန္နံ မဟပ္ပလ”န္တိ စ (၄)။

“ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ န ကိဉ္စိ ပရိဘုဉ္စတိ၊ လောကာနုဝတ္တနတ္ထံ ပန ပရိဘုဉ္စမာနံ ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေတိ၊ တသ္မာ နိရူပကာရတ္တာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ တသ္မိံ ဒိန္နံ မဟပ္ပလ”န္တိ စ (၅)။

၁-မဟာဝံသေ ၃၇၊ ၂-ဇိ-ဂါထာသု။ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၄-ပိဋေ။

၂-အဘိ-ဋ္ဌ ၃-၂၅၀-၉-၂၆၁-၂၀၃-ပိဋေသု။

“ဘဂဝါ တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထေဝ ဝသတိ၊ န မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆတိ၊ နိဗ္ဗိတရူပမတ္ထကံ ပနေတ္ထ ဒဿတိ”တိ စ (၆)။

“တုသိတပုရေ ဌိတော ဘဂဝါ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ အဘိနိဗ္ဗိတံ ပေသေသိ၊ တေန စေဝ၊ တဿ စ ဒေသနံ သမ္ပုဋ္ဌိန္တိတွာ အာယသ္မတာ အာနန္ဓေန ဓမ္မော ဒေသိတော၊ န ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ”တိ စ (၇)။

“ဧကောဓိပ္ပါယေန မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတဗ္ဗော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော—ကာရုညေနဝါဧကေန အဓိပ္ပါယေန ဧကောဓိပ္ပါယော၊ သံသာရေဝါ ဧကတော ဘဝိဿာမာတိ ဣတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ ဗုဒ္ဓပူဇာဒီနိ ကတွာ ပဏိဓိဝသေန ဧကော အဓိပ္ပါယော အဿာတိ ဧကောဓိပ္ပါယော၊ ဧဝရူပေါ ဒွိန္ဒုမ္ဘိ ဇနာနံ ဧကောဓိပ္ပါယော မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတဗ္ဗော”တိ စ (၈) ဧဝံ ဝေတုလ္လဝါဒီနံ လဒ္ဓိယော အာဂတာ၊ ဧတ္တကာယေဝ နေသံ ဝါဒါ ယေရဝါဒဂန္ထဝသေန ဒါနိ ပညာယန္တိ။

ဧတ္ထ စ အာဒိတော စတူဟိ ဝါဒေဟိ သုတ္တန္တာဂတသံဃော စ မိစ္ဆာဂဟိတော၊ ဝိနယာဂတသံဃော စ သဗ္ဗထာ ပဋိက္ခိတ္တော။ တဒနန္တရံ တယော ဝါဒါ ဣဿရနိမ္မာနဝါဒါနဝတ္တကာ။ အန္တိမဿ ပန အသဒ္ဓမ္မဝါဒဘာဝေါ အတိဝိယ ပါကဋောတိ။

အဘိဓမ္မသမုစ္စယေ ပန ဝေတုလ္လပိဋကဿ ဗောဓိသတ္တပိဋကဘာဝေါ ပကာသိတော၊ တသ္မာ သဒ္ဓမ္မပုဏ္ဏရိကသုတ္တာဒိကေ ဗောဓိသတ္တပိဋကေ အာဂတဝါဒေါပိ “ဝေတုလ္လဝါဒေါ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော^၁။

မဟာဝိဟာရနာသနံ

မဟာဝိဟာရဝါသီသု ပန ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဗ္ဗဝိဟာရေ ဆဇ္ဇေတွာ ဂတေသု သံဃမိတ္တော ပါပဘိက္ခု ရာဇာနံ သညာပေတွာ လောဟပါသာဒါဒိကေ စတုသဠာမိကေ တိသတမတ္ထေ ပရိဝေဏပါသာဒေ နာသေတွာ သမူလံ ဥဒ္ဓရာပေတွာ အဘယဂိရိဝိဟာရံ အာနယာပေသိ။ ဝိဟာရဘူမိယံ စ ကသာပေတွာ အပရဏ္ဏေ ဝပါပေသိ။ ဧဝံ တဒါ မဟာဝိဟာရေ နဝ ဝဿာနိ ဘိက္ခုဟိ သုညော အဟောသိ အာဝါသဝိရဟိတော စ။ အထ ရာဇာမေဃဝဏ္ဏာဘယဿ နာမ ကလျာဏမိတ္တဘူတဿ အမစ္စဿ သန္တဇ္ဇနပုဗ္ဗင်္ဂမေန

ဝစနေန မဟာဝိဟာရံ ပုန ပါကတိကံ ကတွာ တေ စာပိ အပက္ကန္တေ ဘိက္ခု။
အာနေတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိ^၁။

ဇေတဝနဝါသိနိကာယုပ္ပတ္တိ

ပုနပိ ရာဇာ ဒက္ခိဏာရာမဝါသိမိ ဇိမ္မမာနသေ ကုဟကတိဿတ္ထေရေ
ပဿန္တော ဟုတွာ တဿတ္ထာယ မဟာဝိဟာရသီမဗ္ဗန္တရေ ဇေတဝနယျာနေ
ဇေတဝနဝိဟာရံ ကာရေတုမာရဘိ။ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ဘိက္ခု။ တံ
နိဝါရေတုံ အသက္ကောန္တာ ပုနပိ တတော အပက္ကမိ^၂သု။ တဒါပိ မဟာဝိဟာရော
နဝ မာသာနိ ဘိက္ခု။ဟိ သုညော အဟောသိ။ ရာဇာ ပန အတ္တနော
အဇ္ဈာသယဝသေနေဝ တတ္ထ ဇေတဝနဝိဟာရံ ကာရေတွာ တဿ ကုဟက-
တိဿတ္ထေရဿ အဒါသိယေဝ။ တတ္ထ ဒက္ခိဏဂိရိဝိဟာရတော သာဂလိယာ
ဘိက္ခု။ အာဂန္တာ ဝသိ^၃သု။ ပစ္စာ စ တေ အဗ္ဗဿမဏေရသီလာကာလရညော
ကာလေ (၁၀၆၇-၁၀၈၀-ဗု-ဝ) ဝေတုလ္လဝါဒိနော အဟေသုံ^၂။

ဧဝံ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ သီဟဋ္ဌဒီပမာဂမနကာလတော
(၉၆၅-ဗု-ဝ) ပုဗ္ဗေယေဝ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒီဟိ မဟာဝိဟာရဝါသိဟိ ဝိရုဒ္ဓ-
သမယာ အဘယဂိရိဝါသိနော(၄၅၅-ဗု-ဝ) သာဂလိယာ(၇၉၇-၈၁၀-ဗု-ဝ)
ဇေတဝနဝါသိနော (၈၂၉-၈၄၅-ဗု-ဝ) စာတိ တယော နိကာယာ ဥပ္ပန္နာ
အဟေသုံ။ တေသု ပန အဘယဂိရိဝါသိနောယေဝ ဝိသေသတော ပါကဋ္ဌာ
စေဝ ဟောန္တိ ဗလဝန္တော စ။ တထာ ဟိ တေ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒပိဋကဉ္စ
ဝဇ္ဇိပုတ္တကပရိယာပန္နဓမ္မရုစိနိကာယပိဋကဉ္စ မဟိသာသကာဒိနိကာယပိဋကဉ္စ
မဟာယာနပိဋကဉ္စ သမ္ပုဋိန္ဒြိန္တိ။ တေသု ဓမ္မရုစိနိကာယပိဋကဿ သမ္ပုဋိန္ဒြိတ-
ဘာဝေါ ပါကဋ္ဌောယေဝ။ မဟိသာသကာဒိနိကာယပိဋကဿ သမ္ပုဋိန္ဒြိတ-
ဘာဝေါ ပန ဖာဟိယန္တာမဿ စိနဘိက္ခုနော အဒ္ဓါနက္ခမသလ္လက္ခဏကထာယ
စေဝ အဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တဝဏ္ဏပိဋကဒိနာမဝသေန စ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တထာ
မဟာယာနပိဋကဿ သမ္ပုဋိန္ဒြိတဘာဝေါပိ။

ဖာဟိယမဒ္ဒါနက္ခမကထာ

ဖာဟိယန္တာမေန ဟိ စိနဘိက္ခုနာ ၉၅၆-ဗုဒ္ဓဝသေ သီဟဋ္ဌဒီပတော
သက္ကတဘာသာရောပိတံ မဟိသာသကဝိနယပိဋကဉ္စ ဒီဃာဂမော စ သံယုတ္တာ-
ဂမော စ သန္နိပါတပိဋကဉ္စ အတ္တနာ သဟ စိနရဋ္ဌမာနိတန္တိ တဿ

၁-မဟာဝံသေ ၃၇၊ ၇-၃၀-ဂါထာသု။ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၄-၁၅-ပိဋ္ဌေသု။
၂-မဟာဝံသေ ၃၇၊ ၃၂-ဂါထာဒိသု၊ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၅-ပိဋ္ဌေ။

အဒ္ဓါနက္ကမကထာယံ ဒဿိတံ^၁။ တဉ္စ သဗ္ဗံ အဘယဂိရိဝိဟာရတောယေဝ လဒ္ဓမဿ၊ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ သက္ကတာရောပိတပိဋကဘာဝတော။ အဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တဝဏ္ဏပိဋကဒီနိ စ တတ္ထေဝ ဘဝေယျံ၊ မဟာဝိဟာရဝါသီဟိ တေသံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝတော။ တထာ “ဗာဟိယမ္ဘိက္ခုဿ သီဟဠဒီပေ ပဋိဝသနကာလေ (၉၅၄-၉၅၆-ဗု-ဝ) မဟာဝိဟာရေ တိသဟဿမတ္တာ ဘိက္ခု ဝသန္တိ^၂၊ တေ ထေရဝါဒပိဋကမေဝ ဥဂ္ဂဏန္တိ၊ န မဟာယာနပိဋကံ^၃။ အဘယဂိရိဝိဟာရေ ပဉ္စသဟဿမတ္တာ ဘိက္ခု ဝသန္တိ^၂၊ တေ ပန ဒွေပိပိဋကနိဥဂ္ဂဏန္တိ **မဟာယာနပိဋကဉ္စေဝ ထေရဝါဒပိဋကဉ္စာ**”တိ စ တေနေဝ စိနဘိက္ခုနာ ဒဿိတံ^၄။

ယသ္မာ ပန အဘယဂိရိဝါသီနော မဟာယာနပိဋကမ္ပိ ဥဂ္ဂဏန္တိ၊ တသ္မာ တသ္မိံ ဝိဟာရေ မဟာယာနိကာနံ ပဓာနာစရိယဘူတေဟိ အဿဃောသနာဂဇ္ဇုနေဟိ ကတဂန္ထာပိ သံဝိဇ္ဇမာနာယေဝ ဘဝေယျံ၊ တတောယေဝ တေသံ နယဉ္စ နာမဉ္စ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရောပိ အညေပိ တံကာလိကာ မဟာဝိဟာရဝါသီနော သုတသမ္ပန္နာ ထေရာ ဇာနေယျယေဝ။ အပိစ ဒက္ခိဏန္တိယရဋ္ဌေ သမုဒ္ဓသမီပေ ဂန္တာဇနပဒေ **နာဂါရဇနကောဏ္ဍံ** နာမ ဌာနမတ္ထိ၊ ယတ္ထ **နာဂဇ္ဇုနော** မဟာယာနိကာနံ ပဓာနာစရိယဘူတော ဝသန္တော ဗုဒ္ဓသာသနံ ပတိဌာပေသိ^၅။ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ စ တန္တေသိကဘာဝနိမိတ္တံ ဒိဿတိ၊ တံ ပစ္ဆတော (၃၃-ပိဋ္ဌေ) အာဝိဘဝိဿတိ။ တသ္မာပိ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော နာဂဇ္ဇုနဿ စ အဿဃောသဿ စ နယဉ္စ နာမဉ္စ ဇာနေယျယေဝါတိ သက္ကာ အနုမိနိတုံ။

ဇာနတောယေဝ ပန တေသံ နယဿ ဝါ နာမဿ ဝါ အတ္တနော အဋ္ဌကထာယမပ္ပကာသနံ တေသံ နိကာယန္တရဘာဝတောယေဝဿ။ တထာ ဟိ တေသံ အဿဃောသနာဂဇ္ဇုနာနံ **အဿဃောသော**^၁ ထေရဝါဒတော ဘိန္တေသု ကောဒသသု ဂဏေသု **သဗ္ဗတ္ထိဝါဒဂဏေ** ပရိယာပန္တော၊ **နာဂဇ္ဇုနော** စ **မဟာသံဃိက-စေတီယဝါဒိ**ဂဏာဒီဟိ ဇာတေ^၆ **မဟာယာနနိကာယေ**

၁-A Record of the Buddhist Countries, by Fa-hsien, p.87.

၂-Ibid. pp.79,83;

၃-Beal: Buddhist Records of the Western World, Vol.II, p.247.

၄-သာတဝါဟနရညော ယညသိရိဂေါတမိပုတ္တဿ ကာလေ (၇၀၆-၇၃၆-ဗု-ဝ)

The Journal of Oriental Research, Madras, Vol.XIX, p.283.

၅-(၅၇၀-၆၇၀-ဗုဒ္ဓဝဿဟူန္တရေ)

၆-2500 Years of Buddhism 117

ပရိယာပန္နော၊ မဟာဝိဟာရဝါသီနော စ အာဒိတောယေဝ ပဋ္ဌာယ နိကာယန္တရသမယေဟိ အသမ္ဘိဿနတ္ထံ အတ္တနော ပိဋကံ အတိဝ အာဒရံ ကတွာ ရက္ခန္တိ၊ အယဉ္ဇ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော တေသမညတရော။ ဝုတ္တံ ဟိ တဿ ဂန္ထနိဂမနေသု“မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေနာ”တိ။ တဿ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော တေသံ နယံ ဇာနန္တောယေဝ အတ္တနော ဂန္ထေသု နိကာယန္တရသမယေဟိ အသမ္ဘိဿနတ္ထံ နပ္ပကာသေသိ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တ္ထောဝတာ စ ယာနိ “ဗောဓိမဏ္ဍသမိပမ္ပိ၊ ဇာတော ပြာဟ္မဏမာဏဝေါ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တဿ မဟာဝံသဝစနဿ ဝိစာရဏမုခေန အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ ဝမ္ဘနဝစနာနိ ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္ဘိနာ ဝုတ္တာနိ၊ တာနိ အမူလကဘာဝေန အနုဝိစာရိတာနိ။ တထာပိ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဗောဓိမဏ္ဍသမိပေ ဇာတော”တိ ဧတံ ပန အတ္ထံ သာဓေတုံ ဒဠကာရဏံ န ဒိဿတေဝ ဌပေတွာ တံ မဟာဝံသဝစနံ၊ ယမ္ပိ ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိယံ ဝုတ္တံ၊ တမ္ပိ မဟာဝံသမေဝ နိဿာယ ဝုတ္တဝစနတ္တာ န ဒဠကာရဏံ ဟောတိတိ။

မရမ္မရဋ္ဌိကဘာဝကထာ

ဧကစ္စေ ပန မရမ္မရဋ္ဌိကာ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော မရမ္မရဋ္ဌေ သထုံ နာမ နဂရတော သီဟဋ္ဌဒီပံ ဂန္ဓာ သင်္ဂဟဋ္ဌကထာယော အကာသိ”တိ ဝဒန္တိ။ တံ ဓမ္မာနန္ဒေန အနုဇာနိတွာ “တမ္ပိ ထောက် ယုတ္တိသမ္ပန္နံ၊ အဟံ ဧဝံ သဒ္ဓဟာမိ ‘ဗုဒ္ဓဃောသော ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌေ တေလင်္ဂဇာတိကော’တိ၊ တေလင်္ဂဇာတိကာ စ ဗဟူ ဇနာ မရမ္မရဋ္ဌေ စ ဣန္ဒြောဓိနီရဋ္ဌေ စ ဂန္ဓာ ဝသန္တိ၊ တလိင်္ဂး၊ ဣတိ ဝေါဟာရော စ တတောယေဝ တေလင်္ဂပဒတော ဥပ္ပန္နော။ တထာ ‘ဗုဒ္ဓဃောသော အဋ္ဌကထာယော ကတွာ သီဟဋ္ဌဒီပတော မရမ္မရဋ္ဌိ ဂန္ဓာ ပစ္ဆိမဘာဂေ တတ္ထေဝ ဝသိ’တိပိ ဂဟေတုံ သက္ကာ၊ တဿ ဟိ ဂန္ဓာ မရမ္မရဋ္ဌေ သီဟဋ္ဌရဋ္ဌတောပိ သုရက္ခိတတရာ ဟောန္တိ”တိ စ ဝတွာ ပတိဋ္ဌာပိတံ။

ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌိကဘာဝယုတ္တိ

ဗဟူ ပန အာဓုနိကာ ဝိစက္ခဏာ ဓမ္မာနန္ဒာဒယော “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌိကော”တိ ဝဒန္တိ။ အယံ ပနေတ္ထ ယုတ္တိ၊ ယေဘုယျေန ဟိ အဋ္ဌကထာဋီကာကာရာ ထေရာ ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌိကာယေဝ။

တထာ ဟိ ဗုဒ္ဓဝံသဋ္ဌကထာယ စ အဘိဓမ္မာဝတာရဋ္ဌကထာယ စ ဝိနယ-
ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌကထာယ စ ကာရကော **အာစရိယဗုဒ္ဓဘက္ခတ္ထေရာ** စောဠရဋ္ဌေ
တမ္ပပဏ္ဍိနဒိယံ **ဥရုနဂရေ** ဇာတော အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန ဧကကာ-
လိကော စ။ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ-နာမရူပပရိစ္ဆေဒ-အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟာနံ ကာရ-
ကော **အာစရိယအနုရုဒ္ဓတ္ထေရာ** ကဉ္စိဝရရဋ္ဌေ ကာဝေရိနဂရဇာတိကော။
ခုဒ္ဒကနိကာယပရိယာပန္နဥဒါနာဒိပါဠိယာ သံဝဏ္ဏနာဘူတာယ ပရမတ္ထ-
ဒီပနိယာ ကာရကော **အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရာ**ပိ ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌေ
ကဉ္စိပုရဇာတိကော။ တထေဝါယမ္ပိတိ ဝေဒိတဗျော။ ဝုတ္တံ ဟိ **မနောရထ-**
ပူရဏိယာ နာမ အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယ နိဂမနေ—

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ထေရေန ဘဒန္တဇာတိပါလေန။
ကဉ္စိပုရဒိသု မယာ၊ ပုဗ္ဗေ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေနာ”တိ။

တ္ထေ စ **ကဉ္စိပုရံ** နာမ မဒရသ်နဂရဿ ဤသကံ ပစ္စိမနိဿိတေ ဒက္ခိဏ-
ဒိသာဘာဂေ ပဉ္စစက္ကာလီသမိလပ္ပမာဏေ ပဒေသေ ဣဒါနိ ကဉ္စိဝရရဋ္ဌတိ ၂
ဝေါဟရိတနဂရမေဝ။

တထာ **ပပဉ္စသုဒနိယာ** နာမ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယ နိဂမနေပိ—

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ထေရေန ဗုဒ္ဓမိတ္ထေန။
ပုဗ္ဗေ မယူရဉ္စတပိပ၊ နနမိ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေနာ”တိ—ဝုတ္တံ။

တ္ထေ စ **မယူရဉ္စတပဋ္ဌနံ** နာမ ဣဒါနိ မဒရသ်နဂရသမိပေ မိလပေါရံ ၄ ဣတိ
ဝေါဟရိတဋ္ဌာနန္တိ ပေါရာဏပ္ပဝတ္တိဂဝေသိဟိ ဝုတ္တံ။

ဣမာဟိ ပန နိဂမနဂါထာဟိ ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌေယေဝ နိဝုတ္တပုဗ္ဗတံ
ပကာသေတိ၊ ဗောဓိမဏ္ဍသမိပေ ဝါ၊ မရမ္မရဋ္ဌေ ဝါ နိဝုတ္တပုဗ္ဗတာယ ပကာသနဉ္စ
န ဒိဿတိ။ တေန အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌိကော န
ဟောတိတိ န သက္ကာ ပဋိက္ခိပိတုံ။

သမန္တပါသာဒိကာယမ္ပိ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ (၃၊ ၁၃) အာစရိယေန ဧဝံ
ဝုတ္တံ—

၁-ကောစူ ပန ဝဒန္တိ-ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကာရကော ဧကော၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒအဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟာနံ
ကာရကော ဧကောတိ ဒွေ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရာတိ။

၂-Conjeevaram.

၃-မယူရဉ္စပ (သီ)၊ မယူရသုတ္တ (သျှာ)

၄-Mylapore.

“ယံ ပန အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ‘အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တိတိ ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာ ပမုခံ သန္ဓာယ ကထိတ’န္တိ ဝုတ္တံ၊ တံ အန္ဓကရဋ္ဌေ ပါဠေက္ကသန္တိဝေသာ ကေစ္ဆဒနာ ဂဟ္တပါဠိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ။

ဣမိနာ ပန ဝစနေန “အန္ဓကဋ္ဌကထာ အန္ဓကရဋ္ဌိကေဟိ ထေရေဟိ ကတာ”တိ ပါကဋ္ဌာ ဟောတိ၊ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသောပိ စ အန္ဓကဋ္ဌကထာယ သန္ဓာယဘာသိတမ္ပိ တန္ဓေသိကဂဟ္တပါဠိသန္တိဝေသာကာရမ္ပိ သုဠ၊ ဇာနာတိ၊ တသ္မာ တန္ဓေသိကော န ဟောတိတိ န သက္ကာ ဝတ္တန္တိ။

တထာ ဣမဿပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ နိဂမနေ—“**မောရဏ္ဏခေဋ္ဌကဝတ္တဗ္ဗေနာ**”တိ ဝုတ္တံ။ ဣတ္ထ စ **ခေဋ္ဌော**တိ ပဒဿ ဂါမောတိ ဝါ၊ ဇာနပဒါနံ ကဿကာနံ နိဝါသောတိ ဝါ၊ ခုဒ္ဒကနဂရန္တိ ဝါတယော အတ္ထာ သက္ကတာဘိဓာနေ ပကာသိတာ၊ ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌေသု စ ယာဝဇ္ဇတနာပိ ဂါမော **ခေဋ္ဌော**တိ ဝေါဟရိယတိ။ တသ္မာ မောရဏ္ဏဝုယေ ခေဋ္ဌေ ဇာတော မောရဏ္ဏခေဋ္ဌကော၊ မောရဏ္ဏခေဋ္ဌကော ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော မောရဏ္ဏခေဋ္ဌကဝတ္တဗ္ဗော၊ တေန မောရဏ္ဏခေဋ္ဌကဝတ္တဗ္ဗေနာတိ ဝစနတ္ထံ ကတွာ “**မောရဏ္ဏဂါမေ ဇာတောတိ ဝတ္တဗ္ဗေန ထေရေနာ**”တိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဣဒါနိ ပန ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌေ **ဂုန္တဇာနပဒေ** နာဂါရိဇနကောဏ္ဏတော ကေပဏ္ဏာသမိလမတ္ထေ (၅၁) အမရဝတိတော စ အဋ္ဌပဏ္ဏာသမိလမတ္ထေ (၅၀) ပဒေသေ **ကောတနေမလိပုရိတိ** စ **ဂုန္တလပလ္လိတိ** စ ဝေါဟရိတံ ဌာနဒ္ဓယမတ္ထိ၊ တတ္ထ စ ဗဟူနိ ဗုဒ္ဓဿာသနိကပေါရာဏသန္တကာနိ ဒိဋ္ဌာနိ၊ **နေမလီ**တိ တေလဂုဝေါဟာရော စ မောရဿ၊ **ဂုန္တလု** ဣတိ စ အဏ္ဏဿ၊ တသ္မာ တံ ဌာနဒ္ဓယမေဝ ပုဗ္ဗေ **မောရဏ္ဏခေဋ္ဌော**တိ ဝေါဟရိတော **အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ ဇာတိဂါမော** ဘဝေယျာတိ ပေါရာဏဋ္ဌာနဂဝေသိဟိ ဂဟိတော။ ယသ္မာ ပနေတံ “**မောရဏ္ဏခေဋ္ဌကဝတ္တဗ္ဗေနာ**”တိ ပဒံ “**မောရဏ္ဏဂါမဇာတေနာ**”တိ ပဒံ ဝိယ ပါဠိနယာနုစ္ဆရိကံ န ဟောတိ၊ အညေဟိ စ ဗဟူဟိ ဝိသေသနပဒေဟိ ကေတော အဋ္ဌတွာ ဝိသေသျပဒဿ ပစ္ဆတော ဝိသုံ ဌိတံ၊ အာဂမဋ္ဌကထာဒီသု စ န ဒိဿတိ၊ တသ္မာ ဧတံ ကေနစိ တံကာလိကေန အာစရိယဿ ဇာတိဋ္ဌာနံ သဇ္ဇာနန္တေန ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိတိ။

ဣမေသု ပန တီသု “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဗောဓိမဏ္ဏသမိပေ ဇာတောတိ စ မရမ္ပရဋ္ဌိကောတိ စ ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌိကော”တိ စ ဝုတ္တဝစနေသု ပစ္ဆိမမေဝ ဗလဝတရံ ဟောတိ အာစရိယဿေဝ ဝစနနိဿိတတ္တာ၊

တသ္မာ တဒေဝ နိဿာယ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ ဥပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗျာ။

အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ အဋ္ဌါပ္ပတ္တိ

အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဒသမေ ဗုဒ္ဓဝဿသတကေ(၉၀၁-၁၀၀၀-ဗု-၀) ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌေ မောရဏ္ဍဂါမေ မြာဟ္မဏကုလေ ဇာတော၊ သော တီသု ဝေဒေသု စေဝ သဗ္ဗဝိဇ္ဇာသိပ္ပဂန္ဓေသု စ ပါရင်္ဂတော ဟုတွာ ဗုဒ္ဓသာသနဓမ္မံ သုတွာ တမ္ပိ ဥဂ္ဂဏိတုကာမော တသ္မိယေဝ ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌေ ဧကသ္မိယေဝရဝါဒိကဝိဟာရေ **မဟာဝိဟာရဝါသီနံ** ရေဝတတ္ထေရပ္ပမုခါနံ ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇေဝ ဥပသမ္ပဒန္တ ဂဏိတွာ ပိဋကတ္ထယပါဠိမုဂ္ဂဏိ။ သော ဧဝံ ပိဋကတ္ထယပါဠိမုဂ္ဂဏ္ဍောယေဝ အညာသိ “အယမေကာယနမဂ္ဂေါ ဒဿန-ဝိသုဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာယာ”တိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ တဿ ဝိသိဋ္ဌ-ဉာဏပ္ပဘာဝသမ္ပန္နဘာဝံ ဥတွာ “ဣမဿ ဗုဒ္ဓသာသနေ ကိတ္တိဃောသော ဗုဒ္ဓဿ ဝိယ ပဝတ္တိဿတိ”တိ သမ္ပဿမာနာ “**ဗုဒ္ဓဃောသော**”တိ နာမမကံသု။ တေန ဝုတ္တံ “ဗုဒ္ဓဃောသောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေနာ”တိ။

သော ဧဝံ ပိဋကတ္ထယပါဠိမုဂ္ဂဏိတွာ **မဒရသ်** နဂရသမိပဋ္ဌာနဘူတေ **မယူရုဒ္ဓတပနုနမ္ပိ** စ **ကဉ္စိပုရာဒိသု** စ ဝသန္တော **အန္တကဋ္ဌကထာယ** ပရိစယံ ကတွာ တာယ အသန္တုဋ္ဌစိတ္တော သိဟဋ္ဌဋ္ဌကထာသုပိ ပရိစယံ ကာတုကာမော တာ စ ပါဠိဘာသမာရောပေတွာ အဘိနဝိကာတုမာသိသန္တော သိဟဋ္ဌဒီပမ-ဂမာသိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ သိဟဋ္ဌဒီပေ **မဟာနာမော** နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇိ ကာရေတိ၊ သော စ ရာဇာ **အဘယဂိရိဝါသီသု** ပသန္တော တေယေဝ ဝိသေသတော ပဂ္ဂဏာတိ။

ဧကစ္စေ ပန အာရနိကာ ဝိစက္ခဏာ ဧဝံ ဝဒန္တိ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ သိဟဋ္ဌဒီပပါဂမနေန **သိရိမေဃဝဏ္ဏရာဇ**ကာလတော (၈၄၆-ဗု-၀) ပုရေတရံ-ယေဝ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ ဣဒန္တ နေသံ ကာရဏံ၊ တဿ ရညော နဝဝဿကာလေ (၈၅၅-ဗု-၀)ဗုဒ္ဓဿ **ဒါဌာဓာတု ကလိင်္ဂရဋ္ဌ**တော သိဟဋ္ဌဒီပမာနိတာ၊ တတော ပဋ္ဌာယ သိဟဋ္ဌရာဇာနော အနုသံဝစ္ဆရံ မဟန္တံ ဓာတုပူဇာဥဿဝံ ကရေန္တိ။ ယဒိ စ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော တတော ပစ္ဆာ သိဟဋ္ဌဒီပမာဂစ္ဆေယျ၊ တမ္ပိ ပါသာဒိကံ မဟုဿဝံ ဒိသ္မာ အတ္တနော ဂန္ဓေသု ပကာသေယျ ယထာ ဇာဟိယံ နာမ စိနဘိက္ခု မဟာနာမရာဇကာလေ (၉၅၃-၉၇၅-ဗု-၀) တံ ဒိသ္မာ အတ္တနော အဒ္ဓါနက္ခမကထာယံ ပကာသေသိ၊ န ပန အာစရိယဿ

ဂန္ဓေသု တံပကာသနာ ဒိဿတိ၊ တေနတံ ဉာယတိ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဒါဌာဓာတုသမ္ပတ္တကာလတော (၈၅၅-ဗု-၀) ပုရေတရံယေဝ သီဟဋ္ဌဒီပမာဂန္ဓာ အဋ္ဌကထာယော အကာသိ”တိ။ တံ ပန န ဒဋ္ဌကာရဏံ ဟောတိ၊ တိပိဋကပါဠိယာ ဟိ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ ယံ ဝါ တံ ဝါ အတ္ထနော ပစ္စက္ခဒိဋ္ဌံ ပကာသေတဗ္ဗံ န ဟောတိ၊ န စ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ အဒ္ဓါနက္ခမကထာသဒိသာ။ ကိဉ္စ ဘိယျော၊ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ ဒီပဝံသတောပိ ကိဉ္စ အာနေတွာ ပကာသိတံ၊ ဒီပဝံသေ စ ယာဝ မဟာသေနရာဇကာလာ (၈၁၉-၈၄၅-ဗု-၀) ပဝတ္တိ ပကာသိတာတိ သိရိမေဃဝဏ္ဏရာဇကာလတော (၈၄၅-၈၇၃-ဗု-၀) ပုဗ္ဗေ ဒီပဝံသောယေဝ လိခိတော န ဘဝေယျ။ ယဒိ စ အဋ္ဌကထာယော တတော ပုဗ္ဗေယေဝ ကတာ ဘဝေယျ၊ ကထံ တတ္ထ ဒီပဝံသော သက္ကာ ပကာသေတုန္တိ။

အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ပန သီဟဋ္ဌဒီပံ ပတ္တကာလေ (၉၆၅-ဗု-၀) မဟာဝိဟာရမေဝ ဂန္ဓာ တတ္ထ သီဟဋ္ဌမဟာထေရာနံ သန္တိကေ သီဟဋ္ဌဋ္ဌကထာယော သုဏိ။ ဝုတ္တံ ဟိ သမန္တပါသာဒိကာယံ—

“မဟာအဋ္ဌကထဉ္စေဝ၊ မဟာပစ္စရိမေဝ စ။
ကုရုန္တိဉ္စာတိ တိဿောပိ၊ သီဟဋ္ဌဋ္ဌကထာ ဣမာ။
ဗုဒ္ဓမိတ္တောတိ နာမေန၊ ဝိဿုတဿ ယသဿိနော။
ဝိနယဉ္စဿ ဓိရဿ၊ သုတွာ ထေရဿ သန္တိကေ”တိ။

ဣမိနာ ပန အဋ္ဌကထာဝစနေန မဟာအဋ္ဌကထာဒီနံ တိဿန္တံယေဝ အဋ္ဌကထာနံ သုတဘာဝေါ ဒဿိတော။ သမန္တပါသာဒိကာယံ ပန သင်္ခေပ-အန္ဓကဋ္ဌကထာနမ္ပိ ဝိနိစ္ဆယော ဒဿိတောယေဝ၊ ကဿာ ပန တာ အာစရိယေန သီဟဋ္ဌတ္ထေရာနံ သန္တိကေ န သုတာတိ? တာသု ဟိ အန္ဓကဋ္ဌကထာတာဝ အန္ဓကရဋ္ဌိကဘာဝတော၊ ကတပရိစယဘာဝတော စ န သုတာတိ ပါကဋ္ဌောယေဝါယမတ္ထော။ သင်္ခေပဋ္ဌကထာ ပန မဟာပစ္စရိဋ္ဌကထာယသံခိတ္တမတ္တဘာဝတော န သုတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာယံ ဂန္ဓာရမ္ဘသံဝဏ္ဏနာယံ^၂ စူဠပစ္စရိဋ္ဌကထာအန္ဓကဋ္ဌကထာနမ္ပိ အာဒိ-သဒ္ဓေန သင်္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ သာရတ္ထဒီပနီ-ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာသု^၃ ပန အန္ဓကသင်္ခေပဋ္ဌကထာနံ သင်္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ သမန္တပါသာဒိကာယဉ္စ စူဠပစ္စရိတိ နာမံ ကုဟိဉ္စိပိ န ဒိဿတိ၊ မဟာဋ္ဌကထာ မဟာပစ္စရိ ကုရုန္တိ

အန္တကသင်္ခေပဋ္ဌကထာတိ ဣမာနိယေဝ နာမာနိ ဒိဿန္တိ၊ ဗဟူသု စ ဌာနေသု “သင်္ခေပဋ္ဌကထာယံ ပန မဟာပစ္စရိယဉ္စ ဝုတ္တ”န္တိအာဒိနာ” ဝိန္ဒမ္ပိ သမာန-
ဝိနိစ္ဆယော ဒဿိတော။ တသ္မာ ဝဇီရဗုဒ္ဓိယံ စူဠပစ္စရိတိ ဝုတ္တဋ္ဌကထာ
မဟာပစ္စရိတော ဥဒ္ဓရိတွာ သင်္ခေပေန ကတဋ္ဌကထာ ဘဝေယျ၊ သာ စ
သင်္ခေပေန ကတတ္တာ သင်္ခေပဋ္ဌကထာ နာမ ဇာတာ ဘဝေယျ။ ဧဝမ္ပ သတိ
မဟာပစ္စရိယာ သုတာယ သာပိ သုတာယေဝ ဟောတီတိ န သာ အာစရိ-
ယေန သုတာတိ ဝေဒိတဗျာ။

ဧဝံ သီဟဋ္ဌဋ္ဌကထာယော သုဏန္တဿေဝ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ
တိက္ခဂန္တိရဇေဝနဉ္စကပ္ပဘာဝဝိသေသသမ္ပန္နဘာဝဉ္စ ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝီရိယ-
ပဋိမဏ္ဍိတသီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတဘာဝဉ္စ သကသမယ-
သမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏသမတ္ထပညာဝေယျတ္တိယသမန္တာဂတဘာဝဉ္စ
အနေကသတ္တန္တရောစိတသံဝဏ္ဏနာနယသုကောဝိဒဘာဝဉ္စ ဥတွာ တံသဝန-
ကိစ္စပရိနိဋ္ဌိတကာလေ သံဃပါလာဒယော ထေရာ တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဂန္တနံ
ကရဏတ္တာယ ဝိသု ဝိသု အာယာစိ”သု။ ဧတ္ထ စ အာစရိယဿ ယထာဝုတ္တ-
ဂုဏေဟိ သမ္ပန္နဘာဝေါ အတ္တနော ဝစနေနေဝ ပါကဇော။ ဝုတ္တံ ဟိ အတ္တနော
ဂန္တနိဂမနေသု—

“ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝီရိယပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒ-
ဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈော-
ဂါဟဏသမတ္တေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္တာဂတေနာ”တိအာဒိ။

တတ္ထ သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏသမတ္တေနာတိ ပဒေန
အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒီနံ ဒေသ-
နာနယသင်္ခါတေ သကသမယေ စ မဟာသင်္ခိကာဒိမဟာယာနိကပရိယော-
သာနာနံ နိကာယန္တရဘူတာနံ ပရေသံ ပိဋကဂန္တန္တရဝါဒနယသင်္ခါတေ ပရ-
သမယေ စ တထာ တံကာလိကအညတိတ္တိယသမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဝေဒတ္တ-
ယာဒိသင်္ခါတေ ပရသမယေ စ ကောဝိဒေါ၊ တေသံ သကသမယပရသမယာနံ
ဒုရောဂါဟဒုဗ္ဗောဓတ္ထသင်္ခါတေ ဂဟနဋ္ဌာနေပိ စ ဩဂါဟိတုံ သမတ္ထောတိ
ဒိပေတိ။ ပညာဝေယျတ္တိယသမန္တာဂတောတိ ပဒေန အာစရိယဗုဒ္ဓဃော-
သတ္ထေရော ပေါရာဏဋ္ဌကထာယော သင်္ခိပိတုံ စ ပဋိသင်္ခရိတုံ စ သမတ္ထောတိ
ဒိပေတိတိ ဝေဒိတဗျာ။

အာယာစနကာရဏံ

ကသ္မာ ပန တေ တံ အာယာစိံသူတိ? ဂုစ္စတေ၊ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ဟိ အာဒိတောယေဝ ပဋ္ဌာယ ပိဋကတ္တယံ ယထာ တီသု သင်္ဂီတီသု ပါဠိဘာသာယ သင်္ဂီတံ၊ ယထာ စ ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇကောလေ (၄၅၅-၄၆၇-ဗု-ဝ) ပေါတ္ထကေသု အာရောပိတံ၊ တထာ ပေါရာဏံ ပါဠိပိဋကမေဝ ဥဂ္ဂဏန္တိ စေဝ ဝါစေန္တိ စ၊ န သက္ကတာရောပိတပိဋကံ။ အဋ္ဌကထာယော စ တိဝဿသတမတ္တတော ပုရေ ကတာ။ တထာ ဟိ အဋ္ဌကထာသု ဝသဘရာဇကောလတော (၆၀၉-၆၅၃-ဗု-ဝ) ပစ္ဆာ သီဟဋ္ဌကတ္ထေရာနဉ္စေဝ အညေသဉ္စ ဝတ္ထု၊ န ဒိဿတိ ဌပေတွာ မဟာသေနရာဇဝတ္ထု^၁၊ ယာဝ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသကာလာပိ စ တာ ဧဝ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယော အတ္ထိ န အဘိနဝိကတာ။ တေန တေသံ ပိဋကေသု ယေဘုယျေန ဇနာ ပရိစယံ ကာတုံ အသဉ္ဇာတာဘိလာသာ ဟောန္တိ အသဉ္ဇာတုဿာဟာ။ ဒီပန္တရေသု စ အတ္တနော ပိဋကံ ပတ္ထရာပေတုံ န သက္ကောန္တိ အဋ္ဌကထာနံ ဒီပဘာသာယ အဘိသင်္ခတတ္တာ။ အဘယဂိရိဝါသိနော ပန ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇကောလတော ပဋ္ဌာယ သက္ကတာဘာသာရောပိတံ ဓမ္မရုစိနိကာယာဒိပိဋကမ္ပိ မဟာယာနပိဋကမ္ပိ နဝံ နဝံ ပရိယာပုဏန္တိ စေဝ ဝါစေန္တိ စ၊ တေန တေသံ ပိဋကေသု ယေဘုယျေန ဇနာ ပရိစယံ ကာတုံ သဉ္ဇာတာဘိလာသာ ဟောန္တိ သဉ္ဇာတုဿာဟာ၊ နဝံ နဝမေဝ ဟိ သတ္တာ ပိယာယန္တိ။ တတောယေဝ တေ ဒီပန္တရေသုပိ အတ္တနော ဝါဒံ ပတ္ထရာပေတုံ သက္ကောန္တိ။ တသ္မာ တေ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ထေရာ အတ္တနော သီဟဋ္ဌကထာယော ပါဠိဘာသာယ အဘိသင်္ခရိတုကာမာ တထာ ကာတုံ သမတ္ထံ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ ဉာဏပ္ပဘာဝဝိသေသံ ယထာဂုတ္တဂုဏသမ္ပန္နဘာဝဉ္စ ဥတွာ အာယာစိံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ကရုဏံ

တေသု တာဝ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော သံဃပါလတ္ထေရေန အဇ္ဈေသိတော မဟာဝိဟာရဿ ဒက္ခိဏဘာဂေ ပဓာနဃရေ မဟာနိဂမဿာမိနော ပါသာဒေ^၂ ဝသန္တော အကာသိ။ ဧတ္တာဝတာ စ “သော ပနေသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ကေန ကတော၊ ကဒါ ကတော၊ ကတ္ထ ကတော၊ ကသ္မာ ကတော”တိ ဣမေသံ ပဉ္စာနမတ္ထော ဝိတ္တာရေန ဝိဘာဝိတော ဟောတိ။

ဣဒါနိ ကိမတ္ထံ ကတောတိအာဒိနံ ပဉ္စာနမတ္ထံ ပကာသယိဿာမ။ တတ္ထ ကိမတ္ထံ ကတောတိ ဧတဿ ပန ပဉ္စဿ အတ္ထော အာစရိယေနောပကာသိတော။ ကထံ?

“သုဒုလ္လဘံ လဘိတွာန၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဇိနသာသနေ။
သီလာဒိသင်္ဂဟံ ခေမံ၊ ဥဇုံ မဂ္ဂံ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
ယထာဘူတံ အဇာနန္တာ၊ သုဒ္ဓိကာမာပိ ယေ ဣဓ။
ဝိသုဒ္ဓိံ နာမိဂစ္ဆန္တိ၊ ဝါယမန္တာပိ ယောဂိနော။
တေသံ ပါမောဇ္ဇကရဏံ၊ သုဝိသုဒ္ဓိရိနိစ္ဆယံ။
မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဒေသနာနယနိဿိတံ။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ဘာသိဿံ၊ တံ မေ သက္ကစ္စ ဘာသတော။
ဝိသုဒ္ဓိကာမာ သဗ္ဗေပိ၊ နိသာမယထ သာဓဝေါ”တိ ၁။

တသ္မာ ဧသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိသင်္ခါတနိဗ္ဗာနကာမာနံ သာဓုဇနာနံ သီလသမာဓိပညာသင်္ခါတဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ယာထာဝတော ဇာနနတ္ထာယ ကတောတိ ပဓာနပ္ပယောဇနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပ္ပဓာနပ္ပယောဇနဝသေန ပန စတုသု အာဂမဋ္ဌကထာသု ဂန္ထသလ္လဟုကဘာဝတ္ထာယပိ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **အာဂမဋ္ဌကထာသု**—

“မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ဧသ စတုန္ဒမ္ပိ အာဂမာနဉ္စိ။
ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာဘာသိတမတ္ထံ။
ဣစ္စေဝ မေ ကတော”တိ ၂။

တန္တိဿယော

ကိံ နိဿာယ ကတောတိ ဧတဿပိ ပဉ္စဿ အတ္ထော အာစရိယေနောပကာသိတော။ ဝုတ္တံ ဟိ ဧတ္ထ ဂန္ထာရမ္ဘေ—

“မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဒေသနာနယနိဿိတ”န္တိ ၃။
တထာ နိဂမနေပိ—

“တေသံ သီလာဒိဘေဒါနံ၊ အတ္တာနံ ယော ဝိနိစ္ဆယော။
ပဉ္စန္ဒမ္ပိ နိကာယာနံ၊ ဝုတ္တော အဋ္ဌကထာနယော။
သမာဟရိတွာ တံ သဗ္ဗံ၊ ယေဘုယျေန သနိစ္ဆယော။
သဗ္ဗသင်္ကရဒေါသေဟိ၊ မုတ္တော ယသ္မာ ပကာသိတော”တိ ၄။

ဣမိနာ ပန ဝစနေန အယမတ္ထော ပါကဋ္ဌော ဟောတိ—“ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ကုရုမာနော အာစရိယော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဒေသနာနယသင်္ခါတာ ပဉ္စန္ဒမိ နိကာယာနံ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယော နိဿာယ တာသု ဝုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ဝိနိစ္ဆယံ သမာဟရိတွာ အကာသိ”တိ။ တသ္မာ ယာ ယာ ဧတ္ထ ပဒဝဏ္ဏနာ ဝါ ဝိနိစ္ဆယော ဝါ သာဓကဝတ္ထု ဝါ ဒဿိယတိ၊ တံ သဗ္ဗံ တဿ တဿ နိဒ္ဒါရိတပါဠိပဒဿနိကာယသံဝဏ္ဏနာဘူတာယ ပေါရာဏသီဟဋ္ဌကထာတော အာနေတွာ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေနော ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမ္ပိ ဟိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ န ကေဝလံ အတ္တနော ဉာဏပ္ပဘာဝေန ကတော၊ ဝိသု ပကရဏ-ဘာဝေန စ၊ အထ ခေါ စတုန္ဒမ္ပိ အာဂမဋ္ဌကထာနံ အဝယဝဘာဝေနော ကတော။ ဝုတ္တံ ဟိ တာသံ နိဂမနေ—

“ဧကေနသဋ္ဌိမတ္ထော၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါပိ ဘာဏဝါရေဟိ။
အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထာယ၊ အာဂမာနံ ကတော ယသ္မာ။

တသ္မာ တေန သဟာယံ၊ အဋ္ဌကထာ ဘာဏဝါရဂဏနာယ။
သုပရိမိတပရိစ္ဆိန္တံ၊ စတ္တာလီသသတံ ဟောတိ”တိ အာဒိ ၁။

ယာ ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ “အယံ တာဝ ဝိသုဒ္ဓိကထာယံ နယော။ အရိယဝံသကထာယံ ပနာ”တိအာဒိနာ ၂ ခွေ ကထာ ဝုတ္တာ၊ တာပိ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဒေသနာနယေ အန္တောဂဓာ ဣမဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ နိဿယာယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

တက္ကရဏပ္ပကာရော

ကေန ပကာရေန ကတောတိ ဧတ္ထ အနန္တရပဉ္စေ ဝုတ္တပ္ပကာရေနော ကတော။ တထာ ဟိ အာစရိယော သံယုတ္တနိကာယတော

“သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။
အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု၊ သော ဣမံ ဝိဇဇယေ ဇဇ”န္တိ ၃—

ဣမံ ဂါထံ ပဌမံ ဒဿေတွာ တတ္ထ ပဓာနဝသေန ဝုတ္တာ သီလသမာဓိ-ပညာယော ဝိသု ဝိသု ဝိတ္တာရတော ဝိဘဇိတွာ အကာသိ။ ဧဝံ ကုရုမာနော စ ပဉ္စဟိပိ နိကာယေဟိ သီလသမာဓိပညာပဋိသံယုတ္တာနိ သုတ္တပဒါနိ ဥဒ္ဓရိတွာ တေသံ အတ္ထဉ္စ သီဟဋ္ဌကထာဟိ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန ဒဿေတွာ တာသု ဝုတ္တာနိ သီဟဋ္ဌကဝတ္ထုနိ စ ဝိနိစ္ဆယေ စ ပကာသေသိ။ ဝိသေသတော ပန

တသ္မိံ ကာလေ ပါကဋ္ဌာ သကသမယဝိရုဒ္ဓါ သမယန္တရာ စ ဗဟူသု ဌာနေသု ဒဿေတွာ သဟေတုကံ ပဋိက္ခိတ္တာ။ ကထံ?

တတ္ထ ဟိ စရိယာဝဏ္ဏနာယံ “တတြ ပုရိမာ တာဝ တိဿော စရိယာ ပုဗ္ဗာစိဏ္ဏနိဒါနာ ဓာတုဒေါသနိဒါနာ စာတိ ဧကစ္စေ ဝဒန္တိ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ ဣဋ္ဌပ္ပယောဂသုဘကမ္မဗဟုလော ရာဂစရိတော ဟောတိ၊ သဂ္ဂါ ဝါ စဝိတွာ ဣရူပပန္နော။ ပုဗ္ဗေ ဆေဒနဝဓမ္မနဝေရကမ္မဗဟုလော ဒေါသစရိတော ဟောတိ၊ နိရယနာဂယောနီဟိ ဝါ စဝိတွာ ဣရူပပန္နော။ ပုဗ္ဗေ မဇ္ဇပါနဗဟုလော သုတပရိပုစ္ဆာဝိဟိနော စ မောဟစရိတော ဟောတိ၊ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ဝါ စဝိတွာ ဣရူပပန္နောတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗာစိဏ္ဏနိဒါနာတိ ဝဒန္တိ။ ဦး၌ ပန ဓာတုနံ ဥဿန္တတ္တာ ပုဂ္ဂလော မောဟစရိတော ဟောတိ ပထဝီဓာတုယာ စ အာပေါဓာတုယာ စ။ ဣတရာသံ ဦး၌ ဥဿန္တတ္တာ ဒေါသစရိတော။ သဗ္ဗာသံ သမတ္တာ ပန ရာဂစရိတောတိ။ ဒေါသေသု စ သေမ္ဘာမိကော ရာဂစရိတော ဟောတိ။ ဝါတာမိကော မောဟစရိတော။ သေမ္ဘာမိကော ဝါ မောဟစရိတော။ ဝါတာမိကော ရာဂစရိတောတိ ဧဝံ ဓာတုဒေါသနိဒါနာတိ ဝဒန္တိ”တိ ဧကစ္စေဝါဒံ ဒဿေတွာ သော “တတ္ထ ယသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဣဋ္ဌပ္ပယောဂသုဘကမ္မဗဟုလာပိ သဂ္ဂါ စဝိတွာ ဣရူပပန္နာပိ စ န သဗ္ဗေ ရာဂစရိတာနေဝ ဟောန္တိ၊ န ဣတရေ ဝါ ဒေါသမောဟစရိတာ။ ဧဝံ ဓာတုနဉ္စ ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေန ဥဿဒနိယမော နာမ နတ္ထိ။ ဒေါသနိယမေ စ ရာဂမောဟဒ္ဓယမေဝ ဝုတ္တံ၊ တမ္ပိ စ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓမေဝ။ တသ္မာ သဗ္ဗမေတံ အပရိစ္ဆိန္နဝစန”န္တိ ပဋိက္ခိတ္တော။ တံ ပရမတ္ထမဉ္ဇူသာယ နာမ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာယံ “ဧကစ္စေတိ ဥပတိသတ္ထေရံ သန္ဓာယာဟ၊ တေန ဟိ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ တထာ ဝုတ္တ”န္တိ အာဒိနာ ဝဏ္ဏိတံ”။

ဝိမုတ္တိမဂ္ဂပကရဏံ

ကော သော ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေါ နာမ? ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ဝိယ သီလသမာဓိပညာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝိဘဇိတွာ ဒီပကော ဧကော ပဋိပတ္တိဂန္ဓော။ တတ္ထ ဟိ ---

“သီလံ သမာဓိ ပညာ စ၊ ဝိမုတ္တိ စ အနုတ္တရာ။

အနုဗုဒ္ဓါ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဂေါတမေန ယသဿိနာ”တိ?—

ဣမံ ဂါထံ ပဌမံ ဒဿေတွာ တဒတ္ထဝဏ္ဏနာဝသေန သီလသမာဓိပညာ-
ဝိမုတ္တိယော ဝိသုံ ဝိသုံ ဝိဘဇိတွာ ဒီပိတာ။ သော ပန ဂန္ဓော ဣဒါနိ **စိနရဋ္ဌေ-**
ယေဝ ဒိဋ္ဌော၊ စိနဘာသာယ စ ပရိဝတ္တိတော (၁၀၄၈-ဗု-၀) **သံဃပါလေန**
နာမ ဘိက္ခုနာ။ ကေန ပန သော ကုတော စ တတ္ထ အာနိတောတိ န
ပါကဋ္ဌမေတံ။ တဿ ပန သံဃပါလဿ အာစရိယော **ဂုဏဘဒြော** နာမ
မဟာယာနိကော ဘိက္ခု မဇ္ဈိမဇ္ဈိယဒေသိကော၊ သော ဣန္ဒြိယရဋ္ဌတော
စိနရဋ္ဌံ ဂန္ဓန္ဓော ပဌမံ သီဟဋ္ဌဒီပံ ဂန္ဓာ တတော (၉၇၈-ဗု-၀) စိနရဋ္ဌံ ဂတော။
တဒါ သော တေန အာနိတော ဘဝေယျ။”

တသ္မိံ ဟိ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ပုဗ္ဗာစိတ္တနိဒါနဒဿနံ ဓာတုနိဒါနဒဿနဉ္စ ယထေဝ
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဧကစ္စေဝါဒေါ၊ တထေဝါဂတံ။ ဒေါသနိဒါနဒဿနေ ပန
“သေမှာမိကော ရာဂစရိတော၊ **ဝိတ္တာမိကော ဒေါသစရိတော၊** ဝါတာမိကော
မောဟစရိတော။ သေမှာမိကော ဝါ မောဟစရိတော၊ ဝါတာမိကော ရာဂ-
စရိတော”တိ တိတ္ထမ္ပိ ရာဂဒေါသမောဟာနံ ဒေါသနိယမော ဝုတ္တော။
အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန ဒိဋ္ဌဝိမုတ္တိမဂ္ဂပေါတ္ထကေ ပန “ဝိတ္တာမိကော ဒေါသ-
စရိတော”တိ ပါဌော ဦးနော ဘဝေယျ။

အညာနိပိ ဗဟူနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပဋိက္ခိတ္တာနိ တတ္ထ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဂဟေတဗ္ဗ-
ဘာဝေန ဒိဿန္တိ။ ကထံ?

သီလနိဒ္ဒေသေ (၁၊ ၈-ပိဋ္ဌေ) “အညေ ပန သိရဋ္ဌော သီလတ္ထော၊
သီတလတ္ထော သီလတ္ထောတိ ဧဝမာဒိနာပိ နယေနတ္ထ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ”တိ
ပဋိက္ခိတ္တော အတ္ထောပိ တတ္ထ ဂဟေတဗ္ဗဘာဝေန ဒိဿတိ။

တထာ **ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသေ** (၁၊ ၇၈-ပိဋ္ဌေ) “ယေသမ္ပိ ကုသလတ္တိကဝိနိမုတ္တံ
ဓုတင်္ဂံ၊ တေသံ အတ္ထတော ဓုတင်္ဂမေဝ နတ္ထိ၊ အသန္တံ ကဿ ဓုနနတော
ဓုတင်္ဂံ နာမ ဘဝိဿတိ၊ ဓုတဂုဏေ သမာဒါယ ဝတ္တတီတိ ဝစနဝိရောဓောပိ
စ နေသံ အာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ တံ န ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ ပဋိက္ခိတ္တံ **ပညတ္တိဓုတင်္ဂမ္ပိ**
တတ္ထ ဒိဿတိ။ မဟာဋီကာယံ (၁-၁၀၄) ပန “ယေသန္တိ **အဘယဂိရိဝါသိကေ**
သန္ဓာယာဟ၊ တေ ဟိ ဓုတင်္ဂံ နာမ ပညတ္တိတိ ဝဒန္တိ”တိ ဝဏ္ဏိတံ။

တထာ **ပထဝီကသိဏနိဒ္ဒေသေ** (၁၊ ၁၄၄) “ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ နာမ
သသမ္ဘာရိကော ဥပစာရော၊ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ နာမ အပ္ပနာ၊ သမ္ပဟံသနာ

နာမ ပစ္စဝေက္ခဏာတိ ဧဝမေကေ ဝဏ္ဏယန္တိ”တိအာဒိနာ ပဋိက္ခိတ္တဧကေ-
ဝါဒေါပိ တတ္ထ ဒိဿတိ။မဟာဋီကာယံ (၁၊၁၇၂) ပန “ဧကေတိ အဘယဂိရိ-
ဝါသိနော”တိ ဝဏ္ဏိတံ။

တထာ ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ (၂၊၈၀-ပိဋ္ဌေ) “ဗလရူပံ သမ္ဘဝရူပံ ဇာတိရူပံ
ရောဂရူပံ ကေစ္စာနံ မတေန မိဒ္ဓရူပ”န္တိ ဧဝံ အညာနိပိ ရူပါနိ အာဟရိတွာ
ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ တေသံ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝေါ ပကာသိတော။ မဟာဋီကာယံ
“ကေစ္စာနန္တိ အဘယဂိရိဝါသိန”န္တိ ဝဏ္ဏိတံ။ တေသု ဇာတိရူပံ မိဒ္ဓရူပဉ္စ
ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဒဿိတံ။ န ကေဝလံ ဒဿနမတ္တမေဝ၊ အထ ခေါ မိဒ္ဓရူပဿ
အတ္ထိဘာဝေါပိ “မိဒ္ဓံ နာမ တိရိစ္ဆံ အာဟာရဇံ ဥတုဇံ စိတ္တဇောတိ။ တေသု
စိတ္တဇမေဝ နိဝရဏံ ဟောတိ၊ သေသာ ပန ဒွေ အရဟတောပိ ဘဝေယျ”န္တိ-
အာဒိနာ သာမိတော။

ဧတ္တာဝတာ စ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေန အသမာနတ္တာနံ ဝုတ္တဘာဝေါ စ
အဘယဂိရိဝါသိဟိ တဿ ဂန္ထဿ ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝေါ စ သက္ကာ ဉာတုံ။
အညာနိပိ ပန ဤဒိသာနိ အသမာနဝစနာနိ ဗဟူနိ တတ္ထ သံဝိဇ္ဇန္တိယေဝ၊
တာနိ ပန သဗ္ဗာနိ န သက္ကာ ဣဓ ဒဿေတုံ။

ယေဘုယျေန ပနဿ ကရဏပ္ပကာရော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ဝိယ ဟောတိ။ ယာ
ယာ ဟိ ပါဠိ အဘိဓမ္မဝိဘင်္ဂတော ဝါ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂတော ဝါ အညသုတ္တန္တေဟိ
ဝါ အာနေတွာ သာဓကဘာဝေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဒဿိယတိ၊ တတ္ထပိ သာ သာ
ပါဠိ ယေဘုယျေန ဒိဿတေဝ။ တာသု ကမ္ဘိမတ္တံ ဥဒ္ဓရိတွာ အနုမိနနတ္ထာယ
ဒဿယိဿာမ။

ယာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၄၇-ပိဋ္ဌေ) “ပဉ္စ သီလာနိ ပါဏာတိပါတဿ
ပဟာနံ သီလ”န္တိအာဒိကာ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂပါဠိ ဒဿိတာ၊ သာ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေပိ
ဒိဿတေဝ။

ယဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၁၃၇-ပိဋ္ဌေ) “သမာဓိ ကာမစန္ဒဿ ပဋိပက္ခော။ပ။
ဝိစာရော ဝိစိကိစ္ဆာယာ”တိ ဝစနံ ပေဋ္ဌကေ ဝုတ္တန္တိ ဒဿိတံ၊ တဉ္စ တတ္ထပိ
တထေဝ ဒဿေတွာ “တိပေဋ္ဌကေ ဝုတ္တ”န္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တိပေဋ္ဌကေတိ နာမဉ္စ
ပေဋ္ဌကောပဒေသမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဘဝေယျ။တတ္ထ ဟိ ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိတိ
ပါဌသံဝဏ္ဏနာယံ “အလောဘဿ ပါရိပူရိယာ ကာမေဟိ ဝိဝေကော
သမ္ပဇ္ဇတိ၊ အဒေါသဿ။ အမောဟဿ ပါရိပူရိယာ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ

ဝိဝေကော သမ္ပဇ္ဇတိ”တိ ပါဌဿ တိပေဋကေ ဝုတ္တဘာဝေါ ဒဿိတော။
သော စ ပါဌော ပေဋကောပဒေသေ (၂၆၂-ပိဋ္ဌေ) “တတ္ထ အလောဘဿ
ပါရိပူရိယာ ဝိဝိတ္တော ဟောတိ ကာမေဟိ”တိအာဒိနာ ဒိဿတိ။

ယထာ စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၂၅၈-ပိဋ္ဌေ) “အယမ္ဗိ ခေါ ဘိက္ခဝေ အာနာ-
ပါနဿတိသမာဓိ ဘာဝိတော”တိအာဒိကာ ပါဠိ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တကတော
အာနေတွာ ဒဿိတာ၊ တထေဝ တတ္ထပိ။

ယထာ စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၂၇၂-ပိဋ္ဌေ) “အဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယော-
သာနံ သတိယာ အနုဂစ္ဆတော”တိအာဒိ ပါဠိ စ(၁၊ ၂၇၃-ပိဋ္ဌေ)ကကစူပမ-
ပါဠိ စ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂတော အာနေတွာ ဒဿိတာ၊ တထေဝ တတ္ထပိ။

ယထာ စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၂၊ ၆၉-ပိဋ္ဌေ) “ကတမာ စိန္တာမယာ ပညာ”တိ-
အာဒိကာ စ ပါဠိ “တတ္ထ ကတမံ အာယကောသလ္လ”န္တိအာဒိကာ စ ပါဠိ
(၂၊ ၇၁-ပိဋ္ဌေ) “ဒုက္ခေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသန္တိဒါ”တိအာဒိကာ စ ပါဠိ
အဘိဓမ္မဝိဘင်္ဂတော အာနေတွာ ဒဿိတာ၊ တထေဝ တတ္ထပိ။ သဗ္ဗာပိ စ
တတ္ထ ဝုတ္တာ ကေဝိဓဒုဝိဓာဒိပညာပဘေဒကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တကထာယ
ယေဘုယျေန သမာနာယေဝ။

“ယေန စက္ခုပသာဒေန၊ ရူပါနိ မနုပဿတိ။

ပရိတ္တံ သုခမံ ဧတံ၊ ဦကာသိရသမူပမ”န္တိ ၁—

အယမ္ဗိ ဂါထာ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေဝိ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ဘာသိတ-
ဘာဝေနေဝ ဒဿိတာ။ ဦကာသိရသမူပမန္တိ ပဒံ ပန ဦကာသမူပမန္တိ တတ္ထ
ဒိဿတိ၊ တဉ္စ ပရမ္ပရလေခကာနံ ပမာဒလေခမတ္တမေဝ သိယာ။

စတူသု သစ္စေသု ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိယ ဝစနတ္ထတော လက္ခဏတော အနုနာဓိ-
ကတော ကမတော အန္တောဂဓာနံ ပဘေဒတော ဥပမာတော စ ဝိနိစ္ဆယော
ဒဿိတော၊ သော စ ယေဘုယျေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေန ၂ သမာနောယေဝ။

ယထာ စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၂၊ ၂၄၂-၂၄၅) သမ္ပသနဉာဏကထာယံ ပဉ္စန္ဓံ
ခန္ဓာနံ အတိတာဒိကောဒသဝိဓေန စ အနိစ္စာဒိလက္ခဏတ္ထယေန စ ဝိသု ဝိသု
သမ္ပသနနယော ဒဿိတော၊ တထေဝ တတ္ထပိ။ စက္ခာဒိဇရာမရဏပရိယော-
သာနေသု ပန ဓမ္မေသု ဓမ္မဝိစာရပရိယောသာနာနံ သဠိယာ ဧဝ ဓမ္မာနံ
အနိစ္စာဒိလက္ခဏတ္ထယေန သမ္ပသနနယော တတ္ထ ဒဿိတော။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ ပန ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ (၂၊၂၃၀-၂၃၂-ပိဋကေသု) ဝုတ္တာ “ယမကံ နာမရူပဉ္စပ။ ပ။ ဥဘော ဘိဇ္ဇန္တိ ပစ္စယာ”တိ ဂါထာ စ, “န စက္ခုတော ဇာယရေ”တိ အာဒိကာ ဆ ဂါထာယော စ, “န သကေန ဗလေန ဇာယရေ”တိ အာဒိကာ ဆ ဂါထာယော စ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉ္စကာကထာယံ ဒဿိတာ။ တာသု အပ္ပမတ္တကောယေဝ ပါဌဘေဒေါ ဒိဿတိ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ (၂၊၂၆၁-၂-ပိဋကေသု) အရူပသတ္တကေသု အရိယဝံသကထာ-နယေန ဝုတ္တာ ကလာပတော စ ယမကတော စ သမ္ပသနနယော ဝိမုတ္တိမဂ္ဂ ဧတ္ထေဝ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉ္စကာကထာယံ ဒဿိတော။

ဝိမုတ္တိမဂ္ဂ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကထာယံ လောကဝိဒူတိ ပဒဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ သတ္တလောကသင်္ခါရလောကဝသေန **ဒွေယေဝ လောကာ** ဒဿိတာ၊ န ပန ဩကာသလောကော ယထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ (၁၊၁၉၉-၂၀၀-ပိဋကေသု)။

တ္ထောဝတာ စ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေါ နာမ ဂန္ဓော ကိဒိသောတိ သက္ကာ အနုမိနိတုံ။ သော ပန ယထာ န မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ဂန္ဓော ဟောတိ။ ဧဝံ မဟာယာနိ-ကာနဗ္ဗိ န ဟောတိယေဝ ထေရဝါဒပိဋကမေဝ နိဿာယ ကတဘာဝတော။ ယသ္မာ ပန တတ္ထ န ကိဉ္စိပိ သိဟဋ္ဌဒီပိကံ နာမံ ဝါ ထေရဝါဒေါ ဝါ ဒိဿတိ။ တသ္မာ သော သိဟဋ္ဌဒီပေ ကတဂန္ဓောပိ န ဟောတိ။ ဣန္ဒြိယရဋ္ဌိကံ ပန နာမဉ္စ ဝေါဟာရော စ တတ္ထ ဗဟူသု ဌာနေသု ဒိဿတိ။ တသ္မာ ဣန္ဒြိယရဋ္ဌေ ကတဂန္ဓောဝ ဘဝေယျ။ ယသ္မာ စဿ ပေဋကောပဒေသံ နိဿိတဘာဝေါ ဗဟူသု ဌာနေသု ဒိဿတိ။ ဝိသေသတော ပန မိဒ္ဓရူပဿ အတ္ထိဘာဝေါ စ, အရဟတောပိ တဿ အတ္ထိဘာဝေါ စ တမေဝ နိဿာယ ဒဿိယတိ။ **ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂဂဏ္ဍိပဒေ** စ ပေဋကေတိ ပဒဿ^၁ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ “သုတ္တန္တ-ပိဋကတ္ထာယ အဋ္ဌကထာ ပေဋကံ **မဟိသာသကနိဂန္ဓော**”တိ ဝဏ္ဏိတော။ တသ္မာ ဧသော ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေါ မဟိသာသကနိကာယိကေန ကတော ဘဝေယျာတိ အမှာကံ မတိ။

နိဿယဋ္ဌကထာဝိဘာဝနာ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ပန န ကေဝလံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ကတော၊ အထ ခေါ ဝုစ္စမာနပ္ပကာရေနာပိ။ တထာ ဟိ အာစရိယဗုဒ္ဓသောသတ္ထေရော ပေါရာဏ-ဋ္ဌကထာဟိ သမာဟရိတွာ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန ဒေသေန္တောပိ ယာ ယာ

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝါ ဝိနိစ္ဆယော ဝါ သံသယိတဗ္ဗော ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ
 ဝိနယဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ ဝါ(၁၊၂၆၃)၊ ဝိနယဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ၊ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာသု
 ပနာတိ ဝါ (၁၊၇၀)၊ အင်္ဂုတ္တရဘာဏကောတိ ဝါ (၁၊၇၂)၊ အဋ္ဌကထာ-
 စရိယာနံ မတာနုသာရေန ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝါ (၁၊၉၉)၊ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ
 အဋ္ဌကထာသုတိ ဝါ (၁၊၁၁၀)၊ တံ အဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဝါ (၁၊၁၃၄)၊
 ဒီဃဘာဏကသံယုတ္တဘာဏကနံ မတန္တိ ဝါ၊ မဇ္ဈိမဘာဏကော ဣန္ဒန္တိတိ
 ဝါ (၁၊၂၆၇)၊ အဋ္ဌကထာသု ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝါ၊ ဧဝံ တာဝ ဒီဃဘာဏကော၊
 မဇ္ဈိမဘာဏကော ပနာဟူတိ ဝါ (၁၊၂၇၇)၊ အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယံ ပန။ပ။ အယံ
 ကမော ဝုတ္တော၊ သော ပါဠိယာ န သမေတိတိ ဝါ (၁၊၃၀၉)၊ ဧဝံ တာဝ
 မဇ္ဈိမဘာဏကော၊ သံယုတ္တဘာဏကော ပနာတိ ဝါ (၂၊၆၂)၊ သံယုတ္တဋ္ဌကထာယံ
 ဝုတ္တန္တိ ဝါ (၂၊၆၃)၊ အဋ္ဌကထာယံ ပနာတိ ဝါ (၂၊၈၀) ဧဝံ တံတံ-
 အတ္ထဝဏ္ဏနာဝိနိစ္ဆယာနံ နိဿယမ္ပိ ဝိဘာဝေတွာ ပစ္ဆိမဇနာနံ ဥပ္ပဇမာန-
 သံသယံ ဝိနောဒေန္တောယေဝ တေ ဒဿေသိ။

တေနိမဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ကရဏကာလေ သဗ္ဗာပိ သီဟဋ္ဌကထာယော
 အာစရိယဿ သန္တိကေ သန္တိတိ စ၊ ပုဗ္ဗေယေဝ တာ အာစရိယေန သီဟဋ္ဌတ္ထေ-
 ရာနံ သန္တိကေ သုတာတိ စ၊ တာဟိ ဂဟေတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာ အယံ ဝိသုဒ္ဓိ-
 မဂ္ဂေါ အာစရိယေန လိခိတောတိ စ အယမတ္ထော အတိဝိယ ပါကဋ္ဌော
 ဟောတိ။ တသ္မာ ယံ မဟာဝံသေ—

“သံဃော ဂါထာဒွယံ တဿာ’ဒါသိ သာမတ္ထိယံ တဝါ”တိအာဒိနာ
 “ဂါထာဒွယမေဝ ဩလောကေတွာ ကိဉ္စိပိ အညံ ပေါတ္ထကံ အနောလော-
 ကေတွာ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အကာသိ”တိ အဓိပ္ပါယေန
 အဘိတ္ထုတိဝစနံ ဝုတ္တံ၊ တံ အဘိတ္ထုတိမတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပေါရာဏဝစနဒဿနံ

န ကေဝလံ အာစရိယော အဋ္ဌကထာယောယေဝ နိဿယဘာဝေန
 ဒဿေသိ၊ အထ ခေါ “ပေါရာဏာ ပနာဟူ”တိအာဒိနာ ပေါရာဏာနံ
 ဝစနမ္ပိ ဒဿေသိယေဝ။ တဒေတ္ထ ဒွါဝိသတိယာ ဌာနေသု ဒိဋ္ဌံ။ ကေ ပနေတေ
 ပေါရာဏာ နာမ? ယာဝ စတုတ္ထသင်္ဂီတိကာလာ သင်္ဂီတိကာရေသု ပရိယာပန္နာ

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၂၀၊ ၂၀၀၊ ၂၀၃၊ ၂၆၁-၂၊ ၃၀၀၊ ၃၄၀-ပိဋေသု။
 ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၇၅၊ ၁၅၃၊ ၂၃၀၊ ၂၃၇၊ ၂၅၃၊ ၂၇၃-၄၊ ၂၇၈၊ ၂၈၀၊ ၂၈၁-၂၊ ၂၈၈၊ ၂၉၈၊ ၃၃၁-ပိဋေသု။

ဝါ တာဒိသာ ဝါ မဟာထေရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂေ (၂၉၂-၃-ပိဋေသု)။

“ဩဘာသေ စေဝ ဉ္ဇဏေ စ၊ ပီတိယာ စ ဝိကမ္ပတိ။ ပ။

ဓမ္မုဒ္ဓစ္စကုသလော ဟောတိ၊ န စ ဝိက္ခေပံ ဂစ္ဆတိ”တိ—

ဧဝမာဂတာ ဂါထာယော ဣဓ (၂၇၃-၄-ပိဋေသု) ပေါရာဏာနံ ဝစနဘာဝေန ဒဿိတာ။ ယဒိ စိမာ ဂါထာယော သင်္ဂီတိကာရေဟိ ပက္ခိတ္တာ ဘဝေယျံ၊ ယထာ ပရိဝါရပါဠိယံ (၃-ပိဋေ) အာဂတာ အာစရိယပရမ္ပရာဒီပိကာ ဂါထာယော၊ တာ ဟိ သမန္တပါသာဒိကာယံ (၁၄၆-ပိဋေ) ပေါရာဏာဝစနဘာဝေန ဒဿိတာ၊ ဧဝံ သတိ တေယေဝ သင်္ဂီတိကာရာ ပေါရာဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂဒေသကေနေဝ ဘာသိတာ ဘဝေယျံ၊ တေဝိယ ဂရုကရဏီယာ ပစ္စယိကာ သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကာ မဟာထေရာ ပေါရာဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမန္တပါသာဒိကာသုမင်္ဂလဝိလာသိနီအာဒိသု “ပေါရာဏာ ပန ဧဝံ ဝဏ္ဏယန္တိ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တဋ္ဌာနေသုပိ တာဒိသာဝ အာစရိယာ ပေါရာဏာတိ ဝုတ္တာ။

ဝိနယဋ္ဌကထာကရဏံ

အာစရိယော ပန ဣမံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂပကရဏံ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရေန ကတွာ အညာပိ တိပိဋကဋ္ဌကထာယော အနက္ကမေန အကာသိ။ ကထံ? သမန္တပါသာဒိကံ နာမ ဝိနယဋ္ဌကထံ **ဗုဒ္ဓသိရိတ္ထေရေန** အဇ္ဈေသိတော မဟာဝိဟာရဿ ဒက္ခိဏဘာဂေ ပဓာနဃရပရိဝေဏေ **မဟာနိဂမဿာမိ**နော ပါသာဒေ ဝသန္တော အကာသိ။ သာ ပနေသာ **သိရိပါလော**တိ နာမန္တရဿ **မဟာနာမရညော** ဝိသတိမဝဿေ (၉၇၃-ဗု-ဝ) အာရဒ္ဓါ ကေဝိသတိမဝဿေ' (၉၇၄-ဗု-ဝ) နိဋ္ဌာနပ္ပတ္တာ အဟောသိ။ တဉ္စ ပန ကရောန္တော မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရေနာဘတံ သီဟဋ္ဌဘာသာယ သင်္ခတံ မဟာအဋ္ဌကထံ တဿာ သရီရံ ကတွာ မဟာပစ္စရိကုရုန္တိသင်္ခေပအန္ဓကဋ္ဌကထာဟိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ ဂဟေတွာ သီဟဋ္ဌဒီပေ ယာဝ **ဝသဘရာဇကော**လာ ပါကဋ္ဌာနံ ပေါရာဏာ ဝိနယခရမဟာထေရာနံ ဝိနိစ္ဆယဘူတံ ထေရဝါဒဗ္ဗိ ပက္ခိပိတွာ အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ သမန္တပါသာဒိကာယံ—

“သံဝဏ္ဏနံ တဉ္စ သမာရဘန္တော၊ တဿာ မဟာအဋ္ဌကထံ သရီရံ။

ကတွာ မဟာပစ္စရိယံ တထေဝ၊ ကုရုန္တိနာမာဒိသု ဝိဿုတာသု။

ဝိနိစ္ဆယော အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တော၊ ယော ယုတ္တမတ္ထံ အပရိစ္ဆန္တော။
တတောပိ အန္တောဂဓထေရဝါဒံ၊ သံဝဏ္ဏနံ သမ္ပ သမာရဘိဿ”န္တိ စ။

“မဟာမေဃဝနုယျာနေ၊ ဘူမိဘာဂေ ပတိဋ္ဌိတော။
မဟာဝိဟာရော ယော သတ္ထု၊ မဟာဗောဓိဝိဘူသိတော။

ယံ တဿ ဒက္ခိဏေ ဘာဂေ၊ ပဓာနသရမုတ္တမံ။
သုစိစာရိတ္တသီလေန၊ ဘိက္ခုသံဃေန သေဝိတံ။

ဥဠာရကုလသမ္ဘူတော၊ သံဃုပဋ္ဌာယကော သဒါ။
အနာကုလာယ သဒ္ဓါယ၊ ပသန္တော ရတနတ္တယေ။

မဟာနိဂမသာမီတိ၊ ဝိဿုတော တတ္ထ ကာရယိ။
စာရုပါကာရသဋ္ဌိတံ၊ ယံ ပါသာဒံ မနောရမံ။

သန္တုန္တယတရူပေတံ၊ သမ္ပန္နသလိလာသယံ။
ဝသတာ တတြ ပါသာဒေ၊ မဟာနိဂမသာမိနော။

သုစိသီလသမာစာရံ၊ ထေရံ **ဗုဒ္ဓသိရိပ္ပယံ**။
ယာ ဥဒ္ဓိသိတွာ အာရဒ္ဓါ၊ ဣဒ္ဓါ ဝိနယဝဏ္ဏနာ။

ပါလယန္တဿ သကလံ၊ လင်္ကာဒီပံ နိရဗ္ဗဒံ။
ရညော **သိရိနိဝါသဿ**၊ သိရိပါလယသသိနော။

သမဝီသတိမေ ဝဿေ၊ ဇယသံဝစ္ဆရေ အယံ။
အာရဒ္ဓါ **ကေဝီသမ္ဘိ**၊ သမ္ပတ္တေ ပရိနိဋ္ဌိတာ။

ဥပဒ္ဓဝါကုလေ လောကေ၊ နိရုပဒ္ဓဝတော အယံ။
ကေသံဝစ္ဆရေနော၊ ယထာ နိဋ္ဌံ ဥပါဂတာ”တိ ၂ စ။

အယဉ္ဇ သမန္တပါသာဒိကာ ဝိနယဋ္ဌကထာ အရနာ မုဒ္ဒိတဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ-
ပေါတ္တကဝသေန သဟဿတော ဥပရိ အဋ္ဌပဏ္ဏာသာမိကတိသတမတ္တပိဋ္ဌ-
ပရိမာဏာ (၁၃၅၈) ဟောတိ၊ တဿာ စ ကေသံဝစ္ဆရေန နိဋ္ဌာပိတတ္ထံ
ဥပနိဓာယ စတုဝိသာမိကသတ္တသတမတ္တပိဋ္ဌပရိမာဏော (၇၂၄) ဝိသုဒ္ဓိ-
မဂ္ဂေါပိ အန္တမသော ဆပ္ပဉ္စမာသေဟိ နိဋ္ဌာပိတော ဘဝေယျာတိ သက္ကာ ဉာတုံ။
တသ္မာ ယံ ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိယံ မဟာဝံသဝစနံ နိဿာယ “ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ

၁-သိရိယာ နိဝါသဋ္ဌာနဘူတဿ သိရိပါလနာမကဿ ရညော (ဝိမတိ၊ အန္တိမပိဋ္ဌေ)

၂-ဝိ-ဋ္ဌ ၄-၂၆၃-၄-ပိဋ္ဌေသု။

အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန ဧကရတ္တေနော တိက္ခတ္တံ လိမိတွာ နိဋ္ဌာပိတော”တိ အဘိတ္တုတိဝစနံ ဝုတ္တံ၊ တံ တက္ကာရကဿ အဘိတ္တုတိမတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နန စ ဣမိဿံ အဋ္ဌကထာယံ “သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယ”န္တိ အာဒိနာ ဝိသေသနာမဝသေန အာဂမဋ္ဌကထာနံ အတိဒေသော ဒိဿတိ^၁၊ ကထမိမိဿာ တာဟိ ပဌမတရံ ကတဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ? အာစရိယဿ အဋ္ဌကထာသု အညမညာတိဒေသတော၊ ဝိနယပိဋကဿ ဂရုကာတဗ္ဗတရဘာဝတော၊ မဟာဝိဟာရဝါသီဟိ ဝိသေသေန ဂရုကာတဘာဝတော၊ သင်္ဂီတိက္ကမာနုရူပဘာဝတော၊ ဣဓေဝ ပရိပုဏ္ဏနိဒါနကထာပကာသနတော၊ နိဂမနေ စ ပဌမံ သီဟဋ္ဌကထာယော သုတွာ ကရဏပ္ပကာသနတော ဌပေတွာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အယမေဝ ပဌမံ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပန ဝိနယဋ္ဌကထာယန္တိ ဝါ ဝိနယဋ္ဌကထာသုတိ ဝါ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာသုတိ ဝါ ဧဝံ သာမညနာမဝသေနော အတိဒေသော ဒိဿတိ၊ န သမန္တပါသာဒိကာဒိဝိသေသနာမဝသေန။ တဿာဿ သဗ္ဗပဌမံ ကတဘာဝေါ ပါကဠောယေဝ။ အာဂမဋ္ဌကထာနံ ဣဓာတိဒေသော^၂ ဣမိဿာပိ တတ္ထာတိ^၂ ဧဝံ အညမညာတိဒေသော ပန အာစရိယဿ မနသာ သုဝဝတ္ထိတဝသေန ဝါ သက္ကာ ဘဝိတုံ၊ အပုဗ္ဗာစရိမပရိ- နိဋ္ဌာပနေန ဝါ။ ကထံ? အာစရိယေန ဟိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ သဗ္ဗသော နိဋ္ဌာပေတွာ သမန္တပါသာဒိကာဒိ ဧကေကမဋ္ဌကထံ ကရောန္တေနော ယတ္ထ ယတ္ထ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝိတ္တာရတော အညဋ္ဌကထာသု ပကာသေတဗ္ဗာ ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ “ဣမသ္မိ” နာမ ဌာနေ ကထေဿာမိ”တိ မနသာ သုဝဝတ္ထိတံ ဝဝတ္ထပေတွာ တဉ္စ အတိဒိသိတွာ ယထာဝဝတ္ထိတဌာနပ္ပတ္တကာလေ တံ ဝိတ္တာရတော ကထေန္တေန တာ ကတာ ဝါ ဘဝေယျံ။ ဧကေကိဿာယ ဝါ နိဋ္ဌာနာသန္နပ္ပတ္တကာလေ တံ ဌပေတွာ အညဉ္စ အညဉ္စ တထာ ကတွာ သဗ္ဗာပိ အပုဗ္ဗာစရိမံ ပရိနိဋ္ဌာပိတာ ဘဝေယျန္တိ ဧဝံ ဦန္တံ ပကာရာနမညတရဝသေန အာစရိယဿာဋ္ဌကထာသု အညမညာတိဒေသော ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

အာဂမဋ္ဌကထာကရဏံ

သုမင်္ဂလဝိလာသိနိ နာမ ဒိဃနိကာယဋ္ဌကထံ ပန အာစရိယော သုမင်္ဂလ- ပရိဝေဏဝါသိနာ ဒါဌာနာဂတ္ထေရေန အာယာစိတော အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ—

“အာယာစိတော သုမင်္ဂလ-ပရိဝေဏနိဝါသိနာ ထိရဂုဏေန။
ဒါဋ္ဌာနာဂသံဃ၊တ္ထေရေန ထေရဝံသန္ဓယေန။

ဒီဃာဂမဿ ဒသဗလ-ဂုဏဂဏပရိဒီပနဿ အဋ္ဌကထံ။
ယံ အာရတိံ သုမင်္ဂလ-ဝိလာသိနိံ နာမ နာမေန။

သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ သော”တိ။

ပပဉ္စသုဒ္ဓနိံ နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထံ ဘဒန္တဗုဒ္ဓမိတ္တေရေန ပုဗ္ဗေ
မယူရဋ္ဌတပဋ္ဌနေ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေန အာယာစိတော အကာသိ။ ဝုတ္တံ
ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ—

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ထေရေန ဘဒန္တဗုဒ္ဓမိတ္တေန။
ပုဗ္ဗေ မယူရဋ္ဌတပဋ္ဌနိမိ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေန။

ပရဝါဒဝိဓိသနဿ၊ မဇ္ဈိမနိကာယသေဋ္ဌဿ။
ယမဟံ ပပဉ္စသုဒ္ဓနိ-မဋ္ဌကထံ ကာတုမာရတိံ။

သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ သော”တိ ၂။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိံ နာမ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထံ ဘဒန္တဇောတိပါ-
လတ္ထေရေန အာယာစိတော အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ—

“ဧတိဿာ ကရဏတ္ထံ၊ ထေရေန ဘဒန္တဇောတိပါလေန။
သုစိသီလေန သုဘာသိတဿ ပကာသယန္တဉ္ဇဏေန။

သာသနဝိဘူတိကာမေန၊ ယာစမာနေန မံ သုဘဂုဏေန။
ယံ သမဓိဂတံ ပုညံ၊ တေနာပိ ဇနော သုခိ ဘဝတူ”တိ ၃။

မနောရထပူရဏိံ နာမ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထံ ဘဒန္တဇောတိပါလတ္ထေ-
ရေန ဒက္ခိဏဇ္ဈိယရဋ္ဌေ ကဉ္စိပုရာဒိသု စ သီဟဋ္ဌဒီပေ မဟာဝိဟာရမိ စ
အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေန အာယာစိတော၊ တထာ ဇိဝကေနာပိ ဥပါသကေန
ပိဋကတ္ထယပါရဂူဘူတေန ဝါတာဟတေပိ အနိဉ္စမာနသဘာဝေ ဒုမေ ဝိယ
အနိဉ္စမာနသဒ္ဓမ္မေ ဌိတေန သုမတိနာ ပရိသုဒ္ဓါဇိဝေနာဘိယာစိတော
အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ—

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ထေရေန ဘဒန္တဇောတိပါလေန။
ကဉ္စိပုရာဒိသု မယာ၊ ပုဗ္ဗေ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေန။

ဝရတဗ္ဗပဏ္ဍိတီပေ၊ မဟာဝိဟာရမိ ဝသနကာလေပိ။
ဝါတာဟတေ ဝိယ ဒုမေ၊ အနိဉ္ဇမာနမိ သဒ္ဓမ္မေ။

ပါရံ ပိဋကတ္တယသ၊ ဂရဿ ဂန္ဓာ ဌိတေန သုမတိနာ။
ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေနာ၊ ဘိယာစိတော ဇီဝကေနာပိ။

ဓမ္မကထာနယနိပုဏ္ဏဟိ၊ ဓမ္မကထိကေဟိ အပရိမာဏေဟိ။
ပရိကိဋ္ဌိတဿ ပဋိပဇ္ဇိတဿ သကသမယစိတြဿ။

အဋ္ဌကထံ အင်္ဂုတ္တရ၊ မဟာနိကာယဿ ကာတုမာရဒ္ဓေါ။
ယမဟံ စိရကာလဋ္ဌိတိ-မိစ္ဆန္တော သာသနဝရဿ။

သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ သော။
စတုန္ဒရုတိပရိမာဏာယ၊ ပါဠိယာ ဘာဏဝါရေဟိ။

သဗ္ဗာဂမသံဝဏ္ဏန၊ မနောရထော ပူရိတော စ မေ ယသ္မာ။
တောယ မနောရထ ပူရဏီတိ နာမံ တတော အဿာ”တိ ။

ဣမာ စ ပန စတဿော အာဂမဋ္ဌကထာယော ကုရုမာနော အာစရိယ-
ဗုဒ္ဓသောသော မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရေနာဘတံ မူလဋ္ဌကထာသင်္ခါတံ မဟာ-
အဋ္ဌကထံယေဝ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန စေဝ ပုနပ္ပုနာဂတဝိတ္ထာရကထာ-
မဂ္ဂဿ သံခိပနဝသေန စ အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ ဂန္ဓာရဗ္ဗေ—

“သီဟဋ္ဌဒီပံ ပန အာဘတထ ဝသိနာ မဟာမဟိန္ဒေန။
ဌာပိတာ သီဟဋ္ဌဘာသာယ၊ ဒီပဝါသိနမတ္ထာယ။

အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဋ္ဌဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
တန္တိနယာနုစ္ဆရိကံ၊ အာရောပေန္တော ဝိဂတဒေါသံ။ ပ။
ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတ-မတ္ထံ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ”တိ ၂။

တထာ နိဂမနေပိ—

“သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ သော”တိ ၃ စ။

“မူလဋ္ဌကထာသာရံ၊ အာဒါယ မယာ ဣမံ ကရောန္တေနာ”တိ ၃ စ။

ဣမာသံ သရီရဘူတပါဌေသု စ သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝိယ “မဟာပစ္စရိယံ၊
ကုရုန္တိယ”န္တိအာဒိနာ ဝိနိစ္ဆယသံဝဏ္ဏနာဘေဒပ္ပကာသနံ န ဒိဿတိ၊ တထာ

အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသုပိ။ တေနေတံ ဉ္ဗယတိ “သုတ္တန္တာဘိဓမ္မေသု မဟာ-
အဋ္ဌကထာတော အညာ မဟာပစ္စရိအာဒိနာမိကာ ပေါရာဏိကာ သီဟဋ္ဌ-
ဋ္ဌကထာယော စေဝ အန္တကဋ္ဌကထာ စ နတ္ထိ”တိ။ ယာဝ ဝသဘရာဇကောလာ
(၆၀၉-၆၅၃) ပန ပါကဋ္ဌာနံ သီဟဋ္ဌကတ္ထေရာနံ ဝိနိစ္ဆယော စ ဝါဒါ စ ဝတ္ထုနိ
စ တောသုပိ ဒိဿန္တိယေဝါတိ။

အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာကရဏံ

အဋ္ဌသာလိနိ° ပန သမ္မောဟဝိနောဒနိဉ္စ ဓာတုကထာဒိပဉ္စပကရဏဿ
အဋ္ဌကထဉ္စာတိ တိဿော အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယော အတ္တနာ သဒိသနာမေန
သောတတ္ထကိဂန္ထကာရကေန ဗုဒ္ဓဃောသဘိက္ခုနာ အာယာစိတော အကာသိ။
ဝုတ္တံ ဟေတံ တာသု—

“ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန၊ နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိနာ။
ဘိက္ခုနာ ဗုဒ္ဓဃောသေန၊ သက္ကစ္စံ အဘိယာစိတော”တိ^၁ စ။

“ဗုဒ္ဓဃောသောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ
အယံ အဋ္ဌသာလိနိ နာမ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ”တိ^၂ စ။

“အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ၊ တဿာဟံ ယာစိတော ဌိတဂုဏေန။
ယတိနာ အဒန္တဂတိနာ၊ သုဗုဒ္ဓိနာ ဗုဒ္ဓဃောသေန။

ယံ အာရဘိ° ရစယိတုံ၊ အဋ္ဌကထံ သုနိပုဏေသု အတ္ထေသု။
သမ္မောဟဝိနောဒနတော၊ သမ္မောဟဝိနောဒနိ° နာမာ”တိ^၃ စ။

“ဗုဒ္ဓဃောသောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ
အယံ သမ္မောဟဝိနောဒနိ နာမ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာ”တိ^၄ စ။

ဣမာသု ပန တီသု ပဉ္စပကရဏဋ္ဌကထာယ နာမဝိသေသော နတ္ထိ
အာယာစကော စ န ပကာသိတော၊ ကေဝလံ အတ္တနော သဒ္ဓါယ ဝေ
သဇ္ဇောဒိတေန အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန သာ ကတာ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဝုတ္တံ
ဟေတံ တဿာ နိဂမနေ—

၁-အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၁-ပိဋ္ဌေ။

၃-အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၅၀၇-ပိဋ္ဌေ။

၂-အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၄၅၄-ပိဋ္ဌေ။

၄-အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၅၀၈-ပိဋ္ဌေ။

“ကုသလာဒိဓမ္မဘေဒံ၊ နိဿာယ နယေဟိ ဝိဝိဓဂဏနေဟိ။
ဝိတ္တာရေန္တော သတ္တမ-မဘိဓမ္မပ္ပကရဏံ သတ္တာ။
သုဝိဟိတသန္တိဋ္ဌာနော၊ ပဋ္ဌာနံ နာမ ယံ ပကာသေသိ။
သဒ္ဓါယ သမာရဒ္ဓါ၊ ယာ အဋ္ဌကထာ မယာ တဿာတိ” စ။

“တ္ထောဝတာ

သတ္တပ္ပကရဏံ နာထော၊ အဘိဓမ္မမဒေသယိ။
ဒေဝါတိဒေဝေါ ဒေဝါနံ၊ ဒေဝလောကမ္ဘိ ယံ ပုရေ။
တဿ အဋ္ဌကထာ ဒေသာ၊ သကလဿာပိ နိဋ္ဌတာ”တိ” စ။

“ဗုဒ္ဓဃောဃောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ
အယံ သကလဿာပိ အဘိဓမ္မဝိဋ္ဌကဿ အဋ္ဌကထာ”တိ” စ။

ဧကစ္စေ ပန အာရုဏိကာ ထေရာ “အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယော အာစရိယဗုဒ္ဓ-
ဃောဃောန ယာစိတော သံဃပါလဗုဒ္ဓမိတ္တဇောတိပါလာဒီနံ အညတရော
ထေရာ အကာသိ”တိ ဝဒန္တိ။ အယဉ္စ နေသံ ဝိစာရဏာ၊ အဋ္ဌသာလိနိ-
သဓမ္မာဟဝိနောဒနီသု “တာ ဗုဒ္ဓဃောဃောန ယာစိတော အကာသိ”တိ ဂန္ထ-
ကာရေန ဝုတ္တံ။ တေန ဉာယတိ “တက္ကာရကော အညော၊ အာစရိယ-
ဗုဒ္ဓဃောဃော ပန တာသု ယာစကပုဂ္ဂလောယေဝါ”တိ။ အာဂမဋ္ဌကထာသု
စ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောဃောန—

“သီလကထာ ဓုတဓမ္မာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စေဝ သဗ္ဗာနိ။ ပ။
ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မယာ သုပရိသုဉ္စံ။
ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမီ”တိ ၂—

ဧဝံ သီလကထာဒီနံ အတ္တနာ ဧဝံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တဘာဝေါ မယာတိပဒေန
ပကာသိတော။ အဋ္ဌသာလိနိယံ ပန—

“ကမ္မဋ္ဌာနာနိ သဗ္ဗာနိ၊ စရိယာဘိညာ ဝိပဿနာ။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပနိဒံ၊ ယသ္မာ သဗ္ဗံ ပကာသိတ”န္တိ ၃—

ဧဝံ မယာတိ ကတ္ထုပဒေန ဝိနာ ဝုတ္တံ။ တေနာပိ ဉာယတိ “ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-
ကာရကော အညော၊ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာကာရကော အညော”တိ။ ကိဉ္စာပိ
အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု အဘိယာစကော ဗုဒ္ဓဃောဃော ဘိက္ခုနာတိ စ ယတိနာတိ

စ ဣမေဟေဝ သာမညဂုဏပဒေဟိ ဝုတ္တော န ထေရေနာတိ သဂါရဝဂုဏပဒေန၊ တထာပိ သော “ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိနာ”တိ စ, “အဒန္တဂတိနာ သုဗုဒ္ဓိနာ”တိ စ ဣမေဟိ အဓိကဂုဏပဒေဟိ ထောမိတတ္တာ “ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိ- ကာရကော အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသောယေဝါ”တိ သက္ကာ ဂဟေတုံ။ သော ဟိ ဥပသမ္ပန္နကာလတောယေဝ ပဋ္ဌာယ ဂန္ထကောဝိဒေါ ပရိယတ္တိဝိသာရဒ- ဂုဏသမ္ပန္နော၊ တသ္မိဉ္စ ကာလေ ဦးဒသဝသော ဘဝေယျ၊ တသ္မာ ထေရေနာတိ န ဝုတ္တောတိ သက္ကာ ဂဟေတုန္တိ။

တံ ပန တေသံ အတိဝိစာရဏမတ္တမေဝ။ န ဟိ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော “တသ္မိ” ကာလေ ဦးဒသဝသော”တိ သက္ကာ ဂဟေတုံ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဂမနေပိ “ဗုဒ္ဓဃောသောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေနာ”တိ ဝစနတော၊ န စ “ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန၊ နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိနာ”တိ ဝါ, “အဒန္တဂတိနာ သုဗုဒ္ဓိနာ”တိ ဝါ ဧတ္တကေဟေဝ ဦးဟိ ဦးဟိ ဂုဏပဒေဟိ ထောမနေန သုထောမိတော ဟောတိ၊ အညဒတ္ထ၊ “နိပ္ပဘိကတခဇ္ဇောတော သမုဒေတိ ဒိဝါကရော”တိ ထောမနံ ဝိယ ဟောတိ။ နန အာစရိယေန အတ္တနော ဂန္ထနိဂမနေသု—

“ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝိရိယပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိ- ဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏ- သမတ္တေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္တာဂတေန တိပိဋကပရိယတ္တိဘေဒ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ အပ္ပဋိဟတဉ္ဇာဏပ္ပဘာဝေန မဟာ- ဝေယျာကရဏေနာ”တိအာဒိနာ—

အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကာနိ ဂုဏပဒါနိ ပကာသိတာနိ၊ သောယေဝ စ ပေါရာဏသီဟဋ္ဌကထာယော သဒ္ဓိပိတွာ အဘိနဝသင်္ဂဟဋ္ဌကထာနံ အာဒိ- ကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမော၊ အညေ ပန အဘိနဝဋ္ဌကထာကာရာ တသေဝံ အနုဝတ္တိတွာ အဝသေသမေကံ ဝါ ဒွေ ဝါ အဋ္ဌကထာယော အကံသု။ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု စ ယော ယော အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော၊ သော သော ယထာနုပ္ပတ္တဋ္ဌာနေ တတော ဂဟေတွာ တထေဝ ဝုတ္တော။ ဝိသေသတော ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ- ဝိဘင်္ဂခန္ဓာယတနဓာတုသစ္စဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာသု ဈာနကထာဝဏ္ဏနာသု စ အယ- မတ္ထော အတိဝိယ ပါကဋ္ဌော၊ ယောပိ စ တတ္ထ အပ္ပကော ကတိပယမတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေန ဝိသဒိသော သံဝဏ္ဏနာဘေဒေါ ဒိဿတိ၊ သောပိ အဘိဓမ္မိကာနံ မတာနုသာရေန ယထာ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော၊ တထေဝ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗျော။ ယထာ စ အဋ္ဌသာလိနိယံ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ

အတိဒေသော ဒိဿတိ^၁၊ တထေဝ သမန္တပါသာဒိကာယမ္ပိ အဋ္ဌသာလိနိယာ
 အတိဒေသော ဒိဿတေဝ^၂။ ယဒိ စ အဋ္ဌသာလိနိ အညေန ကတာ
 ဘဝေယျ၊ ကထံ တာသု အညမညာတိဒေသော သက္ကာ ကာတုံ။ တသ္မာ
 အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု အဘိယာစကော ဗုဒ္ဓဃောသော အာစရိယေန သမာန-
 နာမော ဣဋ္ဌဗုဒ္ဓဃောသောတိ ယာဝဇ္ဇတနာ အာစရိယပရမ္ပရာယ ဂဟိတော
 သောတတ္ထကိဂန္ထကာရကော အညောယေဝ၊ န အာစရိယမဟာဗုဒ္ဓဃော-
 သတ္ထေရော။ တေနေဝ တတ္ထ ဝုတ္တံ “ဘိက္ခုနာ”တိ စ “ယတိနာ”တိ စ။

ယဒိ ပန ဧတ္တကေန နိဋ္ဌံ န ဂစ္ဆေယျ၊ ဧဝမ္ပိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ—ကိန္နု ခေါ
 သံဃပါလာဒယော ထေရာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိနံ ကရဏတ္တာယ အာစရိယဗုဒ္ဓဃော-
 သတ္ထေရံ အာယာစမာနာ အတ္တနာ သမတ္ထတရောတိ သဒ္ဓဟန္တာ အာယာစန္တိ
 ဥဒါဟု အသဒ္ဓဟန္တာတိ? သဒ္ဓဟန္တာယေဝ အာယာစန္တိတိ ပါကဋ္ဌာယေဝါယ-
 မတ္ထော။ တထာ စ သတိ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော သယံ အညေဟိ
 သမတ္ထတရောဝ သမာနော ကသ္မာ အညံ အာယာစေယျ။ န ဟိ သဒ္ဓါသမ္ပန္နဿ
 ထာမသမ္ပန္နဿ ယောဗ္ဗနသမ္ပန္နဿ အာစရိယဿ သုန္ဓရတရံ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထံ
 ကာတုံ ဘာရိယံ ဘဝိဿတိ။ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု စ ဝုတ္တဝစနာနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-
 အာဂမဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တသံဝဏ္ဏနာဝစနေဟိ ဧကာကာရာနေဝ ဟောန္တိ။ ယဒိ
 စ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထံ အညော ကရေယျ၊ ကထမပိ တာဟိ ဝစနာကာရဿ
 ဝိသဒိသတာ ဘဝေယျ ဧဝ။ ဧတာသံ နိဂမနေ စ ဒဿိတေန “ဗုဒ္ဓဃောသောတိ
 ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ”တိ ဝစနေန “အာစရိယဗုဒ္ဓ-
 ဃောသေန ကတာ”တွေဝ ပါကဋ္ဌာ ဟောန္တိ၊ န အညေနာတိ။ ယေပိ “အညေန
 ကတာ”တိ ဝဒန္တိ၊ တေပိ “ဣမိနာ နာမ ထေရေနာ”တိ ဧကံသတော
 ဒဿေတုံ န သက္ကာန္တိ၊ တထာ ဒဿေတုဉ္စ လေသမတ္ထမ္ပိ သာကေဝစနံ န
 ဒိဿတိ။ တသ္မာ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယောပိ ဣဒါနိ အာစရိယေဟိ ဣဋ္ဌဗုဒ္ဓ-
 ဃောသောတိဝေါဟရိတေန ဗုဒ္ဓဃောသေန နာမဘိက္ခုနာယာစိတောဝိသုဒ္ဓိ-
 မဂ္ဂဝိနယာဂမဋ္ဌကထာနံ ကာရကော အာစရိယမဟာဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော-
 ယေဝ အကာသိတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္ထဗ္ဗန္တိ။

ယံ ပန မဟာဝံသေ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော သီဟဋ္ဌဒီပါဂမနတော ပုဗ္ဗေ
 ဇမ္ဗုဒီပေ ဝသနကာလေယေဝ အဋ္ဌသာလိနိ^၃ အကာသိ”တိ အဓိပ္ပါယေန—

၂၂၅။ “ဓမ္မသင်္ဂဏိယာကာသိ၊ ကစ္ဆံ သော အဋ္ဌသာလိနိ”န္တိ—

ဝုတ္တံ၊ တံ ဣဒါနိ ဒိဿမာနာယ အဋ္ဌသာလိနိယာ န သမေတိ။ တတ္ထ ဟိ ဂန္ဓာရဗ္ဗေယေဝ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အတိဒိသိတွာ ပစ္ဆာပိ သောစ၊ သမန္တပါသဒိကာ စ ဗဟူသု ဌာနေသု အတိဒိသိယန္တိ။ တသ္မာ တဿာ အာစရိယေန သီဟဋ္ဌဒီပံ ပတွာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဇ္ဈေဝ သမန္တပါသဒိကဉ္စ ကတွာ ပစ္ဆာယေဝ ကတဘာဝေါ အတိဝိယ ပါကဋ္ဌောတိ။

ကင်္ခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာကရဏံ

ကင်္ခါဝိတရဏီ^၁ နာမ ပါတိမောက္ခဋ္ဌကထံ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော သောဏတ္ထေရေန ယာစိတော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ သီဟဋ္ဌပါတိမောက္ခဋ္ဌကထာနယံ နိဿာယ ဧကမ္ပိ ပဒံ ပါဠိယာ ဝါ မဟာ-
ဝိဟာရဝါသီနံ ပေါရာဏဋ္ဌကထာဟိ ဝါ အဝိရောဓေတွာ အကာသိ။ တေန
ဝုတ္တံ တိဿံ အဋ္ဌကထာယံ—

“သူရတေန နိဝါတေန၊ သုစိသလ္လေခဝုတ္တိနာ။
ဝိနယာစာရယုတ္တေန၊ သောဏတ္ထေရေန ယာစိတော။
တတ္ထ သဉ္ဇာတကင်္ခါနံ၊ ဘိက္ခုနံ တဿ ဝဏ္ဏနံ။
ကင်္ခါဝိတရဏတ္ထာယ၊ ပရိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယံ။
မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။
ဝတ္ထယိဿာမိ နာမေန၊ ကင်္ခါဝိတရဏီ^၁ သုဘ”န္တိ^၁ စ။
“အာရဘိ” ယမဟံ သဗ္ဗံ၊ သီဟဋ္ဌဋ္ဌကထာနယံ။
မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။
နိဿာယ သာ အယံ နိဋ္ဌံ၊ ဂတာ အာဒါယ သဗ္ဗံသော။
သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာသာရံ၊ ပါဠိယတ္ထဉ္စ ဧကဝလံ။
န ဟေတ္ထ တံ ပဒံ အတ္ထိ၊ ယံ ဝိရုဇ္ဈေယျ ပါဠိယာ။
မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ပေါရာဏဋ္ဌကထာဟိ ဝါ”တိ^၂ စ။

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာကရဏံ

အပရာပိ တိဿော အဋ္ဌကထာယော သန္တိ ခုဒ္ဒကပါဌဋ္ဌကထာ ဓမ္မပဒ-
ဋ္ဌကထာ သုတ္တနိပါတဋ္ဌကထာ စာတိ၊ ယာ တာသု ဒိဿမာနနိဂမနဝသေန
အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေနော ကတာတိ ပညာယန္တိ။ တတ္ထ ပန ဝုတ္တဝစနာနိ

ကာနိဗ္ဗိ ကာနိဗ္ဗိ အာဂမဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တာကာရေန န ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဧကေ
ဝဒန္တိ “နေတာ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿာ”တိ။ ဧကစ္စေ ပန “အာစရိယဿ
ဥပထမ္ဘကတ္ထေရေဟိ ပဌမံ ကတာ၊ ပစ္ဆာ အာစရိယေန ဩသာနသောနေ-
ဝသေန ပရိယောသာပိတာ ဝါ ဘဝေယျ၊ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထံ အာယာစန္တေန
စူဠဗုဒ္ဓဃောသေန ဝါ ကတာ ဘဝေယျ”န္တိ ဝဒန္တိ။

တံ တထာ ဝါ ဟောတု အညထာ ဝါ၊ ဣဒါနိ ဧကန္တတော ဝိနိစ္ဆိနိတုံ
န သုကရမေဝ။ တသ္မာ တာသံ နိဂမနဝစနဝသေနေဝ ဧတ္ထ ပကာသယိဿာမ။
တာသုဟိ ဓမ္မပဒဋ္ဌကထံ ကုမာရကဿပတ္ထေရေန အာယာစိတော သိရိကုဋ္ဌဿ
(သိရိကုဋ္ဌဿ) ရညော ပါသာဒေ ဝိဟရန္တော ပရမ္ပရာဘတံ သိဟဋ္ဌ-
ဘာသာယ သဏ္ဌိတံ ပေါရာဏဋ္ဌကထံ ပါဠိဘာသာယ အာရောပေတွာ
ဝိတ္တာရဂတဉ္စ ဝစနက္ကမံ သမာသေတွာ ဂါထာသု အသံဝဏ္ဏိတပဒဗျဉ္စနာနိ
သံဝဏ္ဏေတွာ အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟိ တတ္ထ ဂန္ထာရမ္ဘေ—

“ပရမ္ပရာဘတာ တဿ၊ နိပုဏာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။
ယာ တမ္ပပဏ္ဏိဒီပမ္ပိ၊ ဒီပဘာသာယ သဏ္ဌိတာ။ပ။

ကုမာရကဿပေနာဟံ၊ ထေရေန ထိရစေတသာ။
သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိကာမေန၊ သက္ကစ္စံ အဘိယာစိတော။ပ။

တံ ဘာသံ အတိဝိတ္တာရဂတဉ္စ ဝစနက္ကမံ။
ပဟာယာရောပယိတွာန၊ တန္တိဘာသံ မနောရမံ။

ဂါထာနံ ဗျဉ္စနပဒံ၊ ယံ တတ္ထ န ဝိဘာဝိတံ။
ကေဝလံ တံ ဝိဘာဝေတွာ၊ သေသံ တမေဝ အတ္ထတော။
ဘာသန္တရေန ဘာသိဿ”န္တိ ၁—

နိဂမနေ စ ဝုတ္တံ—

“ဝိဟာရေ အဓိရာဇေန၊ ကာရိတမ္ပိ ကတညနာ။
ပါသာဒေ သိရိကုဋ္ဌဿ၊ ရညော ဝိဟရတာ မယာ”တိ ၂။

ဧတ္ထ စ သိရိကုဋ္ဌော နာမ သမန္တပါသာဒိကာနိဂမနေ သိရိပါလောတိ
ဝုတ္တော မဟာနာမောယေဝ ရာဇာတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ မဟေသိယာ
အာနယနံ သမာဒါပနမာရဗ္ဘ တေန ရညာ ဒိန္နေ ရူမရက္ခပဗ္ဗတဝိဟာရေ
ဝသန္တေန သာ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ မဟာဝံသေ—

၃၇၊ ၂၁၂။ “လောဟဒ္ဓါရ-ရလဂ္ဂါမ-ကောဋိပဿာဝနဝ္ဗယေ။
တယော ဝိဟာရေ ကာရေတွာ၊ ဘိက္ခူနံ အာယုတ္တရေ။

၂၁၃။ ဝိဟာရံ ကာရယိတွာန၊ ဓူမရက္ခမိ ပဗ္ဗတေ။
မဟေသိယာ’နယေနာ’ဒါ၊ ဘိက္ခူနံ ထေရဝါဒိန”န္တိ။

တဿ ပန ရညော ကာလေ သာ နိဋ္ဌာပိတာတိ န သက္ကာ ဂဟေတုံ။
တဿ ဟိ ရညော ဧကဝိသတိမဝဿေ သမန္တပါသာဒိကံ နိဋ္ဌာပေသိ။ သော
စ ရာဇာ ဒွါဝိသတိမဝဿေ ဒိဝဂံတော။ ဧတ္တန္တရေ သာမိကဧကဝဿေန
“စတဿော စ အာဂမဋ္ဌကထာယော တိဿော စ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယော
အယဉ္ဇ ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ”တိ သဗ္ဗာ တော န သက္ကာ နိဋ္ဌာပေတုန္တိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာဌကထာကရဏံ

ပရမတ္ထဇောတိကံ နာမ ခုဒ္ဒကပါဌဿ စေဝ သုတ္တနိပါတဿ စ အဋ္ဌကထံ
ကေနစိပိ အနာယာစိတော အတ္တနော ဣစ္ဆာဝသေနော အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ
ခုဒ္ဒကပါဌဋ္ဌကထာယ ဂန္ထာရမ္ဘေ—

“ဥတ္တမံ ဝန္တနေယျာနံ၊ ဝန္တိတွာ ရတနတ္ထယံ။
ခုဒ္ဒကာနံ ကရိဿာမိ၊ ကေသဉ္စိ အတ္ထဝဏ္ဏနံ။
ခုဒ္ဒကာနံ ဂမ္ဘီရတ္တာ၊ ကိဉ္စာပိ အတိဒုက္ကရာ။
ဝဏ္ဏနာ မာဒိသေနေသာ၊ အဗောဓန္တေန သာသနံ။
အဇ္ဇာပိ တု အဗ္ဘောဓိန္ဒော၊ ပုဗ္ဗာစရိယနိစ္ဆယော။
တထေဝ စ ဌိတံ ယသ္မာ၊ နဝဂံ သတ္ထုသာသနံ။
တသ္မာဟံ ကာတုမိစ္ဆာမိ၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ ဣမံ။
သာသနဉ္စေဝ နိဿာယ၊ ပေါရာဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယံ။
သဒ္ဓမ္မဗဟုမာနေန၊ နာတ္ထုက္ကံသနကမျတာ။
နာညေသံ ဝန္တနတ္ထာယ၊ တံ သုဏာထ သမာဟိတာ”တိ။

ဗဟူ ပန ဝိစက္ခဏာ ဣမာ အာရမ္ဘဂါထာယော ဝိစိနိတွာ “နေတံ
အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ ဝိယ ဝစနံ ဟောတိ”တိ ဝဒန္တိ။ အယဉ္ဇ နေသံ
ဝိစိနနာကာရော၊ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဟိ ယံ ကဉ္စိ ဂန္ထံ သီလာဒိဂုဏ-
သမ္ပန္နေန အညေန အာယာစိတောဝ ကရောတိ၊ ဣဝ ပန ကောစိပိ

အာယာစကော နတ္ထိ။ ပုနပိ အာစရိယော “ပေါရာဏသီဟဋ္ဌကထံ ဘာသာ-
ပရိဝတ္တနဝသေန ကရိဿာမီ”တိ စ “မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝါစနာမဂ္ဂံ နိဿာယ
ကရိဿာမီ”တိ စ ဧဝံ ပဋိညံကတွာဝ ကရေတိ၊ ဣမ ပန တာဒိသီပိ ပဋိညာ နတ္ထိ။
ပုနပိ အာစရိယော အတိဂန္ထိရတ္တာနံ စတုန္ဒဉ္စာဂမာနံ အဘိဓမ္မဿ စ
သံဝဏ္ဏနာရဗ္ဗေပိ ဒုက္ကရဘာဝံ န ကထေတိ၊ ဣမ ပန “သာသနံ အဗော-
ဓန္တေန မာဒိသေနာ”တိ အတ္တနာ သာသနဿ အဗုဒ္ဓဘာဝံ ပကာသေတွာ
“အတိဒုက္ကရာ”တိ စ ကထေတိ။ တဿ “နေတံ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ ဝိယ
ဝစန”န္တိ ဝဒန္တိ။ တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ၊ အာစရိယော ဟိ အတ္တနော
ဂန္တနိဂမနေသု “တိပိဋကပရိယတ္တိပ္ပဘေဒေ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ
အပ္ပဋိဟတဉ္စာပုဘာဝေနာ”တိ အတ္တနော ဉ္စာပုဘာဝံ ပကာသေသိ၊ သော
“သာသနံ အဗောဓန္တေန မာဒိသေန အတိဒုက္ကရာ”တိ ဤဒိသံ ဝစနံ န
ကထေယျယေဝါတိ။

ဇာတကဋ္ဌကထာကရဏံ

ဇာတကဋ္ဌကထာပိ စ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရေနေဝ ကတာတိ ဝဒန္တိ၊
ကာရဏံ ပနေတ္ထ န ဒိဿတိ။ သာ ပန အတ္ထဒဿိတ္ထေရေန စ ပုဒ္ဓမိတ္ထေ-
ရေန စ မဟိသာသကနိကာယိကေန စ ပုဒ္ဓဒေဝတ္ထေရေနာတိ တိဟိ ထေရေဟိ
အဘိယာစိတော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝါစနာမဂ္ဂံ နိဿာယ ကတာ။ ဣမိဿာပိ
နာမဝိသေသော နတ္ထိ။ ဝုတ္တံ ဟိမိဿာ အာရဗ္ဗေ—

“ပုဒ္ဓဝံသဿ ဧတဿ၊ ဣစ္ဆန္တေန စိရဋ္ဌိတိ”။
ယာစိတော အဘိဂန္ဓာန၊ ထေရေန အတ္ထဒဿိနာ။

အသံသဋ္ဌဝိဟာရေန၊ သဒါ သုဒ္ဓဝိဟာရိနာ။
တထေဝ ပုဒ္ဓမိတ္ထေန၊ သန္တစိတ္တေန ဝိညနာ။

မဟိသာသကဝံသမ္ပိ၊ သမ္ဘူတေန နယညနာ။
ပုဒ္ဓဒေဝေန စ တထာ၊ ဘိက္ခုနာ သုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ။

မဟာပုရိသစရိယာနံ၊ အာနုဘာဝံ အစိန္တိယံ။
တဿ ဝိဇ္ဇောတယန္တဿ၊ ဇာတကဿတ္ထဝဏ္ဏနံ။

မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။
ဘာသိဿံ ဘာသတော တံ မေ၊ သာဓု ဂဏန္တု သာဝေေါ”တိ။

တ္ထောဝတာ စ အာစရိယဗုဒ္ဓသောသတ္ထေရဿ ဂန္ထဘာဝေန ပါကဋ္ဌာဟိ သဗ္ဗဋ္ဌကထာဟိ သဟ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ကရဏပ္ပကာရော ဝိတ္တာရေန ဝိဘာဝိတော ဟောတိ။

သကလလောကပတ္တာရကာရဏံ

ကိသေသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ သကလလောကေ ပတ္တဇ္ဇောတိ? ပရိသုဒ္ဓပိဋက-
ပါဠိနိဿယဘာဝတော, သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟဘာဝတော, ပေါရာဏဋ္ဌကထာနံ
ဘာသာပရိဝတ္တနဘာဝတော, ပရသမယဝိဝဇ္ဇနတော, သကသမယဝိသုဒ္ဓိတော,
သီလဓုတင်္ဂသမထအဘိညာပညာပဘေဒါဒိနံ ပရိပုဏ္ဏဝိဘာဝတော, ယာဝ
အရဟတ္တာ ပဋိပတ္တိနယပရိဒီပနတော, ဥတ္တာနာနာကုလပဒဗျဉ္ဇနသင်္ခတဘာဝ-
တော, သုဝိညေယျတ္တဘာဝတော, ပဿာဒနိယာနံ ဒိဋ္ဌာနဂတာပါဒနသမတ္တာနံ
ဝတ္ထုနဉ္စ ဒီပနတောတိ ဧဝမာဒိဟိ အနေကသတေဟိ ဂုဏေဟိ ဒေသ သကလ-
လောကေ ပတ္တဇ္ဇော ဇာတော။

အယံ ဟိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဋ္ဌပရိသုဒ္ဓပါဠိပိဋကမေဝ နိဿာယ
ပဝတ္ထော၊ န မဟာသင်္ခိကာဒိနံ သတ္တရသန္ဓံ နိကာယာနံ ပိဋကံ၊ နပိ မဟာ-
ယာနိကာနံ ပိဋကံ။ သပရိဝါရံ သိက္ခတ္တယဉ္စ ဧတ္ထ ပရိပုဏ္ဏမေဝ သင်္ဂဟေတွာ
ဒဿိတံ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ အာစရိယေန အာဂမဋ္ဌကထာသု ဂန္ထာရမ္ဘေ—

“သီလကတာ ဓုတဓမ္မာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စေဝ သဗ္ဗာနိ။
စရိယာဝိဓာနသဟိတော၊ ဈာနသမာပတ္တိဝိတ္တာရော။
သဗ္ဗာ စ အဘိညာယော၊ ပညာသင်္ဂလနနိစ္ဆယော စေဝ။
ခန္ဓာဓာတာယတနိ၊ နိဗ္ဗိယာနိ အရိယာနိ စေဝ စတ္တာရိ။
သစ္စာနိ ဗစ္စယာကာရ၊ ဒေသနာ သုပရိသုဒ္ဓနိပုဏနယာ။
အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ စေဝ။
ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မယာ သုပရိသုဒ္ဓိ။
ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣမ ဝိစာရယိဿာမီ”တိ။

ယသ္မာ ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ စတုန္ဓံ အာဂမဋ္ဌကထာနံ အဝယဝဘာဝေန ကတော၊
တသ္မာ တာ ဝိယ ပေါရာဏသိဟဋ္ဌဋ္ဌကထာနံ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန
စေဝ ပုနပ္ပုနာဂတမတ္တာနံ သံခိပနဝသေန စ ပရသမယဝိဝဇ္ဇနဝသေန စ
မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ပရိသုဒ္ဓပိနိစ္ဆယသင်္ခါတဿ သကသမယဿ ဒီပနဝသေန
စ ကတော။ ဝုတ္တံ ဟေတံ အာစရိယေန—

“အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဋ္ဌဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
 တန္တိနယာနုစ္ဆရိကံ၊ အာရောပေန္တော ဝိဂတဒေါသံ။
 သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသပဒီပါနံ။
 သုနိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသီနံ။
 ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတ-မတ္ထံ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ”တိ^၁ စ။

“မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ဒေသ စတုန္ဒမြိ အာဂမာနဉ္စိ။
 ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာဘာသိတမတ္ထံ။
 ဣစ္စေဝ ကတော တသ္မာ၊ တမြိ ဂဟေတွာန သဒ္ဓိမေတာယ။
 အဋ္ဌကထာယ ဝိဇာနထ၊ ဒီဃာဂမနိဿိတံ အတ္ထ”န္တိ^၁ စ။

“သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ ဒေသာ။
 ကောသီတိပမာဏာယ၊ ပါဠိယာ ဘာဏဝါရေဟိ။
 ဧကေနသဋ္ဌိမတ္တော၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါပိ ဘာဏဝါရေဟိ။
 အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထာယ၊ အာဂမာနံ ကတော ယသ္မာ။
 တသ္မာ တေန သဟာယံ၊ အဋ္ဌကထာ ဘာဏဝါရဂဏနာယ။
 သုပရိမိတပရိစ္ဆိန္တံ၊ စတ္တာလီသံ သတံ ဟောတိ”တိ^၂ စ။

ယဒိ စာယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါအာစရိယေန အာဂမဋ္ဌကထာယော ဝိယ အကတွာ ပေါရာဏသီဟဋ္ဌကထာယော စ အနောလောကေတွာ ကေဝလံ အတ္တနော ဉ္ဈဏပ္ပဘာဝေနေဝ ကတော အဿ၊ နာယံ အာဂမဋ္ဌကထာနံ အဝယဝေါတိ ဂဟေတဗ္ဗော အဿ၊ အညဒတ္ထ၊ “အာဂမဋ္ဌကထာယော မဟာဋ္ဌကထာယ သာရဘူတာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ပန န တဿာ သာရဘူတော၊ ကေဝလံ အာစရိယဿ မတိယာဝ ကတော”တိ ဧဝမေဝ ဝတ္တဗ္ဗော အဿ။ ယသ္မာ ပန တထာ အကတွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ကတော၊ တသ္မာ အယမြိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ တာသံ အာဂမဋ္ဌကထာနံ ကရဏာကာရေနေဝ ကတောတိ စ၊ တတောယေဝ မဟာဋ္ဌကထာယ သာရဘူတောတိ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧကစ္စေ ပန ဝိစက္ခဏာ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ ဂန္တေသု ဥတ္တရပက္ခ- သာသနိကာနံ အဿဃောသနာဂဇ္ဇုနဝသုဗန္ဓုအာဒိနံ ဘိက္ခုနံ ဝိယ ပေါရာဏဂန္တေ အနိဿာယ အတ္တနော ဉ္ဈဏေနေဝ တက္ကေတွာ ဒဿိတံ ဓမ္မကထာဝိသေသံ အဒိသ္မာ အသန္တုဋ္ဌစိတ္တာ ဧဝံ ဝဒန္တိ “ဗုဒ္ဓဃောသဿ အညံ အနိဿာယ အတ္တနော ဉ္ဈဏပ္ပဘာဝေနေဝ အဘိနဝဂန္တုပ္ပါဒနံ န

ပဿာမာ”တိ။ တံ တေသံ ဂရဟာဝစနမ္ပိ သမာနံ ထေရဝါဒီနံ ပသံသာ-
 ဝစနမေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ။ ထေရဝါဒီနော ဟိ ဧဝံ ဇာနန္တိ “ဗုဒ္ဓေနဝ ဘဂဝတော
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒေသေတဗ္ဗော စေဝ ဓမ္မော ပညာပေတဗ္ဗော စ ဝိနယော
 အနဝသေသေန ဒေသိတော စေဝ ပညတ္တော စ၊ သောယေဝ ဓမ္မဝိနယော
 သဒ္ဓါသမ္ပန္နေဟိ ဘိက္ခုဟိ စေဝ ဂဟဋ္ဌေဟိ စ ယထာရဟံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗော၊
 န ‘တတော အညော ဓမ္မဝိနယော တက္ကေတွာ ဂဝေသေတဗ္ဗော။ ယဒိ
 ပန အညော ဓမ္မဝိနယော ကေနစိ တက္ကေတွာ ကထိတော အဿ၊ တံ
 တဿေဝ တက္ကိနော သာသနံ ဟောတိ န သတ္ထု သာသနံ။ ယံ ယံ ပန
 ဘဂဝတော ဓမ္မဝိနယေ ပဒဗျူဉ် အတ္ထတော အပါကဋ္ဌံ ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ
 ပေါရာဏကေဟိ ပဋိသန္တိဒါဆဋ္ဌဘိညာဒိဂုဏသမ္ပန္နေဟိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယ်
 ဇာနန္တေဟိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ သံဝဏ္ဏိတနယေန အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊
 န အတ္တနောမတိဝသေနာ”တိ။ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော စ တေသံ ထေရဝါဒီနံ
 အညတရော၊ သောပိ တထေဝ ဇာနာတိ။ ဝုတ္တံ စေတံ အာစရိယေန—

“ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော၊
 ယော တဿ ဝုတ္တေဟိ တထေဝ ဉ္ဗတော။
 သော ယေဟိ တေသံ မတိမစ္စဇန္တာ၊
 ယသ္မာ ပုရေ အဋ္ဌကထာ အကံသု။
 တသ္မာ ဟိ ယံ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ၊
 တံ ဝဇ္ဇယိတွာန ပမာဒလေခံ။
 သဗ္ဗမ္ပိ သိက္ခာသု သဂါရဝါနံ၊
 ယသ္မာ ပမာဏံ ဣဝ ပဏ္ဍိတာနံ။
 တတော စ ဘာသန္တရမေဝ ဟိတွာ၊
 ဝိတ္တာရမဂ္ဂဉ္စ သမာသယိတွာ။ပ။
 ယသ္မာ အယံ ဟေဿတိ ဝဏ္ဏနာပိ၊
 သက္ကစ္စ တသ္မာ အနုသိက္ခိတဗ္ဗော”တိ။

တေနဝ အာစရိယော ဘဂဝတော ဓမ္မဝိနယံ ဝါ ပေါရာဏဋ္ဌကထံ ဝါ
 အနိဿာယ အတ္တနော ဉ္ဗဏေန တက္ကေတွာ ဝါ အတ္တနာ ပရိစိတလောကီယ-
 ဂန္တေဟိ ဂဟေတွာ ဝါ န ကဉ္စိ ဂန္တိ အကာသိ။ ယဒိ ပန တာဒိသံ

ကရေယျ၊ တံ ထေရဝါဒီနော မဟာပဒေသသုတ္တေ^၁ ဝုတ္တနယေန “အဒ္ဓါ ဣဒံ န စေတတဿ ဘဂဝတော ဝစနံ၊ ဗုဒ္ဓဃောသဿ စ ထေရဿ ဒုဂ္ဂဟိတ”^၂ နှိ ဆဇ္ဇေယျံယေဝ။ ယတော စ ခေါ အယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ပေါရာဏဋ္ဌကထာနံ ဘာသာပရိဝတ္တနာဒိဝသေနော အာစရိယေန ကတော၊ တတောယေဝ ထေရဝါဒီနော တံ မဟာပဒေသသုတ္တေ ဝုတ္တနယေန “အဒ္ဓါ ဣဒံ တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ၊ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ စ ထေရဿ သုဂ္ဂဟိတ”^၃ နှိ သမ္ပုဋ္ဌန္တိ။ တေနာပါယံ သကလလောကေ ပတ္ထဇ္ဇော ဟောတိ။

သီလဓုတင်္ဂါဒီနံ ဝိဘာဂေါ စ ပဋိပတ္တိနယပရိဒီပနဉ္စ ပါကဋမေဝ။ တထာယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ သုဝိညေယျပဒဝါကျေဟိ စေတ အနာကုလပဒဝါကျေဟိ စ တန္တိနယာနုရူပါယ ပါဠိဂတိယာ သုဋ္ဌ၊ သင်္ခတော၊ တတောယေဝ စဿ အတ္ထောပိ သုဝိညေယျော ဟောတိ။ တသ္မာ တံ ဩလောကေန္တာ ဝိညူနော ဝိသုဒ္ဓဇ္ဈာသယာ ခဏေ ခဏေ အတ္ထပဋိသံဝေဒီနော စေတ ဓမ္မပဋိသံဝေဒီနော စ ဟုတွာ အနပ္ပကံ ပီတိသောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ။

အနေကာနိ စေတ္ထ ပသာဒါဝဟာနိ မဟာတိသတ္ထေရဝတ္ထု၊ အာဒီနိ ၂ သီဟဋ္ဌဝတ္ထု^၄ နိ စ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု၊ အာဒီနိ ၇ ဇမ္ဗုဒီပဝတ္ထု^၅ နိ စ ဒီပိတာနိ။ တာနိ ပဿိတွာ အနုဿရန္တာနံ သပ္ပုရိသာနံ ဗလဝပသာဒေါ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ “ကဒါ န ခေါ မယမ္ဗိ ဤဒိသာ ဘဝိဿာမာ”^၆ တိ ဒိဋ္ဌာနုဂတံ^၇ အာပဇ္ဇိတုကာမတာ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓပိဋကပါဠိနိဿယတာဒီဟိ အနေကသတေဟိ ဂုဏေဟိ အယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ သကလလောကေ ပတ္ထဇ္ဇော ဇာတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စာယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ဧဝံ အညာပိ အာစရိယေန ကတာ တိပိဋကသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယော ပေါရာဏဋ္ဌကထာနံ ဘာသာပရိဝတ္တနဘာဝါဒီဟိ ဂုဏေဟိ သကလလောကေ ပတ္ထဇ္ဇာယေဝ ဟောန္တိ။

တ္ထောဝတာ စ ပန ကိမတ္ထံ ကတောတိအာဒီနမ္ပိ ပဉ္စာနမတ္ထော ဝိတ္တာရေန ဝိဘာဝိတောဝ ဟောတိတိ။

တတ္ထေတံ ဝုစ္စတိ—

သင်္ဂဟဂါထာယော

- ၁။ သတ္တဝါနိယဿ သုခိဝရာန-
မာဒတ္တမိရိဋ္ဌပဒဿ ယဿ။
ပညာဒိဇာတာ လလိတာ ဂုဏာဘာ-
ဘာတေဝ လောကမှိ သတံ မဒါယ။
- ၂။ သ ဗုဒ္ဓဃောသာဝရဂ္ဂမိမာ၊
ဝိဒူန'မစ္စန္ဒသမာဒရာ'ဒါ။
သဘာဝဇံ ဗျတ္တိသသတ္တိလဒ္ဓိ၊
သိရိံ ဒဓာတေဝ သုဗုဒ္ဓဃောသော။
- ၃။ “သမ္ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌေ ပရိနိဗ္ဗုတသ္မိံ၊
သံဝစ္ဆရာနံ ဒသမေ သတမှိ။
ဇာတော”တိ ဉာတော ဝိဗုဓေဟိ ဗုဒ္ဓ-
ဃောသင်္ကရာ ပတ္တသမတ္တမာနိ။
- ၄။ ဝိညူ ဝိဒူ'မဿ ပုမဂ္ဂဇာတေ၊
သဉ္ဇာတတံ ဒက္ခိဏဒေသဘာဝေ။
ရမ္ဗေ'န္ဒိယသ္မိံ သုဇနာကရသ္မိံ၊
တတ္ထတ္ထမေသိန'မယံ ပတိတိ။
- ၅။ မောရဏ္ဍဂါမမှိ သ တတ္ထ ဇာတော၊
ပုညာနုတော ဝိပ္ပကုလမှိ သမ္မာ။
သုရဿ လောကတ္ထသမာဝဟတ္ထိ၊
ဥပ္ပဇနာယာ'ဒျရုဏောဝ ရံသိ။
- ၆။ သံဝဒ္ဓဗုဒ္ဓိ သ ပဝုဒ္ဓိပတ္တော၊
အာရာဓယံ ဉှတိဂဏံ သဒေဝ။
ဝေဒေသု ဝိဇ္ဇာသု တဒညသိပ္ပ-
ဂန္ဓေသုနာယာသပဝိဏတာ'ဂါ။
- ၇။ သုဒ္ဓါမိမုတ္တိန ဝိဝေစနေန၊
သာရောန'သာရောတိ ဝိဝိဉ္ဇမာနော။
ဝေဒေသု'သာရတ္တ'မဗုဇ္ဈိ ယသ္မာ၊
တုဋ္ဌိံ သ နာပဇ္ဇိ သုတေန သေန။

- ၈။ အန္တေသတော တဿ ပသတ္ထသာရံ၊
သဒ္ဓမ္မသာရာ သဝနေန လဒ္ဓေါ။
နိန္ဒောဝ ဗုဒ္ဓဿ သ သာသနမ္ပိ၊
ဥဿာဟဇာတော'ပဂမာယ တတ္ထ။
- ၉။ ဓမ္မာဘိလာသီ သ ဝိရောဓိ တတ္ထ၊
သံလဒ္ဓပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒေါ။
ထေရေ'ပသင်္ကမ္မ ဝိသုဒ္ဓထေရ-
ဝါဒီနိကာယမ္ပိ ပတိတပညေ။
- ၁၀။ တဒါ ဟိ'သုံ ဒက္ခိဏဇ္ဈန္ဒိယမ္ပိ၊
နိဝါသိနော ထေရိယဝံသဇာတာ။
တဒညဝါဒိ စ မုနိ မုနိန္ဒ-
မတံ ယထာလဒ္ဓိ ပကာသယန္တာ။
- ၁၁။ သဒ္ဓမ္မသာရာဓိဂမာယ ဘိယျော၊
ပါဠိ သမုဂ္ဂဏှိ ဇိနေရိတံ၊ သာ။
ဇိဂ္ဂလီလာ မနသာ'သိတာ'ဿ၊
လက္ခိဝ ပုညေ နိဝသံ ဗဘာသ။
- ၁၂။ ဧဝံ တမုဂ္ဂဏှ'မဗောဓိ သမ္မာ၊
“ဧကာယနောယံ သုဝိသုဒ္ဓိယာတိ။
မဂ္ဂေါ ဝိဝဇ္ဇာဓိဂမာယ” တတ္ထော-
ယျောဂံ သမာပဇ္ဇိ ပရံ ပရတ္ထိ။
- ၁၃။ သဘာဝပညာ မဟတိ စ သတ္ထ-
န္တရောပလဒ္ဓါ ဝိပုလာဝ ဝိဇ္ဇာ။
တေနဿ ဗုဒ္ဓေါတ္တိသမုဒ္ဓတိဏ္ဏေ၊
အကိစ္ဆသာမိတ္တပဘာဝ'မညာ။
- ၁၄။ ဗုဒ္ဓဿ ကိတ္တိဝ သုကိတ္တိသောသော၊
ဝတ္တိဿတေ'စ္စဿ ဂရူ ဝိယတ္တာ။
အတ္တာန္တိတံ နာမမကံသု ဗုဒ္ဓ-
သောသောတိ သမ္ပုဒ္ဓမတင်္ဂတဿ။

- ၁၅။ မယူရူတ၌ယပနုနသ္မိံ၊
 နိဝဿ ကဇ္ဇိ၌ပုရာဒိကေ စ။
 သ အန္တကာချာတသဒေသိယဌ-
 ကထံ သမုဂ္ဂဏှိ သမာဟိတက္ခော။
- ၁၆။ တာဝတ္ထကေနဿ သုမေဓသဿာ-
 သန္တုဌဗိက္ခဿ တတုတ္ထရိမ္ပိ။
 သမ္ပုဒ္ဓဝါဏီသု သမတ္တမတ္ထံ၊
 အညာတုမိစ္ဆာ မဟတီ အဇောယိ။
- ၁၇။ မဟာမဟိန္ဒာဒိဝသီဝရေဘိ၊
 သမာဘတာ ယာဌကထာ သသာရာ။
 သထေရဝါဒါ သုဝိနိစ္ဆယာ စ၊
 တဒါ ဝိဘာတာ ဝတ လင်္ကယာ'သုံ။
- ၁၈။ ပဝတ္ထိမေတံ ဝိဒိယ'ဿ မေတ-
 ဒဟောသိ “ယံ နူန'ဘိရာမလင်္ကံ။
 အလင်္ကရေန္တိ ရတနာကရံဝ၊
 ဥပေစ္စ သိက္ခေ'ဌကထာ မဟန္တိ။
- ၁၉။ တာ ဘာသယာ သိဟဋ္ဌိကာယ ရစ္စာ၊
 တန္တိ သမာရောပူ နဝံ ကရေယျံ။
 ဧဝံ ဘေသန္တရိယာန ဗုဒ္ဓ-
 မာနိနမတ္ထံ ခလု သာဓယေ”တိ။
- ၂၀။ ပုရေ စ လင်္ကာဂတသာသနံ ယံ၊
 သုနိဗ္ဗလိန္ဒူဝ ဟိမာဒိမုက္ခော။
 ပဘာသိ၊ ကိသ္မိန္တိ တဒါညဝါဒ-
 မနာကုလံ တာ'ကုလတံ ဇဂါမ။
- ၂၁။ ဇိနမိ နိဗ္ဗာနဂတေ ဟိ ဝဿ-
 သတန္တရေ သာသနိကာ သမဂ္ဂါ။
 သမာနဝါဒါ ဇိနသာသနမ္ပိ၊
 န ကောဓိ ဘေဒေါပိ တဒါ အဟောသိ။

- ၂၂။ ပစ္ဆာ စ သဒ္ဓမ္မဒုမာဟတေဘျ-
ဓမ္မေဟိ ဝါတေဟိ ပဋိစ္စ ပါပေ။
ဇာတေဟိ သံဝိဂ္ဂမနာ သမာယ၊
ထေရေ'သ'မုယျောဂမကံသု ဒဠ္ဋိ။
- ၂၃။ သင်္ခါတိယော ကစ္စ သုပေသလေဟိ၊
နိဂ္ဂယမာနာပိ ထိရေဟိ ဒဠ္ဋိ။
ဆိန္ဒာပိ ရုက္ခာ'သု ပုနောရဟာဝါ-
ကာသုံဝ ဓမ္မံ ဝိနယာ'ညထာ တေ။
- ၂၄။ နာနာဂဏာ တေ စ အနေကဝါဒါ၊
သံသဂ္ဂကာရာ ဇိနသာသနေ'သုံ။
ဝါဒေဘိ အညေဟိ ဇိနေရိတေဘျ-
သုဒ္ဓါယမာနာ ဝိနယဉ္စ ဓမ္မံ။
- ၂၅။ ဝါဒါ စ ဝါဒီ ပိဋကနိ တေသံ၊
လင်္ကံ မလင်္ကံဝ ကရံ'ပယာတာ။
ပဋိဂ္ဂဟေသုံ ပျာဏယာဒိဝါသီ။
နာညေ မဟာချာတဝိဟာရဝါသီ၊
- ၂၆။ ယထာ စ ဗုဒ္ဓါဘိဟိတာဝ ပါဠိ၊
တဒတ္ထသာရာ စ ဝသီဘိ ဉာတာ။
န “တေဓ ဝေါက္ကမ္မ ဝိသုဒ္ဓထေရ-
ဝါဒီ ဝိဝါဒီ”တိ ပဝတ္ထိ ကာစိ။
- ၂၇။ ဇီဝံဝ ရက္ခိံသု သထေရဝါဒံ၊
တန္တိံ တဒတ္ထဉ္စ သနိဏ္ဏယံ တေ။
တသ္မာ န သက္ကာဝ တဒညဝါဒိ-
ဝါဒေဘိ ဟန္တု ဝု'ပဂန္တုမဒ္ဓါ။
- ၂၈။ တံဝါဒသံဘေဒဘယဉ္စ မညယာ၊
“ဒုဒ္ဓါရဝေလာပိ ဘယေဟိ တန္တိနံ။
သမ္မောဟတာဒိဟိ ဘဝေ”တိ ပေါတ္တကံ၊
အာရောပျ သမ္မာ ပရိပါလယိံသု တေ။

- ၂၉။ တဒါ ဟိ တေသံ ပဋိဗာဟနေ ရဏ-
 ဝိဒံ သိက္ခံ ဇိနသာသနဒ္ဓရော။
 သ ဗုဒ္ဓဃောဃော မုနိ ဗုဒ္ဓိပါဠဝေါ၊
 ဂတော'သိ ဒီပံ ဝရတဗ္ဗပဏ္ဍိကံ။
- ၃၀။ လင်္ကံ ဥပေစ္စ သ မဟာဠကထာဏ္ဏဝဿ၊
 ပါရံ ပရံ ဝိတရဏေ ထိရနိဏ္ဏယောဝ။
 သံသုဒ္ဓဝံသဇနိဝါသမဟာဝိဟာရ-
 မာဂါ'ဗ္ဗရံ ဥဒယိန္ဒြ'ပသောဘယန္တော။
- ၃၁။ တသ္မိံ စ ဒက္ခိဏဒိသာယ ဝသီ သ တတ္ထ၊
 သောဘံ ပဓာနဃရသညိတပါရိဝေဏံ။
 ပါသာဒ'မုတ္တမ'မကာ သုဇနေဘိ သေဗျံ၊
 သန္တော မဟာနိဂမသာမိ သုစိဏ္ဏဓမ္မော။
- ၃၂။ သမ္မာ စ ယောဂမကရီ ဗုဓဗုဒ္ဓမိတ္တ-
 ထေရာဒိ'မန္တ'မုပယာတ'မနုနတန္တေ။
 သံသေဝိတော ဝိဝိဗြေယပဗုဒ္ဓိယာ သော၊
 သုတ္တာဘိဓမ္မဝိနယဠကထာသွ'နုနံ။
- ၃၃။ ဝေယျတ္တိယံ'သ သမယေ သမယန္တရေ စ၊
 ပညာယ ဒိသ္မ ဝိဝဋ္ဌံ နိဟိတမတ္ထံ။
 ထေရာ သမဂ္ဂဇိနမဂ္ဂမတာ'မတာသီ၊
 မညိ'သု နဂ္ဂရတနံ သုဒုလ္လဘန္တိ။
- ၃၄။ ဝိညာယ ဓမ္မဝိနယတ္ထယထိန္တဒါနေ၊
 စိန္တာမဏိတိ သုနိရူပိတဗုဒ္ဓိရူပံ။
 ယဿ'တ္ထ နိစ္ဆိတမနော ကဝိသံဃပါလ-
 ဣရုတ္တမော ဇနဟိတာယ နိယောဇယိ တံ။
- ၃၅။ “ကိဉ္စာပိ သန္တိ ဝိဝိဓာ ပဋိပတ္တိဂန္တော၊
 ကေသဉ္စိ ကိဉ္စိ တု န ဗုဒ္ဓမတာနုသာရံ။
 သံသုဒ္ဓထေရသမယေဟိ စ တေ ဝိရုဒ္ဓါ၊
 တသ္မာ ကရောတု ဝိမလံ ပဋိပတ္တိဂန္တံ”။

- ၃၆။ မေတ္တာဒယဗျာဒဝနံ ဇနဘူမိယံ'သ၊
သံဝဿတေ စ'ရိယမဂ္ဂဂမဂ္ဂ'မဂ္ဂံ။
သံသောဓနတ္ထ'မိတိ "ပတ္တိတထေရအာသံ၊
ပူရေဿ'မေတ"မိတိ ကာသိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ။
- ၃၇။ ဝိရာနုကမ္ပသတိယောဇိတဗုဒ္ဓိမာ သံ၊
ဩဂ္ဂယု၊ ဂယု စ' ခိလဋ္ဌကထာ သတန္တိ။
သာရံ သခေဒ'မနပေက္ခိယ သာဓုကံ သ၊
ယံ'ကာသိ၊ ကံ နု'ဓ န ရောစယတေ ဗုဓိံ သော။
- ၃၈။ ဝုတ္တေ'တ္ထ ဘာဝပရမာဝ သဘာဝဓမ္မာ၊
ဝတ္ထ။ စ ပီတိသုခဝေဒနိယာ'နိတာဝ။
ပုဏ္ဏောဝ သဗ္ဗပဋိပတ္တိနယေဟိ စေသော၊
ပုပ္ဖါဘိဗုလ္လပဝနံဝ ဝိရာဇတေ'ယံ။
- ၃၉။ ယံ ပဿိယာန ပရိကပ္ပိယ ရတန္တသာရ-
ဂန္တံ ဝိသုဒ္ဓိ'မာဘိယာတု'မပေက္ခမာနာ။
တံ သာရ'မာဒိယိတု'မာသု ပယုတ္တယုတ္တာ၊
ဒိသွာ ဟိ နန္ဒရတနံ နနု ဝဇ္ဇယေ န။
- ၄၀။ ကန္တာ ပဒါဝလိ'ဟ တန္တိနယာနုသာရာ၊
သာရာတိသာရနယပန္တိ ပသိဒ္ဓသိဒ္ဓါ။
အတ္တာ စ သန္တိနုဂမာယ တုလာယမာနော-
ယျောဂေန မေတ္တ ဟိ ဝိနာ ပဋိပတ္တိ ကာ'ညာ။
- ၄၁။ အာဘာတိ သတ္ထု စတုရာဂမမဇ္ဈဂေါ'ယံ-
အတ္ထေ ပကာသယိဟ ဘာဏုဝ နေကဒဗ္ဗေ။
မေဓာဝိပီတိဇနနံ'သ ဝိဓာန'မေတံ-
တိတံ ဟိ ယာဝ ကဝိဂေါစရ'မဿ ဉာဏံ။
- ၄၂။ ဒိဋ္ဌာဝ တိက္ခမတိ'မဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-
သမ္မာဒနေန သမုပါတ္တသုဓိပဒေဘိ။
တေနဿ ဗုဒ္ဓဝစနတ္ထဝိဘာဝနာယ၊
ပဗျတ္တသတ္တိ ဝိဒိတာ ဝိဒိတာဂမေဟိ။

- ၄၃။ ချာတံ ကဝိဘိ'ဓိဂတံ ယသ'မာဝဟေန၊
ထေရဿ သုဒ္ဓမတိ**ဗုဒ္ဓသိရိ**ဝှယဿ။
လောကတ္ထ'မာဝိကတပတ္ထန'မာဒိယာန၊
သမဗ္ဗ နိန္ဒဟဒယေန ဇနာန'မတ္ထေ။
- ၄၄။ သမ္ဗုဒ္ဓဘာဝဝိဒိတေနိ'မိနာ သမန္တ-
ပါသဒိကာဝှဝိနယဋ္ဌကထာ ပဏီတာ။
သုရော'ဒိတေ ဝိယ တယာ ဝိနယတ္ထမူဠာ-
မူဠိ ဘဝန္တိ ဇိနနိတိပထာ'ဓိဂန္တော။
- ၄၅။ လင်္ကာ အလင်္ကတိကတာဝ မဟာမဟိန္ဒ-
တ္ထေရေန ယာ စ ဝိနယဋ္ဌကထာ'ဘတာ, တံ။
ကန္တာယ သိဟဋ္ဌဂိရာယ ဂိရာယမာနာ၊
အစ္စန္တကန္တဗဟုလာ မုနယော ပုရာ'သုံ။
- ၄၆။ အညာ စ ပစ္စရိ-**ကုရုန္တိ**သမညိတာဒိ၊
ဒီပံ ပဒိပကရဏီ ဝိနယမှိ ယာ'သုံ။
သင်္ဂယှ တာသ'မဒိလတ္ထနယေ စ ထေရ-
ဝါဒေ စ မုတ္တရတနာနိဝ မေကသုတ္တေ။
- ၄၇။ တာဟေဝ သိဟဋ္ဌနိရုတ္တိယုတံ စ တန္တိ°၊
အာရောပိယာန ရုစိရံ အထ ဝိတ္ထတံ စ။
မဂ္ဂံ သမာသနဝသေန ယထာ သမတ္တ-
လောကေန ယာ ဂရုကတာ ကတမာနနာ'ကာ။
- ၄၈။ သုဒ္ဓန္ဓယာဂထဝိရာ စ ဝိသုဒ္ဓထေရ-
ဝါဒိ ဝိသုဒ္ဓဝိနယာဂမပုဇ္ဇဓမ္မာ။
သုဒ္ဓိံ ကရိ'သု န ယထေ'န္တိ တဒညဝါဒါ၊
ဣစ္စာဒိ'မာဝိကရိယာ'သိ နိဒါနမေတ္ထ။
- ၄၉။ ယသ္မိ° မနုညပဒပန္တိ သုဘာ သုဗောဓာ၊
အတ္တာ စ ပီတိသမ'ဝိမှယတာဒိဘာဝိ။
စိတြာ ဝိစိတြမတိဇာ ကဝိစိတ္တဟံသာ၊
တသ္မာ ရသာယတိ တဒတ္ထနုသာရိနံ ယံ။

- ၅၀။ အစွန္တသာဂရနိဘာ ဝိဝိဓာ နယတ္ထာ၊
သန္တေ'တ္ထ ယာ'သု ဝိနယဋ္ဌကထာ ပုရာဏာ။
တာသံ ယထာဘိမတပန္နိ သုတန္တိကတ္တံ၊
က်ဉ္စိ'ဿ ကိဉ္စိ ဗလဝီရ'ပဋိစ္စ ကာတုံ။
- ၅၁။ ဥဇယျာဂ'မဿ ကရုဏာပဟိတံ ပဋိစ္စ၊
ပညာသဟာယသဟိတံ ဗလဝံ စ ဒဠ္ဋံ။
လဒ္ဓါဝ ယာ နိဗ္ဗိလလောကမနုညဘူတာ၊
မေဓာဝိနံ'နုသဘဂါဝ ဝိရာဇတေ သာ။
- ၅၂။ ဝိညူဘိ ယာ “ဝိနယသာဂရပါရတိဏ္ဏေ”၊
သမ္ဘာဝိတာ “သုတရဏာယတိ သိဃဝါဟာ”။
ဣစ္စာဘိမာနိတဂုဏာ'ဇ္ဇ ရရာဇ ယာဝ၊
ကိ' ယံ ထိရံ လဟု ဝိနဿတိ ဒုပ္ပသယံ။
- ၅၃။ “ယာ ဗျာဝိနိ'ခိလနယဿ သုဗောဓိနိ စ၊
သောတူဘိ သေဝိတသဒါတနဓမ္မရင်္ဂံ”။
ကတွာန လောကပဟိတေ သဂုဏေ ဒဓန္တိ၊
ဌာတူ”တိ နဋ္ဌ'မုပဂါ'ဋ္ဌကထာ ပုရာဏာ။
- ၅၄။ ဇနာဘိသတ္တာယ ဒယာယ စောဒိတော၊
ဝိဆေဇ္ဇ ခေဒံ ဝိနယမိ သာဓုနံ။
အထာဂမာန'ဋ္ဌကထာဝိဓာနနေ၊
ရရံ ဒဓာတုံ'ဘိမုခါ'သိ သော သုဓိ။
- ၅၅။ ပဋ္ဌိဝ ဖုလ္လာဘိနတံ သုဘာဏုဘံ၊
လဒ္ဓါန ဖုလ္လံ'တိသယာ'သိ စေတနာ။
ဒါဌာဒိနာဂေန ထိရဂ္ဂမိမတာ၊
ယာ ပတ္ထိတာ'ရဗ္ဘ တဒတ္ထသိဇ္ဈနေ။
- ၅၆။ ဒိဃာဂမတ္ထေသု သဗုဒ္ဓိဝိက္ခမ-
မာဂဗ္ဗ သာရာဓိဂမာ **သုမင်္ဂလ-**
နာမာနုဂန္တာဝ **ဝိလာသိနိတိ** ယာ၊
သံဝဏ္ဏနာ လောကဟိတာယ သမ္ဘာဝိ။

သင်္ဂဟဂါထာယော

- ၅၇။ ဂမ္ဘီရမေဓာဝိသယာဂမမှိပိ၊
အာရဗ္ဗ ဗုဒ္ဓိံ”သ သုနိမ္မလိကတာ။
ဝိညာတဗုဒ္ဓါဘိမတာ ဗဟူ ဇနာ၊
အညတ္ထသာဓာ မဟတံ ဟိ ဗုဒ္ဓိယော။
- ၅၈။ သာ’နိတဝိဒ္ဓါက္ခိမနာ မနာယိတာ၊
ကန္တာဂမေ ဓမ္မသဘာယတေ သဒါ။
တေနော မညေ’ဟ တိရောကတာ တယာ၊
ကိံ သီဃဂ’ညတြ ပထညဂါမိကာ။
- ၅၉။ ပတွာ မဟန္တာ’မ္မရ’မဗ္ဗဒေါ ယထာ၊
လောကတ္ထသာဓိပိ မဟာသယံ မတိ။
တသ္မာ’ဿ သိဒ္ဓါ’ဌကထာပရမ္ပရာ၊
ဗုဒ္ဓိပ္ပဒါနာယ’ ဟုဝံ နဝါ နဝါ။
- ၆၀။ **ဗုဒ္ဓါဒိမိတ္တံ** ထိရသေဋ္ဌ’မုဒ္ဓိသံ၊
သံဝဏ္ဏနာ စာသိ **ပပဉ္စသူဒနိ**။
“သဗ္ဗတ္ထသာရေ ဇိနမဇ္ဈိမာဂမေ၊
လဒ္ဓါန ပီတိံ သုဇနာ သမေန္တျ”တိ။
- ၆၁။ ဥပ္ပဇ္ဇိ **“သာရတ္ထပကာသိနိ”**တိ ယာ၊
သာ **ဇောတိပါလဿ** ယထာဘိလာသိတံ။
လောကံ ယထာနာမိကသာရဒီပနာ၊
ဘာတာ’သိ သမ္မာပဋိပန္နပန္နဒါ။
- ၆၂။ သဗ္ဗုရိ ကာတုံ’သ မနောရထော ယယာ၊
အင်္ဂုတ္တရန္တာဂမမတ္ထဝဏ္ဏနာ။
တန္တာမဓေယျံ သုဇနံ စ **ဇိဝကံ**၊
သော **ဇောတိပါလံ** စ ပသတ္ထမိတိမံ။
- ၆၃။ ဥဒ္ဓိဿ ယံ’ကာသိ ပဝိဏတံ ကရံ၊
ဗုဒ္ဓါဒိသံသေဗျသုမဂ္ဂဒဿနေ။
သဒ္ဓမ္မပုပ္ဖါန’ ဝနာယိတာ’သိ သာ၊
ဝိဒ္ဓါလိသံဃဿ သဒါဝဂါဟဏာ။

- ၆၄။ ယေန'တ္ထလဒ္ဓိံ ပဇဟန္တ၊ သာဓဝေါ၊
 ဒုဗ္ဗောဓဓမ္မေ စ သဘာဝဒီပနေး။
 ဗုဇ္ဈန္တ၊ ဣစ္စာသိ'ဘိဓမ္မသာဂရော၊
 တတ္ထာ'ဝတာရံ သုကရေန သာမိနီ။
- ၆၅။ မေဓာဝိလာသာ'ဿ'ဟုဝု'ဌသာလိနိ၊
 ကန္တာ စ သမ္ဘောဟဝိနောဒနီတိ ယာ။
 တာ ဗုဒ္ဓဃောသောတိ သတုလျနာမိက-
 မာဂမ္မ ဇာတာ သုဇနတ္ထသာမိနီ။
- ၆၆။ အညာ စ ပဉ္စဌကထာ'ဘိဓမ္မဇေ၊
 ဘာဝေ နိဓာယေ'တ္ထ ယထာ'ဿ သုတ္တရာ။
 ဂမ္ဘီရမက္ခေသု ပဝိဒ္ဓဗုဒ္ဓိတံ၊
 သမ္မာဒနီ သတ္ထု'တုလတ္တဒီပနီ။
- ၆၇။ သောဏာဂ္ဂထေရဿ ပဋိစ္စ ယာစနံ၊
 တာ ယာယ ကင်္ခါ ဝိတရန္တိ ဘိက္ခဝေါ။
 ယာ ပါတိမောက္ခမ္ပိ၊ တဒန္တယာဂ္ဂယံ၊
 သံဝဏ္ဏနံ'ကာသိ သ ဝိမတံ ဝရော။
- ၆၈။ သမတ္ထလောကဌဝိဘာဝိရဉ္စနာ၊
 ကတေ'မိနာ ဓမ္မပဒဿ ဝဏ္ဏနာ။
 ထိရံ သမုဒ္ဓိဿ ကုမာရကဿပံ၊
 သတံ မနံ ဝိတိပဖုလ္လိတံ ယယာ။
- ၆၉။ အညာ'ဿ ယာ သုတ္တနိပါတ-ခုဒ္ဒက-
 ပါဌတ္ထဒါတာ ပရမတ္ထဇောတိကာ။
 သံဝဏ္ဏနာ ဇာတကတန္တိ မဏ္ဍနာ၊
 တာ ဟောန္တိ လောကဿ ဟိတပ္ပဒီပိနီ။
- ၇၀။ နိဿေသလောကမ္ပိ ပစာရဏိစ္ဆာ၊
 လင်္ကာဂတာန'ဌကထာန'မဒ္ဓါ။
 ယာ ထေရဝါဒီန'မပူရိ ဗုဒ္ဓ-
 ဃောသဂ္ဂထေရဿ ပဘာဝလဒ္ဓါ။

သင်္ဂဟဂါထာယော

- ၇၁။ ဘဒ္ဒိသ နာမံ စ, ဂုဏာ မနုညာ၊
 သမဂ္ဂဂါမိ'နုကရောန္တိ တေသံ။
 သသင်္ကသူရာ ဟိ သဒါတနာ ယေ၊
 လောကံ ပမောဒံ စ ကရံ စရန္တိ။
- ၇၂။ **သုဗုဒ္ဓဗောဓဿ** ဝိဘာဝိသတ္တိ-
 ပဗျတ္တိ'မာရဗ္ဗ ထိရာသဘဿ။
 သမဂ္ဂလောကော ဟိ သုထေရဝါဒေ၊
 မာနံ ပဝဇေသိ အနညဇာတံ။
- ၇၃။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ နာမံ ဘုဝနမှိ ယာဝ၊
သုဗုဒ္ဓဗောဓဿ သိယာ န ကိဉ္စိ။
 လဒ္ဓါ ဟိ သာရူဘိ မဟောပကာရာ၊
 မဟဿဝိတ္တာနိဝ တံသကာသာ။
- ၇၄။ ဒီယေထ ဝဏ္ဏော န သမုဒ္ဓဇောပိ၊
 နန္ဒ'ဿ နေကာ ဟိ ဂုဏာ အနန္တာ။
 ကော နု'ဒ္ဓရေယျာ' ခိလသာဂရောဒေ၊
 တထာပိ မညန္တ သုမိ သဒါ တေတိ။

ဆဋ္ဌသင်္ဂါတိဘာရနိတ္တာရကသံဃသမိတိယာ ပကာသိတာယံ
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၅၀၃-ဗုဒ္ဓဝဿ

၁၉၆၀-ခရိတ္တဝဿ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာယံ

လက္ခိတဗ္ဗနာမာဒိနိ အနုက္ခမဏိကာ

ပဒါနုက္ခမော	ပိဋကော်	ပဒါနုက္ခမော	ပိဋကော်
[အ]		[အ]	
အက္ခရသာရိယ	၂၄	အဗ္ဗဿာမဏေရသိလာကာလ	၂၉
အဂ္ဂညသုတ္တ	၉	အရိယဝံသကထာ	၃၉
အင်္ဂုလိမာလပိဋက	၂၃၊၂၄	အသောကရညောကာလ	၁၈၊၂၃
အညမညာတိဒေသ	၄၈၊၅၄	အသောကာရာမ	၁၉
အညမဟာသံဃိက	၂၃၊၂၄	အဿဃောသ	၁၆၊၃၀၊၆၀
အဋ္ဌသာလိနီ	၂၊၅၁	[အာ]	
အတိဝိစာရဏ	၅၃	အာဂမဋ္ဌကထာကရဏံ	၄၈
အတ္ထဒဿိတ္ထေရ	၅၈	အာဂမဋ္ဌကထာဝယဝဘာဝ	၃၉
အဒ္ဓါနုက္ခမကထာ	၂၉	အာစရိယအနုရုဒ္ဓ	၁၅၊၃၂
အဓမ္မဝါဒုပ္ပတ္တိ	၂၃	အာစရိယဓမ္မပါလ	၁၅၊၃၂
အနုရာဓပုရ	၁၊၇	အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ	
အနုရာဓရာဇဓာနီ	၂၂	ဥပ္ပတ္တိ	၁၊၃၄
အနုရုဒ္ဓ	၁၅	အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ	
အနုရုဒ္ဓ(အာစရိယ)	၁၅၊၃၂	ဇာတိဂါမ	၃၃
အန္ဓက(ဂဏ)	၂၃၊၂၄	အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တ	၃၂
အန္ဓကဋ္ဌကထာ	၃၃၊၃၄၊၃၅	အာယာစနကာရဏံ	၃၇
အန္ဓကရဋ္ဌ	၃၃	အာလောကလေဏ	၂၂
အန္ဓကရဋ္ဌိက	၃၃	အာဠာကဂဇ္ဇိတ	၂၃၊၂၄
အပရသေလိယ	၂၃	[ဣ]	
အဗုဒ္ဓဝစန	၂၄	ဣန္ဒြောစိနရဋ္ဌ	၃၁
အဘယဂိရိနိကာယုပ္ပတ္တိ	၂၀	[ဥ]	
အဘယဂိရိဝါသီ	၂၁၊၂၂၊၂၅၊ ၂၉၊၃၄	ဥပတိဿတ္ထေရ	၄၀
အဘယဂိရိပိဟာရ	၂၁၊၂၆၊၂၈၊၃၀	ဥရဂနဂရ	၃၂
အဘိတ္ထုတိဝစန	၄၅၊၄၈	ဥဿိလိယာတိဿ	၂၅
အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၁		

ပဒါနုတ္တမော	ပိဋကော်	ပဒါနုတ္တမော	ပိဋကော်
[ဇ]		[ခ]	
ဧကစ္ဆေ အာရုဏိကဝါဒ	၃၄၊ ၅၂	ခေဋ္ဌ	၃၃
ဧကစ္ဆေ ဝိစက္ခဏာ	၆၀	ခေဋ္ဌာ	၃၃
ဧကဗျောဟာရိက	၁၇		
[ဩ]		[ဓ]	
ဩဝါဒါနုသာသနိဒါန	၁၂	ဂရဟာ (ပရေသံ)	၆၁
[က]		ဂုဏဘဒြ	၄၁
ကင်္ခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၅	ဂုန္တာဇနပဒ	၃၀၊ ၃၃
ကဉ္စိပုရ	၃၂၊ ၃၄၊ ၄၉	ဂုန္ဒလပလ္လိ	၃၃
ကဉ္စိဝရရဋ္ဌ	၃၂	ဂုန္ဒလု	၃၃
ကဉ္စိဝရမ်	၃၂	ဂူဠမဂ္ဂ	၂၄
ကထာဝတ္ထု	၂၀	ဂူဠမဟောသမ	၂၄
ကပ္ပဂန္ထ	၂၄	ဂူဠဝိနယ	၂၄
ကပိလ (အမစ္စ)	၂၅	ဂူဠဝေဿန္တရ	၂၃၊ ၂၄
ကဗ္ဗသတ္ထ	၁၅	ဂေါကုလိက	၁၇
ကဗ္ဗသတ္ထဝိစာရဏာ	၁၅	ဂေါဌာဘယ	၂၃၊ ၂၅၊ ၂၆
ကရဏပ္ပကာရ	၃၉	[စ - ဆ]	
ကလမ္ဗနဒီ	၇	စိနရဋ္ဌ	၂၉၊ ၄၁
ကလိင်္ဂရဋ္ဌ	၃၄	စူဠပစ္စရိ (အဋ္ဌကထာ)	၃၅၊ ၃၆
ကဿပိယ	၁၇	စူဠဗုဒ္ဓဃောသ	၅၄
ကာဝိရပဋ္ဌန	၂၆	စူဠဝံသ	၁
ကာဝေရိနဂရ	၃၂	စေတိယဝါဒီ	၁၇၊ ၃၀
ကုမာရကဿပတ္ထေရ	၅၆	ဆန္ဒာဂါရိက	၁၇
ကုရုန္ဒီ (အဋ္ဌကထာ)	၆၊ ၃၅	[ဇ]	
ကုသိနာရ	၇	ဇမ္ဗုဒ္ဓိပ	၅
ကုဟကတိဿတ္ထေရ	၂၉	ဇာတကဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၀
ကောတနေမလီ	၃၃	ဇာတိဒေသဝိစာရဏာ	၅
ကောသမ္ဘိ	၂၃	ဇီဝက (ဥပါသက)	၄၉၊ ၅၀
		ဇေဋ္ဌတိဿ	၂၆

ပဒါနုက္ခမော ပိဋကော

[၇-၉]

ဇေတဝနဝါသီနိကာယုပ္ပတ္တိ	၂၉
ဇေတဝနဝါသီ	၂၉
ဇေတဝနဝိဟာရ	၂၆၊ ၂၉
ဇောတိပါလတ္ထေရ	၃၂၊ ၄၉
ဇောတိဝနုယျာန	၂၉
ဉာဏောဒယ	၂

[၈]

တက္ကိနောသာသနံ	၆၁
တန္တရန္တ	၂၄
တန္တိဿယော	၃၀
တလိုင်းဇူတိ	၃၁
တိပေဋက	၄၂
တေလင်္ဂ	၃၁
တေလင်္ဂဇောတိက	၃၁

[၉]

ထူပါရာမ	၇
ထေရဝါဒ	၁၇
ထေရဝါဒဂဏ	၁၇
ထေရဝါဒပိဋက	၃၀
ထေရဝါဒီ	၂၀၊ ၆၁

[၁၀]

ဒက္ခိဏန္တိယရဋ္ဌိက	၃၃
ဒက္ခိဏန္တိယရဋ္ဌိကဘာဝယုတ္တိ	၃၁
ဒမိဋ္ဌရာဇ	၂၁
ဒါဌာဓာတု	၃၄
ဒါဌာနာဂတ္ထေရ	၄၀၊ ၄၉
ဒိဃကာရာယန (အမစ္စ)	၂၂
ဒီပဝံသ	၁၀၊ ၃၅
ဒေဝါနံပိယတိဿရာဇ	၂၀

ပဒါနုက္ခမော

[၁၁]

ဓမ္မဂုတ္တိက	၁၇
ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၅
ဓမ္မပါလ	၁၅
ဓမ္မပါလ (အာစရိယ)	၁၅၊ ၃၂
ဓမ္မရုစိနိကာယ	၂၁၊ ၂၅
ဓမ္မရုစိနိကာယိက	၂၂၊ ၂၅
ဓမ္မရုစိနိကာယုပ္ပတ္တိ	၂၁
ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တဝတ္ထု	၆၂
ဓမ္မာနန္ဒ	၅၊ ၁၅၊ ၃၁
ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္ဘိ	၅၊ ၃၁
ဓမ္မောတ္တရိယ	၁၇
ဓူမရက္ခပဗ္ဗတဝိဟာရ	၅၆၊ ၅၇

[၁၂]

နတ္ထိ မဟာပစ္စရိအာဒိကာ

သုတ္တာဘိဓမ္မေသု

န သတ္ထု သာသနံ	၆၁
နာဂဇ္ဇန (ဘိက္ခု)	၁၆၊ ၃၀၊ ၆၀
နာဂါရဇနကောဏ္ဍ	၃၀၊ ၃၃
နာလန္ဒာ	၂၃
နိကာယသင်္ဂဟ	၂၄
နိဿယ (ပကာသနံ)	၃၀
နိဿယဋ္ဌကထာဝိဘာဝနာ	၄၄
နေမလီ	၃၃

[၁၃]

ပဉ္စပကရဏဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၁
ပညတ္တိဓုတင်္ဂ	၄၁
ပတဇ္ဇလိ	၁၂

ပဒါနုတ္တမော	ပိဋကော်
[ပ]	
ပတဇ္ဇလိဝါဒ	၁၂၊ ၁၃
ပတဇ္ဇလိဝါဒဝိစာရဏာ	၁၂
ပပဇ္ဇသုဒ္ဓါနီ	၈၊ ၃၂၊ ၄၉
ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂဂဏ္ဍိပဒ	၄၄
ပရမတ္ထဇောတိကာဌကထာ- ကရဏံ	၅၇
ပရမတ္ထမဇ္ဈိမသုဒ္ဓါကော	၄၀
ပရိတ္တဌကထာ	၃
ပသံသာ (ထေရဝါဒီနံ)	၆၁
ပါဠိလိပုတ္တ	၂၃
ပုဗ္ဗသေလိယ	၂၃
ပုရိသသုတ္တ	၉
ပေဋက	၄၂
ပေါတ္တကာရောပန	၂၂
ပေါရာဏဝစနဒဿနံ	၄၅
[ဖ]	
ဖာဟိယမဒ္ဓါနုတ္တမကထာ	၂၉
ဖာဟိယံ (စိနဘိက္ခု)	၂၉၊ ၃၀၊ ၃၄
[ဗ]	
ဗန္ဓုပါဒါပစ္စာ	၉
ဗဟလမသုတိဿတ္ထေရ	၂၁
ဗာဟုလိက (ဂဏ)	၁၇
ဗာဟုသစ္စရုဏမက္ခနံ	၁၅
ဗုဒ္ဓဂယာ	၅
ဗုဒ္ဓဃောသကထာ (မဟာဝံသ)	၂
ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိ	၄၊ ၃၁၊ ၄၇
ဗုဒ္ဓဒတ္တ (အာစရိယ)	၃၂
ဗုဒ္ဓဒေဝတ္ထေရ	၅၈
ဗုဒ္ဓမိတ္တတ္ထေရ	၃၂၊ ၃၅၊ ၄၉၊ ၅၈

ပဒါနုတ္တမော	ပိဋကော်
[ဗ]	
ဗုဒ္ဓသိရိတ္ထေရ	၄၆၊ ၄၇
ဗောဓိမဏ္ဍသမိပ	၂၊ ၅၊ ၃၁၊ ၃၂၊ ၃၃
ဗြာဟ္မဏကုလဝိစာရဏာ	၉
ဗြာဟ္မဏတိဿ	၂၀
[ဘ]	
ဘဒ္ဒယာနိက	၁၇
ဘာတိယရာဇကောလ	၂၂
ဘာရတ	၁၅
ဘာရဒွါဇ	၁၀
တြုနဟာ	၁၁
[မ]	
မနောရထပူရဏီ	၃၂၊ ၄၉
မယူရဒူတပဋ္ဌန	၃၂၊ ၃၄၊ ၄၉
မယူရရူပပဋ္ဌန	၃၂
မယူရသုတ္တပဋ္ဌန	၃၂
မရမ္မရဋ္ဌ	၃၁၊ ၃၂
မရမ္မရဋ္ဌိက	၃၃
မရမ္မရဋ္ဌိကဘာဝကထာ	၃၁
မလယဇနပဒ	၂၂၊ ၂၇
မဟာကဗ္ဗသတ္တ	၁၅
မဟာဂင်္ဂါ	၈
မဟာဌကထာ	၆၊ ၃၅
မဟာတိပိဋကတ္ထေရ	၂၁
မဟာတိဿတ္ထေရ	၂၁၊ ၆၂
မဟာနာမ (ရာဇာ)	၆၊ ၃၄၊ ၄၆၊ ၅၆
မဟာနိဒ္ဒေသ	၂၁
မဟာပစ္စရီ (အဋ္ဌကထာ)	၆၊ ၃၅
မဟာပဒေသသုတ္တ	၆၂

လက်တဗ္ဗနာမာဒိနံ အနုက္ကမဏိကာ

၇၉

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋကော်
[မ]	
မဟာဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရ	၅၄
မဟာဗောဓိ	၄၁၅
မဟာဘာရတ	၁၅
မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရ	၇၂၂၀၂၄
မဟာမေဃဝနုယျာန	၂၀
မဟာယာနနိကာယ	၃၀
မဟာယာနပိဋက	၂၉၂၀
မဟာယာနိကနယဝိစာရဏာ	၁၆
မဟာယာနိကပိဋက	၂၅
မဟာရက္ခိတတ္ထေရ	၂၁
မဟာဝိဟာရ	၁၂၃၂၀၂၇၀၂၉၂ ၃၀၂၃၅၂၃၇
မဟာဝိဟာရနာသနံ	၂၀
မဟာဝေလိဂင်္ဂါ	၈
မဟာဝံသ	၁၂၃၁၄၅၂၄၇၂၅၄
မဟာဝံသဗုဒ္ဓဃောသကထာ	၂
မဟာသင်္ဃိက	၁၇၂၂၃၂၃၀
မဟာသေနရာဇာ	၆၂၆၂၃၇
မဟိန္ဒ	၃
မဟိသာသက	၁၇
မဟိသာသကဂန္ထ	၄၄
မဟိသာသကနိကာယိက	၄၄၁၅၈
မဟိသာသကပိဋက	၂၉
မာဂဏ္ဍိယ	၁၀၂၁၁
မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏ	၁၂
မာတုလနဂရ	၂၂
မိဒ္ဓရူပ	၄၂
မိလာပေါရ်	၃၂
မူလဋ္ဌကထာ	၅၀
မေဃဝဏ္ဏဘာယ (အမစ္စ)	၂၈

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋကော်
[မ]	
မေတ္တေယျ	၅
မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရ	၁၉၂၀
မောရဏ္ဏခေဋက	၃၃
မောရဏ္ဏဂါမ	၃၃
[ခ]	
ရဋ္ဌပါလဂဇ္ဇိတ	၂၃၂၄
ရတနကုဋ	၂၄
ရာဇဂဟ	၂၃
ရာဇဂိရိက (နိကာယ)	၂၃
ရာဇမာတုဝိဟာရ	၇
ရာမာယန	၁၅
ရေဝတ (ထေရ)	၂၂၃၃၄
ရောဟဏဇနပဒ	၂၇
[လ]	
လင်္ကာဒီပ	၂၀၂၄
[ဝ]	
ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ	၃၅
ဝဇီပုတ္တက (ဂဏ)	၁၇၂၁၂၅
ဝဇ္ဇဂါမဏိရာဇာ	၂၀၂၁၃၇
ဝဏ္ဏပိဋက	၂၃၂၄
ဝသဘရာဇကောလ	၆၂၃၇၂၄၆
ဝသုဗန္ဓု	၆၀
ဝါဇီရိယ (နိကာယ)	၂၄
ဝါသေဋ္ဌ	၉
ဝိနယဋ္ဌကထာကရဏံ	၄၆
ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ	၃၅
ဝိမုတ္တိမဂ္ဂပကရဏ	၄၀၂၄၄

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာယံ

ပဒါနုတ္တမော	ပိဋကော်	ပဒါနုတ္တမော	ပိဋကော်
[ဝ]		[သ]	
ဝိသုဒ္ဓိကထာ	၃၉	သမ္မောဟဝိနောဒနီ	၅၁
ဝိသုဒ္ဓိတ္ထေရဝါဒ	၁၇	သာဂလတ္ထေရ	၂၅
ဝိသုဒ္ဓိတ္ထေရဝါဒီ	၂၀	သာဂလိယ	၂၅၊ ၂၉
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ကရဏံ	၃၇	သာဂလိယနိကာယုပ္ပတ္တိ	၂၅
ဝေတုလ္လ (နိကာယ)	၂၃	သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ	၃၅
ဝေတုလ္လပိဋက	၂၄၊ ၂၅၊ ၂၆	သာရတ္ထပ္ပကာသိနီ	၇၊ ၂၄၊ ၄၉
ဝေတုလ္လဝါဒ ၁၉၊ ၂၄၊ ၂၅၊ ၂၆၊ ၂၇၊ ၂၈		သာသနပဝတ္တိက္ကမ	၁၇
ဝေတုလ္လဝါဒနိဂ္ဂဟ	၂၅၊ ၂၆	သိဒ္ဓတ္ထိက (နိကာယ)	၂၃
ဝေတုလ္လဝါဒီ	၂၄၊ ၂၅၊ ၂၉	သိရိကုဋ (ရာဇာ)	၅၆
ဝေဒဂန္ထ	၁၃၊ ၁၄	သိရိနိဝါသ	၄၇
ဝေဒလ္လပိဋက	၂၄	သိရိပါလ	၄၆၊ ၄၇၊ ၅၆
ဝေပုလ္လ	၂၄	သိရိမေဃဝဏ္ဏရာဇကောလ	၃၄
ဝေါဟာရကထိဿ	၂၃၊ ၂၅	သီဟဋ္ဌ	၃
[သ]		သီဟဋ္ဌဒီပ	၁၊ ၂၀၊ ၂၂၊ ၂၅၊ ၂၆၊ ၂၉၊ ၃၁၊ ၃၄၊ ၃၅
သံဃပါလ (ထေရ)	၁၊ ၃၊ ၃၆၊ ၃၇	သုတ္တဝါဒီ (ဂဏ)	၁၇
သံဃပါလ (ဘိက္ခု)	၄၁	သုတ္တာဘိဓမ္မေသု	
သံဃမိတ္တ	၂၆၊ ၂၈	မဟာပစ္စရိအာဒိကာ နတ္ထိ	၅၁
သကလလောကပတ္တာရကာရဏံ	၅၉	သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ	၇၊ ၈၊ ၁၃၊ ၄၈၊ ၄၉
သင်္ကန္တိက (ဂဏ)	၁၄	သောဏတ္ထေရ	၅၅
သင်္ခေပဋ္ဌကထာ	၃၅၊ ၃၆	သောတတ္ထကီရိန္ဒကရက	၅၁၊ ၅၄
သထုံနဂရ	၃၁	[ဟ]	
သဒ္ဓမ္မပတိရူပက	၂၃၊ ၂၄	ဟာဗင်မဟာဝိဇ္ဇာလယ	၅
သဗ္ဗတ္ထိဝါဒ (ဂဏ)	၁၇၊ ၃၀	ဟိရညဝတိကာ	၇
သမန္တပါသဒိကာ	၂၄၊ ၃၅	ဟေမဝတိက (နိကာယ)	၂၃
သမ္ပိတိယ (ဂဏ)	၁၇		

